

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE - 2016

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Brně

Ředitel odboru: Kateřina Sendlerová

Kontaktní osoba: Karel Adam, e-mail: karel.adam@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 509
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků	5
1. Demografický vývoj.....	10
2. Sociální vývoj.....	20
3. Ekonomický vývoj	36
4. Životní prostředí.....	51

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	58
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj	59
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj	60
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí	61
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Jihomoravského kraje v letech 2000–2016	62
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – demografický vývoj	64
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj	65
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – ekonomický vývoj.....	68
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – životní prostředí	70
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje v roce 2011 a 2016	71

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Jihomoravského kraje v roce 2016, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2011). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu posuzujeme vývoj na území kraje i vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky. Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2016. Proto můžeme v některých oblastech (především makroekonomika) zpracovat hodnocení pouze do roku 2015, v dalších oblastech jsou údaje za rok 2016 zatím pouze předběžné a budou se postupně zpřesňovat.

Obdobné materiály byly zpracovány i v některých krajích České republiky. Je zde zařazen dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od roku 2000, tedy od vzniku krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz> nebo můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese www.brno.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Jihomoravského kraje pravidelně vydávaná na konci měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Jihomoravského kraje, který vždy vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit. Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 16. 8. 2017. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- na území Jihomoravského kraje na konci roku 2016 žilo 1,18 mil. obyvatel, během roku se počet obyvatel zvýšil o 3 789 osob, pokles počtu obyvatel byl zaznamenán pouze v okrese Hodonín o 284 osob a nejvíce obyvatel, a to 2 409, přibýlo v okrese Brno-venkov; počet obyvatel Brna-města se zvýšil po předchozích 6 letech poklesu, v okrese Hodonín byl přírůstek počtu obyvatel naposledy zaznamenán v roce 1994
- téměř třetina obyvatel kraje žila v krajském městě (32,1 %), podíl městského obyvatelstva poklesl o 0,2 bodu na 61,7 %; v nejmenších obcích žilo pouze 1,1 % obyvatel kraje
- průměrný věk obyvatel kraje se od roku 1991 zvýšil o 5,5 roku, u mužů se zvýšil o 5,8 roku a u žen vzrostl o 5,2 roku; ženám bylo v průměru 43,7 roku a mužům 40,6 let; nejvyšší průměrný věk mají obyvatelé v okrese Hodonín
- desátým rokem v řadě se v kraji na celkovém přírůstku obyvatel kladně podílel přirozený přírůstek, ovšem pouze v letech 2010, 2013 a 2014 přirozený přírůstek převýšil migrační přírůstek; nejvyšší přirozený přírůstek byl zaznamenán v roce 2008, a to 1934 osob; téměř dvěma třetinami se na přírůstku počtu obyvatel podílelo stěhování
- počet cizinců v roce 2016 dosáhl prozatímního maxima, a to 43,4 tisíc osob (meziroční nárůst o 3 081 osob), podíl na obyvatelstvu kraje vzrostl o 0,3 bodu na 3,7 %; podle státní příslušnosti bylo nejvíce osob ze Slovenska (11 409)
- proti roku 2015 se počet osob ve věku 65 a více let zvýšil o 5 773 osob; od roku 2009 roste podíl dětské složky (minimum 13,8 % v roce 2008); podíl obyvatel v poproduktivním věku narůstá každoročně; zvyšuje se index stáří, rok 2004 byl posledním rokem, kdy index stáří v kraji byl pod hranicí 100; index ekonomického zatížení dosáhl hodnoty 52,6 (v ČR 52,4) a byl 7. nejvyšší mezi kraji
- v roce 2016 v kraji bylo uzavřeno 5 837 sňatků, nejnižší počet sňatků byl zaznamenán v roce 2011 a nejvyšší počet v posledních 20 letech byl uzavřen v roce 2007; rozvedeno bylo 2 758 manželství; u více než třetiny rozvodů byla navrhovatelkou žena
- v Jihomoravském kraji se živě narodilo 13 193 dětí (meziroční nárůst o 422 dětí), hranice 13 tisíc živě narozených dětí byla překročena znovu po pěti letech; nejvyšší porodnost v kraji byla v okrese Brno-město, kde na 1 000 obyvatel připadlo 12,09 živě narozených; počet dětí bez uvedeného otce poklesl pod hranici jednoho tisíce na 965
- počet zemřelých v roce 2016 klesl pod hranici 12 tisíc, třetina zemřelých byla ve věku 80-89 let; kojenecká i novorozenecká úmrtnost klesla pod republikovou úroveň; hrubá míra úmrtnosti činila 9,97 ‰ a byla 5. nejnižší mezi kraji
- naděje dožití (střední délka života) vzrostla od průměru let 1991 a 1992 u mužů o 7,48 roku a u žen o 5,99 roku; zvyšuje se i naděje dožití šedesátníků – muž, který žije v kraji a v roce 2016 dovršil 60 let, má pravděpodobně před sebou ještě 20 let života, šedesátiletá žena 24 let
- v průběhu roku 2016 se do kraje přistěhovalo 11 416 osob (o 879 osob více než v roce 2015); více než tři čtvrtiny přistěhovalých z ciziny mířily do Brna (3 642 osob, tj. 77,6 % krajského celku); z kraje se vystěhovalo 9 082 osob; zásluhou stěhování se počet obyvatel v kraji zvýšil o 2 334 osob; saldo zahraničního stěhování bylo v posledních deseti letech vždy kladné

Sociální vývoj

- pracovní sílu v Jihomoravském kraji v roce 2016 tvořilo 601,1 tisíc osob (577,9 tisíc zaměstnaných a 23,2 tisíc nezaměstnaných), meziročně se objem pracovní síly zvýšil o 2,2 tisíc osob (počet zaměstnaných vzrostl o 8,8 tisíc osob a počet nezaměstnaných poklesl o 6,6 tisíc osob)
- míra ekonomické aktivity byla nejvyšší od roku 1999, meziročně vrostla o 0,3 bodu na 60,4 %
- v kraji bylo mezi zaměstnanými 323,7 tisíc mužů (meziročně o 7,3 tisíc více) a 254,2 tisíc žen (meziroční zvýšení o 1,5 tisíc); celková míra zaměstnanosti dosáhla 58,0 % a meziročně se zvýšila o 0,9 bodu

- počet osob s druhým zaměstnáním byl nejvyšší od roku 1998; nejpočetnější skupinou ekonomicky neaktivních osob (394,7 tisíc osob v kraji) jsou osoby ve věku 60 a více let (250,6 tisíc, tj. 63,5 % z neaktivních)
- podle evidence MPSV bylo v kraji evidováno 49 032 uchazečů o zaměstnání, počet nezaměstnaných se meziročně snížil o 7 tisíc, snižování počtu nezaměstnaných bylo zaznamenáno již třetí rok po sobě; podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2016 dosáhl 6,11 % a proti roku se snížil o 0,90 procentního bodu; z celkového počtu nezaměstnaných bylo 96,1 % dosažitelných uchazečů; problémem zůstává dlouhodobá nezaměstnanost, podíl nezaměstnaných déle než 24 měsíců byl 2. nejvyšší, a to 27 % (po kategorii do 3 měsíců s podílem 29,3 %);
- úřady práce v kraji nabízely celkem 11 228 volných pracovních míst (o 3 131 více než v roce 2015), ke konci roku 2016 na jedno pracovní místo připadlo 4,4 uchazečů (3. nejvyšší počet mezi kraji); nejpříznivější postavení na trhu práce měli v kraji „montéři“, kde na jedno pracovní místo bylo „pouze“ 1,9 uchazečů, naproti tomu na 1 „úřednické“ místo připadlo 10,7 uchazečů o zaměstnání
- v roce 2015 dosáhla hodnota čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD) v Jihomoravském kraji 249,9 mld. běžných cen, což v přepočtu na jednoho obyvatele představovalo částku 212,9 tisíc Kč; podíl kraje na republikovém ČDDD byl mezi kraji 3. nejvyšší, hodnota na jednoho obyvatele ve srovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší
- výsledky šetření Životní podmínky přinesly údaje týkající se sociální a ekonomické situace domácností; průměrný čistý měsíční příjem na osobu se zvýšil z 12 862 Kč na 13 850 Kč, reálný růst příjmů v kraji přesáhl 7 % a byl mezi kraji na 3. místě; v kraji bylo 2,6 % domácností s příjmovou hranicí do 6 tisíc, srovnáním subjektivních názorů domácností na hospodaření s rozpočtem vzrostl počet domácností, které vycházely s příjmem snadno; poklesl podíl domácností, které trpí určitým materiálním nedostatkem
- podle výsledků strukturálního šetření o mzdách dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda v kraji 28 456 Kč, vrostla o 1 405 Kč a byla mezi kraji 3. nejvyšší; medián mezd, který ukazuje mzdu uprostřed mzdového rozdělení, dosáhl částky 24 071 Kč a byl mezi kraji 5. nejvyšší
- ve školním roce 2016/2017 se počet dětí ve školkách a počet žáků v základních školách za 10 let zvýšil v součtu o 16,4 tisíc; opačná situace byla na středních školách, kde se počet studentů za 10 let snížil o 17,1 tisíc; v kraji se snížil i počet vysokoškoláků
- v Jihomoravském kraji v roce 2014 dosáhl počet lékařů na 1 000 obyvatel maximální hodnoty 5,4; v roce 2015 se snížil na 5,1, přesto zůstal mezi kraji 2. nejvyšší; v Brněměstě na 1 000 obyvatel připadá 9,5 lékařů, v okrese Brno-venkov je to pouze 1,8 lékařů; v roce 2015 bylo v kraji 21 nemocnic, v nich bylo k dispozici 7 126 lůžek, hospitalizováno bylo 257,5 tisíc pacientů, pacient strávil v nemocnici v průměru jeden týden
- v roce 2016 bylo v kraji evidováno 482,8 tisíc nemocensky pojištěných osob (2. nejvyšší počet mezi kraji), v pracovní neschopnosti strávily celkem 7,42 mil. dnů; již třetí rok po sobě byl zaznamenán nárůst procenta dočasné pracovní neschopnosti, hodnota roku 2016 byla v porovnání s kraji 2. nejvyšší; největší část nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti jsou případy pro nemoc (145,3 tisíc, tj. 88,0% z celku) s meziročním nárůstem o 2,9 %
- průměrný měsíční starobní důchod (bez souběhu) byl v Jihomoravském kraji proti průměru ČR nižší o 147 Kč a činil 11 328 Kč a byl ve srovnání mezi kraji šestý nejvyšší; příjemců předčasného důchodu bylo v roce 2016 63,4 tisíc (27,9 tisíc mužů a 35,5 tisíc žen), tento počet byl proti roku 2010 o dvě pětiny vyšší (o 18,4 tisíc, tj. o 40,9 %), nejvyšší podíl příjemců předčasného důchodu byl zaznamenán v okrese Znojmo
- počet zjištěných trestných činů v Jihomoravském kraji byl v roce 2016 o třetinu nižší, než před deseti lety, zjištěno bylo 21 599 trestných činů, ve srovnání s ostatními kraji byl počet 4. nejvyšší a tvořil 9,9 % z republikového celku, 73,5 % zjištěných trestných činů patřilo mezi násilné, mravnostní a majetkové trestné činy, nejméně trestných činů bylo zjištěno v okrese Vyškov

Ekonomický vývoj

- na silnicích Jihomoravského kraje došlo v roce 2016 k 7 094 dopravním nehodám (o 38 více než v roce 2015), o život při nich přišlo 49 osob (o 32 méně), 304 osob bylo těžce (o 11 více) a 2 572 osob lehce zraněno (o 154 méně), hmotná škoda dosáhla částky téměř 435 mil. Kč (o 14 mil. Kč méně)
- pro vývoj makroekonomických ukazatelů byly v Jihomoravském kraji významné roky 2008 až 2011; rok 2008 byl ještě rokem růstovým, rok 2009 byl rokem propadu, v roce 2010 se příznivý vývoj regionálních makroekonomických ukazatelů obnovil a v roce 2011 bylo dosaženo předkrizové úrovně
- regionální hrubý domácí produkt (HDP) v roce 2015 v kraji dosáhl hodnoty 498,8 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu představovalo 425,0 tisíc Kč na jednoho obyvatele (meziroční nárůst o 25,2 mld. Kč), podíl kraje na republikovém HDP byl mezi kraji 3. nejvyšší
- hrubá přidaná hodnota (HPH) podle předběžných výsledků v roce 2015 dosáhla objemu 448,4 mld. Kč běžných cen; primární sektor se podílel na HPH vytvořené v Jihomoravském kraji nejméně, a to 2,69 %, podíl sekundárního sektoru činil 35,68 %, podíl terciárního sektoru byl 61,63 %
- nejaktuálnější data objemu THFK (tvorba hrubého fixního kapitálu) v regionálním členění jsou pouze za rok 2014; krajský objem THFK dosáhl 114,4 mld. Kč běžných cen a proti roku 2013 vzrostl o 16,2 mld. Kč (o 16,6 %), na jednoho obyvatele v kraji objem THFK dosáhl výše 97,7 tis. Kč a za republikovým průměrem zaostával o 5,3 tis. Kč a činil 94,9 % průměru ČR; míra investic v kraji vzrostla o 2,5 bodu na 24,2 %, za průměrem ČR však zaostávala o 0,9 bodu
- vynaložená částka na výzkum a vývoj v kraji v roce 2015 dosáhla 17,7 mld. Kč a tvořila pětinu výdajů na výzkum ČR (meziroční nárůst o 687 mil. Kč, tj. o 4,0 %); téměř polovina výdajů na VaV (47,0 % objemu) byla financována z podnikatelských zdrojů a zároveň více než polovina výdajů (50,1 % celku) byla určena pro podnikatelský sektor; na pracovištích VaV bylo zaměstnáno 13 048 zaměstnanců a tři pětiny z nich tvořili výzkumní pracovníci, proti roku 2011 nárůst v počtu zaměstnanců o 2 809 osob (o 47,1 %)
- v Jihomoravském kraji v roce 2016 byly tři čtvrtiny domácností (75,1 %) vybaveny osobním počítačem, k internetu bylo připojeno 75,6 % domácností (3. nejvyšší podíl mezi kraji), internetové bankovníctví používalo 47 % jednotlivců a tento podíl proti roku 2013 byl o 12 bodů vyšší
- k 31. 12. 2016 bylo v registru ekonomických subjektů evidováno téměř 310 tisíc subjektů se sídlem v Jihomoravském kraji (3. nejvyšší počet mezi kraji, 11,0 % z republikového celku), meziroční nárůst o 5,1 tisíc jednotek (o 1,7 %); v kraji vzniklo 11,6 tisíc nových subjektů (z toho 6 tisíc živnostníků), zaniklo 7,1 tisíc subjektů (z toho 4,8 tisíc živnostníků)
- objem zemědělské produkce (předběžné údaje) v roce 2015 dosáhl hodnoty 14,97 mld. Kč (běžné ceny), což v přepočtu na 1 ha obhospodařované půdy činilo 41,5 tisíc Kč, tento přepočtený údaj byl mezi kraji 2. nejvyšší
- v rostlinné výrobě v roce 2016 hektarový výnos obilovin překonal desetiletý průměr (za roky 2006 až 2015 o 29,8 %), hlavní plodinou v kraji je pšenice ozimá, kraj je největším producentem kukuřice na zrno, druhým největším pěstitelem luskovin a největším pěstitelem vinné révy; živočišná výroba v roce 2016 zaznamenala mírné navýšení stavu skotu (meziroční nárůst o 1 040 kusů) a drůbeže (meziročně o 104,0 tisíc kusů více) a pokles stavu prasat (meziroční pokles o 18,9 tisíc kusů)
- téměř třetinu plochy Jihomoravského kraje v roce 2016 tvořily lesní pozemky (7,5 % z plochy lesů ČR), zvýšil se podíl listnatých dřevin a mezi kraji byl nejvyšší (více než 14 % úhrnu ČR), současně je kraj největším producentem dřeva listnatých stromů (vytěžený objem 319,1 tisíc m³ dřeva bez kůry, tj. 18,9 % republikového celku)
- tržby průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci v kraji proti roku 2015 vzrostly o 3,8 % na 224,4 mld. Kč (6. nejvyšší objem mezi kraji), počet zaměstnanců se meziročně snížil o 1,6 tisíc osob (o 2,3 %), průměrná měsíční mzda zaměstnanců dosáhla částky 28 216 Kč (nárůst o 4,4 %)

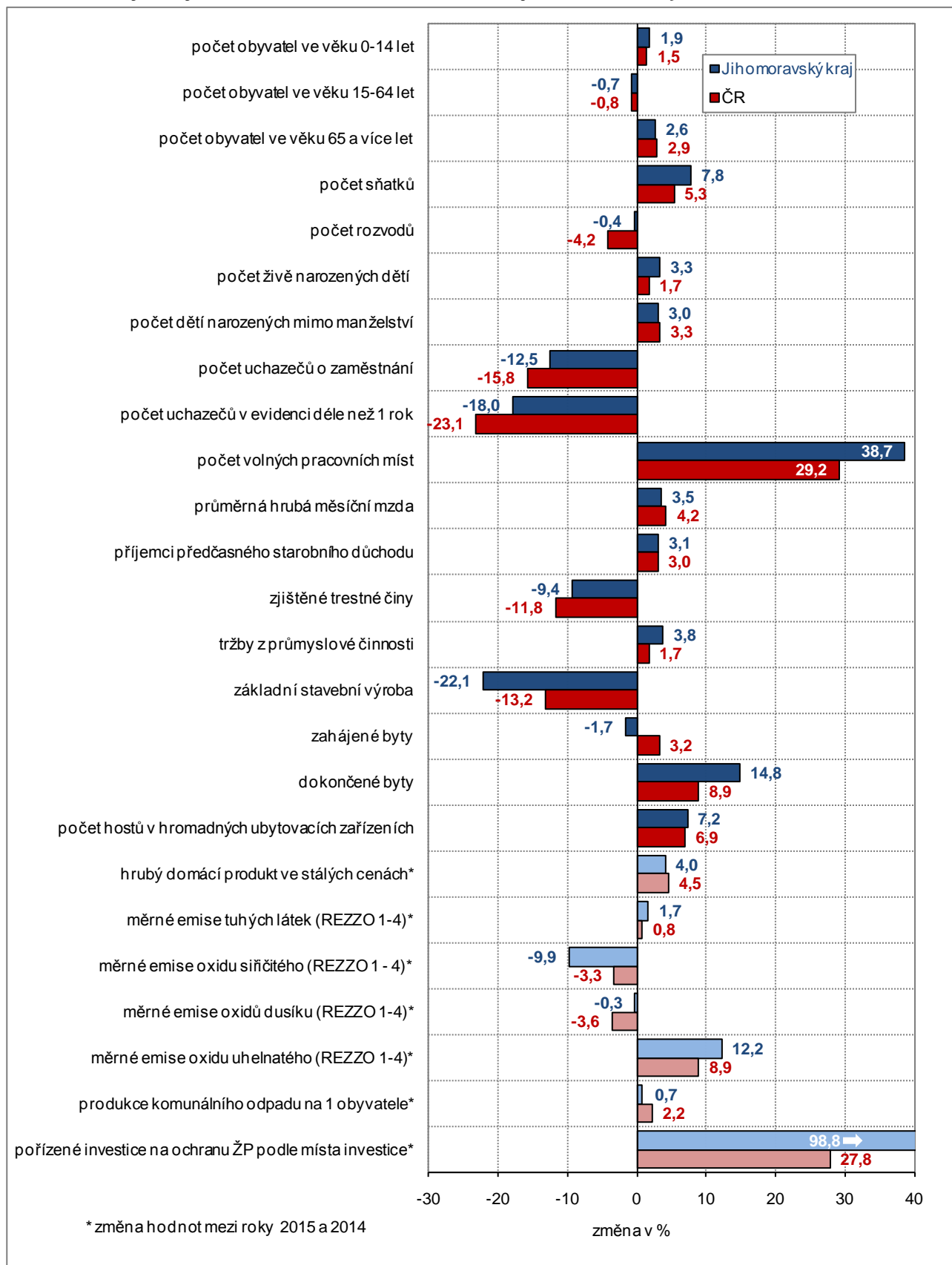
- základní stavební výroba zaznamenala pětinný pokles proti roku 2015 a dosáhla hodnoty 16,6 mld. Kč v běžných cenách; stavební podniky v tuzemsku realizovaly práce ve výši 15,1 mld. Kč, inženýrské stavitelství dosáhlo objemu 7,7 mld. Kč a proti roku 2015 zaznamenalo třetinový propad (o 33 %)
- počet vydaných stavebních povolení v kraji se v roce 2016 stejně jako v letech 2013 a 2014 dostal pod hranici 10 tisíc; orientační hodnota staveb dosáhla částky 31,2 mld. Kč (mezi kraji 2. nejvyšší hodnota) a vzrostla o 5,0 mld. Kč
- v kraji byla zahájena výstavba 3 776 bytů, nejvíce bytů přibude v rodinných domech (o 287 více než v roce 2015); v roce 2016 bylo v kraji dokončeno 3 833 bytů (meziroční nárůst o 495 bytů) a tento počet byl 3. nejvyšší mezi kraji; intenzita bytové výstavby (3,3 dokončených bytů na 1 000 obyvatel) byla mezi kraji také 3. nejvyšší
- od 1. ledna 2016 v důsledku změny zákona o pozemních komunikacích došlo v Jihomoravském kraji k přeznačení 25,8 km silnic na dálnice II. třídy; hustota silniční sítě (61,9 na 100 km²) je ve srovnání s ostatními kraji 4. nejnižší; hustota železniční sítě (10,9 km na km²) je mezi kraji 5. nejnižší
- v roce 2016 se v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji ubytovalo přes 1,6 mil. hostů (1,1 mil. hostů tuzemských a 0,5 mil. hostů ze zahraničí); nejvíce zahraničních hostů přijelo ze Slovenska (97,7 tisíc), z Polska (88,3 tisíc) a z Německa (64,3 tisíc); již druhým rokem počet hostů ze Slovenska převýšil počty návštěvníků z jiných zemí, do roku 2014 byli nejpočetněji zastoupeni vždy hosté z Polska
- výměra zemědělské půdy v roce 2016 se proti roku 2011 v kraji snížila o 2,7 tisíc hektarů, ve stejném rozsahu se snížila i výměra orné půdy (snížení o 2,8 tisíc ha), stupeň zornění, který byl v roce 2016 mezi kraji nejvyšší, nepatrně poklesl z 82,9 % v roce 2011 na 82,8 % v roce 2016
- plocha ekologicky stabilních prvků (sady, zahrady, vinice a trvalé travní porosty, z nezemědělské půdy lesní pozemky a vodní plochy) se na území kraje v posledních letech nijak výrazně neměnila - v roce 2011 v součtu tvořily plochu 290,3 tisíc hektarů a v roce 2016 290,2 tisíc hektarů
- ekologické zemědělství se v kraji rozvíjí pomaleji, vzhledem ke geografickým podmínkám, které jsou vhodnější pro konvenční zemědělství; za hospodářský rok 2015/2016 se v kraji spotřebovalo 48,3 tisíc tun minerálních hnojiv v čistých živinách, přepočtená hodnota se proti roku 2007 zvýšila o 37,8 %
- v roce 2016 bylo vyrobeno 62,5 mil. m³ vody (meziroční pokles o 1,3 %), zvýšila se průměrná spotřeba vody na osobu a den, a to z 92,4 na 92,9 litrů, tato hodnota zůstává mezi kraji 2. nejvyšší; cena vodného proti roku 2015 vzrostla o 1,00 Kč na 34,50 Kč za 1 m³ vody
- délka kanalizační sítě se oproti roku 2015 prodloužila o 75 km na 5 495 km, počet kanalizačních přípojek vzrostl o 5,1 tisíc na 240,7 tisíc, desetina obyvatel kraje žije v domech, které nejsou napojeny na kanalizaci ústící do ČOV; podíl čištěných odpadních vod vypuštěných do kanalizace dosáhl téměř 99 %; průměrná cena stočného 33,20 Kč byla mezi kraji 5. nejvyšší a proti roku 2015 se zvýšila o 0,80 Kč
- hodnoty měrných emisních ukazatelů od roku 2007 pozvolna klesají; měrné emise SO₂ byly v roce 2015 nejnižší mezi kraji; velkou měrou na produkci emisí se podílí mobilní zdroje znečišťování
- téměř o dvě třetiny se v roce 2015 meziročně zvýšil objem odpadů u podniků se sídlem v Jihomoravském kraji (o 1,41 tisíc tun, tj. o 63,4 %); nejvyšší hodnota byla zaznamenána i u produkce komunálního odpadu, celkem bylo vyprodukováno 348,2 tis. tun komunálního odpadu tj. meziroční nárůst o 3,4 mil. tun; na 1 obyvatele v kraji připadlo 37,3 kg tříděného odpadu a hodnota byla mezi kraji 2. nejnižší
- na ochranu životního prostředí bylo v roce 2015 na území kraje investováno 6,2 mld. Kč, tato částka byla proti roku 2014 téměř dvojnásobná, vrostla o 3,08 mld. Kč; objem investičních nákladů byl meziročně o dvě třetiny vyšší, naproti tomu objem neinvestičních nákladů poklesl o pětinu; dvě třetiny nákladů směřovaly na neinvestiční výdaje

Životní prostředí

Graf Změna vybraných ukazatelů v Jihomoravském kraji a ČR mezi roky 2016 a 2015

1. Demografický vývoj

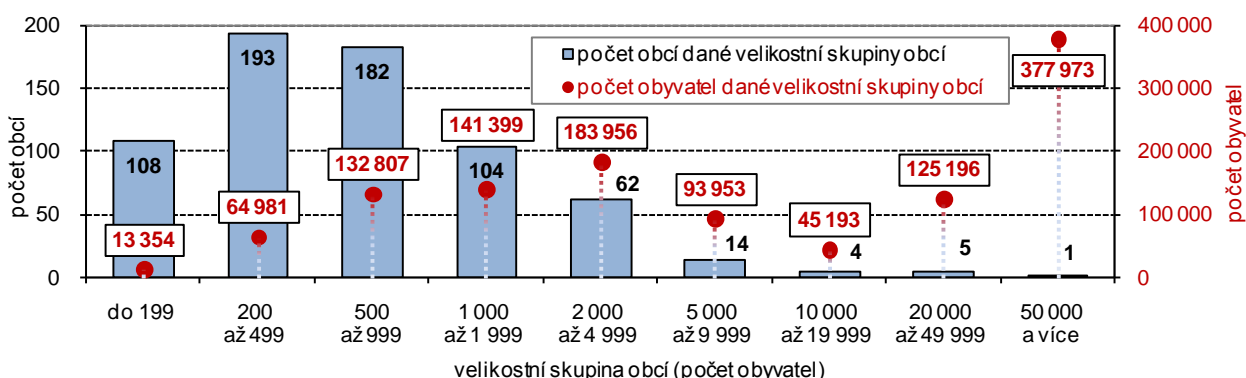
Sídelní struktura

Hustota osídlení byla mezi kraji 3. nejvyšší.

Jihomoravský kraj rozlohou i počtem obyvatel je mezi 14 kraji České republiky na čtvrtém místě. Sídelní strukturu k 31. 12. 2016 tvořilo 49 měst, 40 městysů a 583 obcí. Podle zákona č. 15/2015 se katastrální území vojenského újezdu Březina k 1. 1. 2016 snížilo o 854 ha, z toho 722 ha přešlo z území Jihomoravského kraje do území Olomouckého kraje (do katastrálního území 5 obcí sousedících s VÚ Březina). Rozloha kraje tak k 31. 12. 2016 činila 7 187 km², na kilometr čtvereční připadlo 164 obyvatel, hustota osídlení byla mezi kraji 3. nejvyšší (po Praze a Moravskoslezském kraji).

Obce v kraji mají celkem 905 částí obcí, je zde 582 obcí, které mají jen jednu část. Na druhé straně nejvíce částí má Brno (48), Letovice (17) a Vyškov (14). Počet částí obce je v kraji od roku 2011 neměnný.

Graf 1.1 Velikostní struktura obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2016

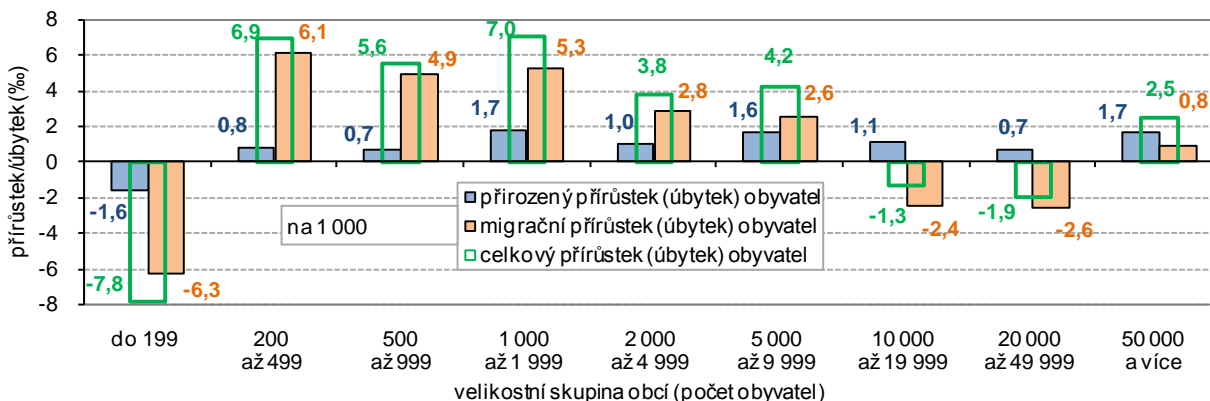
V Brně žije téměř třetina obyvatel.

V rozdělení 673 obcí do velikostních skupin podle počtu obyvatel je na jedné straně Brno jako zástupce největší velikostní skupiny a 5 okresních měst ve velikostní skupině 20 až 50 tisíc obyvatel. Na druhém pólu je 108 obcí, v nichž žije v každé méně než 200 obyvatel. Ovšem největší počet obcí Jihomoravského kraje se nachází ve velikostní skupině 200 až 499 obyvatel. Celkem 193 obcí tvořilo 28,7 % celku, žilo zde však pouze 5,5 % z počtu obyvatel kraje. Ke krajním skupinám velikostního rozpětí obcí lze uvést, že v Brně žila téměř třetina obyvatel kraje, naproti tomu v nejmenších obcích žilo pouze 1,1 % obyvatel kraje.

V nejmenších obcích počet obyvatel klesal...

V porovnání s rokem 2011, v němž do počtu obyvatel byly promítnuty výsledky SLDB 2011, poklesl počet obcí ve 3 nejmenších velikostních skupinách. Zvýšil se tak počet obcí ve 3 velikostních skupinách zahrnujících obce s 1 až 10 tisíci obyvateli. Počet obcí s 10 tisíci a více obyvateli sice zůstal stejný, počet obyvatel v nich se však snížil.

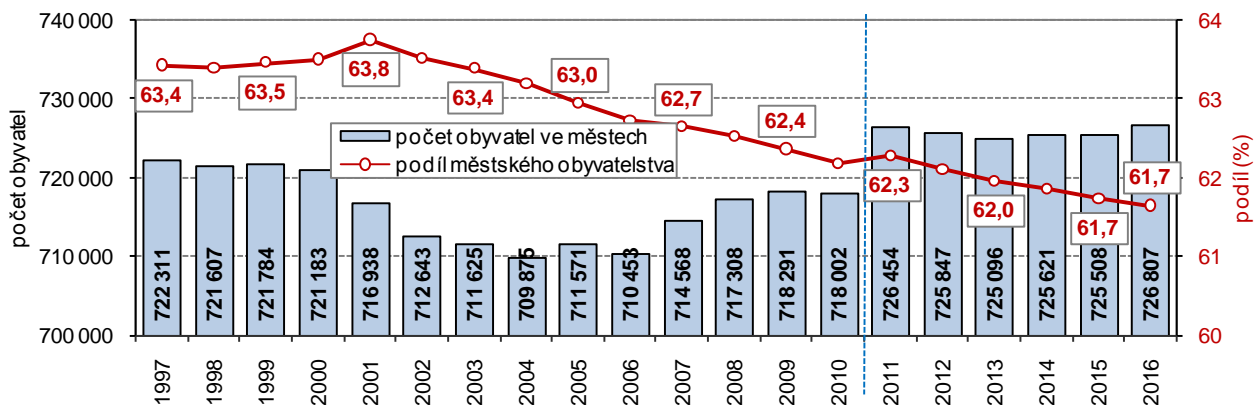
Graf 1.2 Pohyb obyvatelstva podle velikostních skupin obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2016

**...a to zásluhou
přirozeného
i migračního úbytku.**

V nejmenších obcích počet obyvatel klesal, a to zásluhou přirozeného i migračního úbytku. Počet obyvatel klesal i v obcích s 10 až 50 tisíci obyvatel, zde však pouze zásluhou migrace. V Brně ovšem počet obyvatel vzrostl „oběma“ způsoby (naposledy se počet obyvatel Brna zvýšil v roce 2009). Nejvyšší celkový přírůstek obyvatel v relativním vyjádření byl zjištěn v obcích s počtem 1 tisíc až 2 tisíce obyvatel (7,0 osob na 1 000 obyvatel).

Graf 1.3 Počet obyvatel ve městech a podíl městského obyvatelstva v Jihomoravském kraji

Pozn.: v roce 2011 v počtu obyvatel promítnuty výsledky SLDB 2011

**Zvýšil se počet
obyvatel ve městech.**

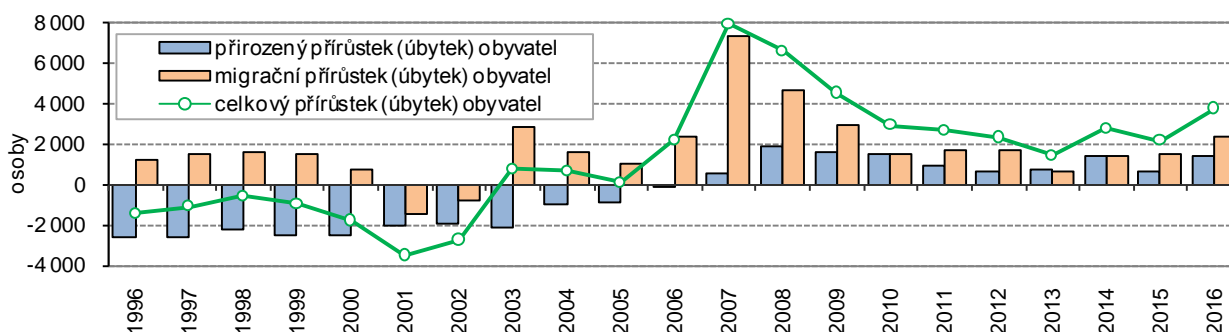
Podle výsledků bilance obyvatel žilo ve 49 městech Jihomoravského kraje ke konci roku 2016 celkem 726 807 obyvatel, počet obyvatel ve městech se zvýšil o 1 299 osob. Podíl městského obyvatelstva na konci roku 2016 činil 61,7 % (v ČR 69,2 %). Zvýšení počtu obyvatel měst je ze tří čtvrtin výsledkem přirozené cesty - ve městech se narodilo o 977 osob více, než jich zemřelo. Počet obyvatel měst se zvýšil i stěhováním – do měst se přistěhovalo o 322 obyvatel více, než se z měst se vystěhovalo.

Vývoj počtu obyvatel a věková struktura

**Na přírůstku počtu
obyvatel se podílelo
téměř dvěma třetinami
stěhováním.**

Na území Jihomoravského kraje žilo k 31. prosinci 2016 celkem 1 178 812 obyvatel, za 12 měsíců se počet obyvatel zvýšil o 3 789 osob. Vyšší měrou se na přírůstku počtu obyvatel podílelo stěhováním, tvořilo 61,6 % přírůstku počtu obyvatel (do kraje se přistěhovalo o 2 334 osob více, než se z kraje vystěhovalo). Zásluhou přirozeného přírůstku se počet obyvatel kraje zvýšil o 1 455 osob. Počet obyvatel vzrostl celkem v 7 krajích ČR.

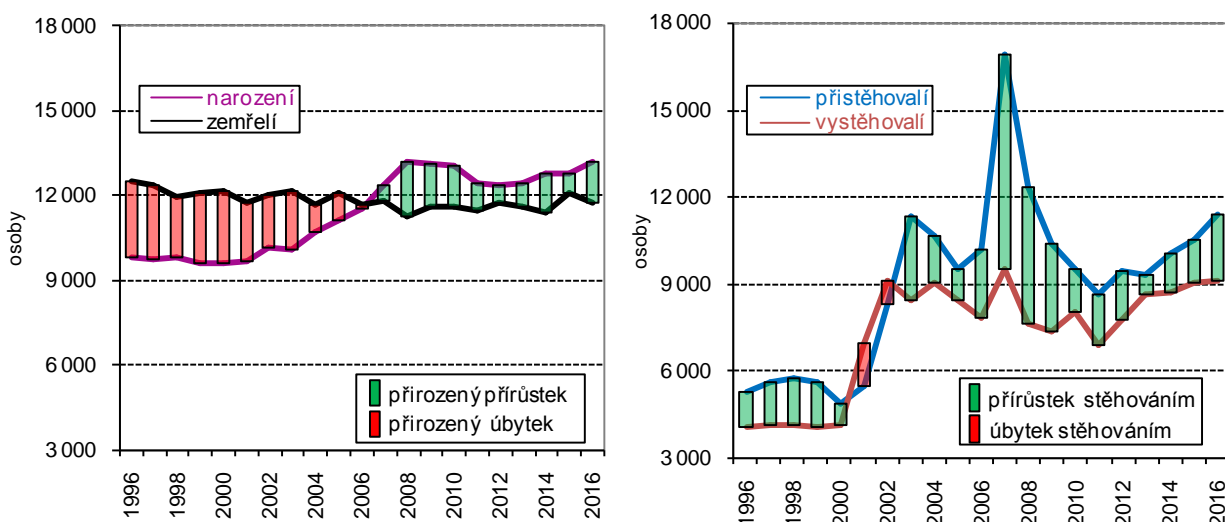
Graf 1.4 Přírůstek/úbytek obyvatel v Jihomoravském kraji

**Počet obyvatel v kraji
se snížil pouze
v okrese Hodonín.**

Z okresů v kraji se počet obyvatel snížil pouze v okrese Hodonín, a to o 284 osob (úbytek obyvatel přirozenou cestou i úbytek obyvatel stěhováním). V ostatních 6 okresech kraje byl zaznamenán současně migrační i přirozený přírůstek obyvatel. Nejvíce obyvatel, a to 2 409, přibýlo v okrese Brno-venkov. Počet obyvatel Jihomoravského kraje se zvyšuje nepřetržitě již od roku 2003 (tedy 14 let), ovšem v okrese Hodonín bylo bilanční zvýšení počtu obyvatel zaznamenáno naposledy v roce 1994.

Graf 1.5 Přírozený a migrační přírůstek/úbytek obyvatel v Jihomoravském kraji

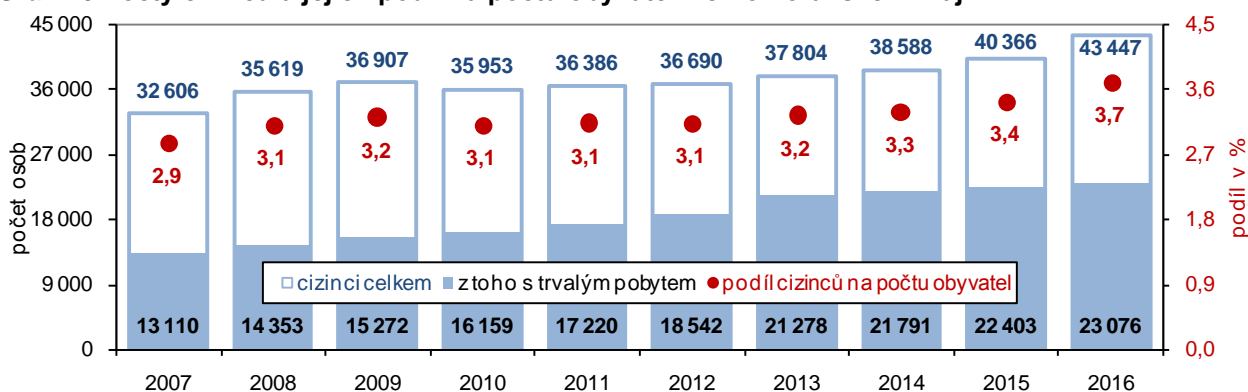
Na zvyšování počtu obyvatel v kraji se podílí přírozený přírůstek, ...

Desátým rokem v řadě se v kraji na celkovém přírůstku obyvatel kladně podílel přírozený přírůstek. Ovšem pouze v letech 2010, 2013 a 2014 přírozený přírůstek převýšil migrační přírůstek. V roce 2010 to bylo převýšení nepatrné (o 2 osoby), v roce 2013 rozdíl činil 120 osob a v roce 2014 pak 31 osob. Nejvyšší přírozený přírůstek byl zaznamenán v roce 2008, a to 1 934 osob.

... ale i přírůstek obyvatel migrací.

Migrační přírůstek obyvatel byl s výjimkou let 2001 a 2002 zaznamenán ve všech letech období uvedeného v grafech 1.4 a 1.5. V roce 2016 se do kraje přistěhovalo 11 416 osob a vystěhovalo se z něj 9 082 osob. Migrační přírůstek od roku 2007, kdy byl zaznamenán nejvyšší přírůstek obyvatel migrací (7 374 osob), postupně klesal až do roku 2013, v následujících letech se každoročně mírně zvyšoval.

Graf 1.6 Počty cizinců a jejich podíl na počtu obyvatel v Jihomoravském kraji

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Počet cizinců v roce 2016 dosáhl prozatímního maxima.

Na konci roku 2016 žilo v Jihomoravském kraji 43,4 tisíc cizinců, meziročně jejich počet vzrostl o 3 081 osob, podíl na obyvatelstvu kraje vzrostl o 0,3 bodu na 3,7 %. Nejvyšší meziroční přírůstky počtu cizinců v minulém období byly zaznamenány v letech 2006 až 2008. V roce 2010 s hospodářským zpomalením se nárůst zastavil, i když v dalších letech nárůst nebyl tak výrazný, počet cizinců v roce 2016 dosáhl prozatímního maxima. Podle státního občanství bylo mezi cizinci v kraji v roce 2016 nejvíce osob ze Slovenska (11 409), z Ukrajiny (9 980) a z Vietnamu (4 662).

Podíl obyvatel v seniorském věku se každoročně zvyšuje, ...

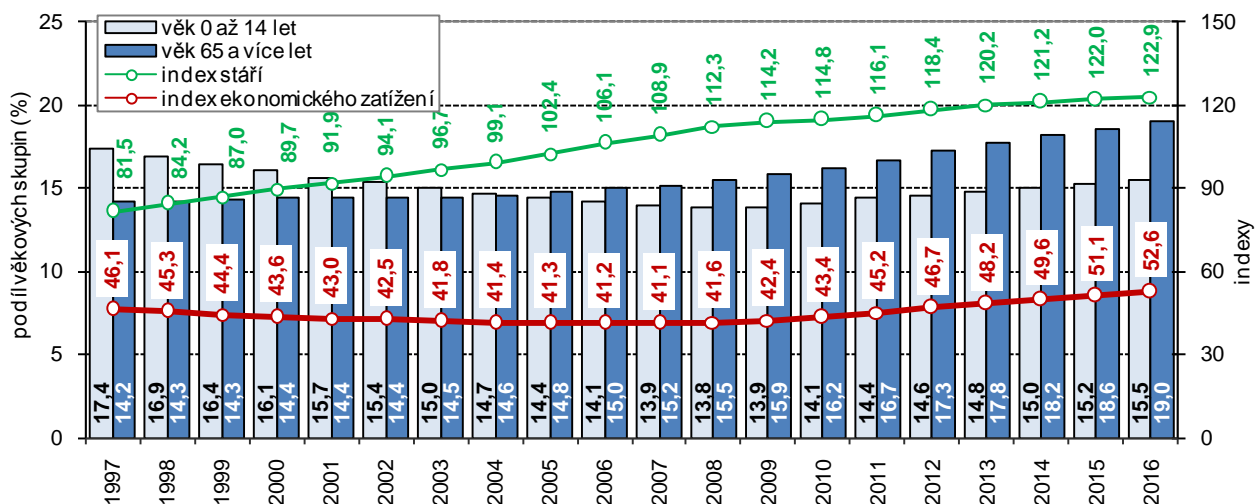
Z pohledu věkové skladby obyvatelstva největší část obyvatel kraje tvoří osoby ve věku 15 až 64 let (772,5 tisíc osob, tj. 65,5 % celku), následuje skupina obyvatel ve věku 65 a více let (224,0 tisíc, tj. 19,0 %), nejnižší podíl, a to 15,5 %, tvoří obyvatelé ve věku do 14 let (182,3 tisíc osob). Proti roku 2015 se počet osob ve věku 65 a více let zvýšil o 5 773 osob, počet obyvatel v dětském

... od roku 2009 roste i podíl dětské složky.

věku vzrostl o 3 359 osob, poklesl jen počet osob ve věku 15 až 64 let, a to o 5 345. Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém byl podíl dětské složky obyvatel vyšší, než podíl obyvatel ve věku 65 a více let (14,7 %, resp. 14,6 %). Právě podíl dětské složky obyvatel v kraji se po předchozím postupném snižování zvyšuje od roku 2009 (minimum 13,8 % v roce 2008), podíl obyvatel osob v poproduktivním věku narůstá každoročně.

1.7 Věková struktura, index stáří a index ekonomického zatížení v Jihomoravském kraji

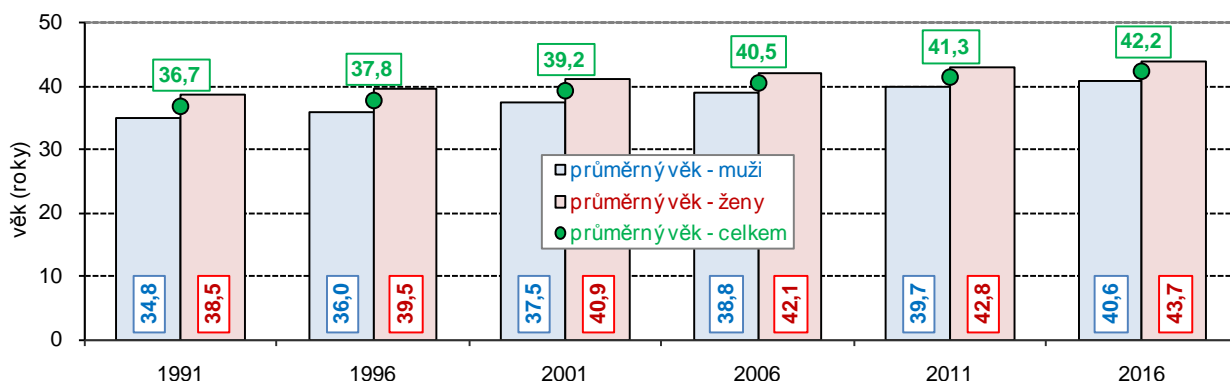
Zvyšuje se index stáří.

Ze zastoupení 3 základních věkových skupin obyvatel kraje jsou konstruovány indexy stáří, závislosti či ekonomického zatížení. Hodnota indexu stáří udává, že na 100 dětí v kraji připadlo 122,9 osob starších 65 let, v roce 1996 to bylo pouze 78,5 osob starších 65 let. Zvýšení indexu stáří je výsledkem snižování podílu dětské složky (i přes postupný nárůst v posledních letech) a zvyšování podílu osob starších 65 let. Již uvedený rok 2004 byl posledním rokem, kdy index stáří v kraji byl pod hranicí 100. Index stáří byl mezi kraji 8. nejvyšší a nad hodnotou ČR (120,7).

Index ekonomického zatížení byl mezi kraji 7. nejvyšší.

Hodnota indexu závislosti I udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 23,6 dětí, hodnota indexu závislosti II udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 29,0 osob starších 65 let. Index ekonomického zatížení, což je počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let připadající na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let, dosáhl v Jihomoravském kraji v roce 2016 hodnoty 52,6 (v ČR 52,4) a mezi kraji byl 7. nejvyšší.

Graf 1.8 Průměrný věk obyvatelstva Jihomoravského kraje

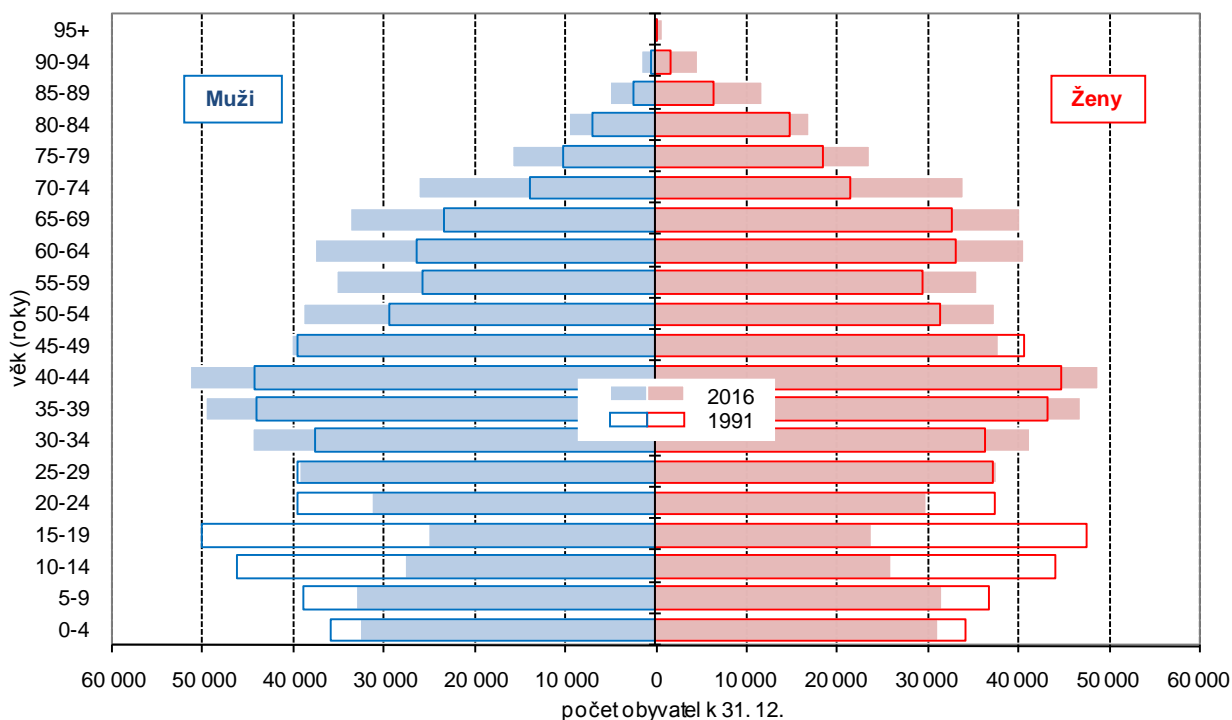

Populace kraje stárne.

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje na konci roku 2016 dosáhl 42,2 roku, ženám bylo v průměru 43,7 roku a mužům 40,6 let. Průměrný věk obyvatel kraje se od roku 1991 zvýšil o 5,5 roku, u mužů se zvýšil o 5,8 roku a průměrný věk žen vzrostl o 5,2 roku. Z mezikrajského srovnání vyplývá, že nejvyšší průměrný věk obyvatel byl v Královéhradeckém a Zlínském kraji (42,7 roku), nejnižší ve Středočeském kraji (41,0 roku), obyvatelstvo

Jihomoravského kraje má spolu s obyvateli Moravskoslezského kraje 6. nejnižší průměrný věk.

Graf 1.9 Věkové složení obyvatelstva Jihomoravského kraje

Nejvyšší průměrný věk mají obyvatelé v okrese Hodonín.

V průměru nejmladší obyvatelstvo v Jihomoravském kraji je v okrese Brno-venkov, nejvyšší podíl dětské složky na obyvatelstvu (17,4 %) s sebou nese i nejnižší průměrný věk mužů (39,6 roku) i žen (42,1 roku). Opačná situace byla v okrese Hodonín, zde nejnižší podíl dětské složky na obyvatelstvu (14,1 %) s sebou nese i nejvyšší průměrný věk mužů (41,2 roku) i žen (44,5 roku).

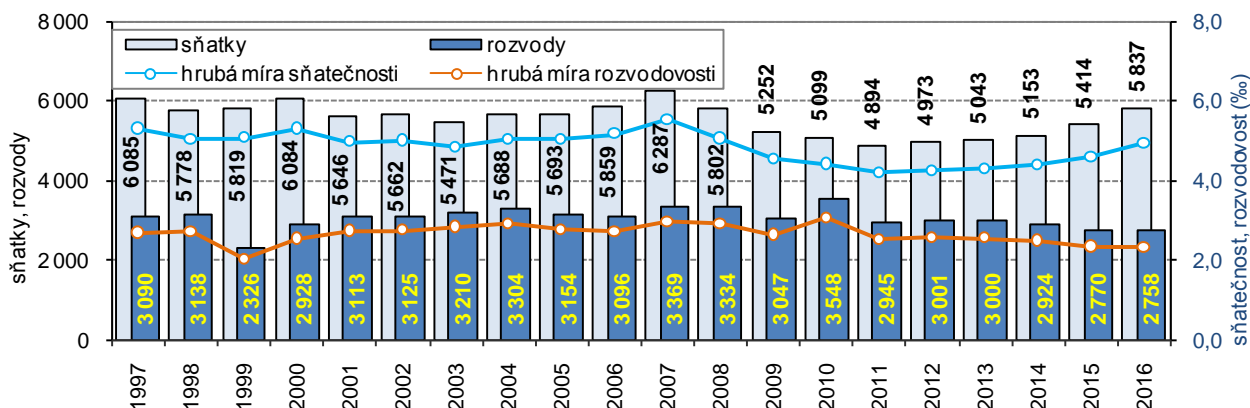
Nejpočetnější věkovou skupinou mezi obyvateli kraje byly v roce 2016 osoby ve věku 41 a 42 let (21 133, resp. 21 117 osob). Nejvíce mužů bylo ve věku 42 let, a to 10 806, nejvíce žen bylo ve věku 41 let, a to 10 349.

Demografické události

Šťastné datum pro uzavření manželství.

Počet uzavřených sňatků se v kraji zvyšoval již pátý rok. Nejvyšší počet sňatků v posledních 20 letech byl uzavřen v roce 2007. Zřejmě se projevila tzv. příznivá „konstelace šťastných čísel“ a 7. 7. 2007 (připadající na sobotu) bylo v kraji uzavřeno 487 sňatků. Podobná situace, i když s podstatně nižším počtem uzavřených sňatků, nastala i v roce 2009 (6. 6. bylo uzavřeno 258 sňatků) a v roce 2015 (opět 6. 6. bylo uzavřeno 278 sňatků). V roce 2016 bylo nejvíce sňatků v kraji uzavřeno 18. 6., a to 249.

Graf 1.10 Sňatky a rozvody v Jihomoravském kraji

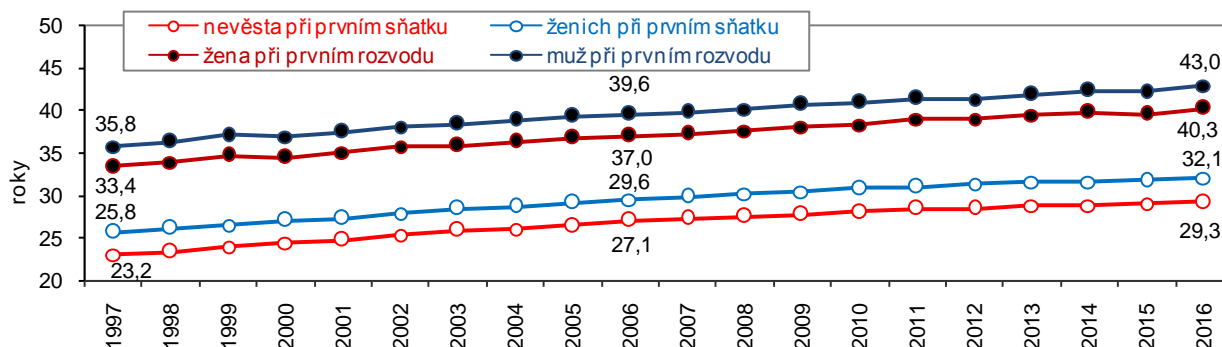
Úroveň hrubé míry sňatečnosti byla mezi kraji 2. nejvyšší.

Již. 4. rok překročil počet sňatků hranici 5 tisíc, celkem bylo uzavřeno 5 837 sňatků, což bylo o 423 více než v roce 2015. V roce 2011 byl uzavřen nejnižší počet sňatků od roku 1991, tedy od roku, od něhož jsou k dispozici přepočtené údaje za současnou strukturu správního uspořádání Jihomoravského kraje. Úroveň hrubé míry sňatečnosti v roce 2016 ve výši 4,96 ‰ převyšovala republikovou hodnotu (4,81 ‰) a byla mezi kraji 2. nejvyšší spolu s Prahou a Jihočeským krajem.

Průměrný věk snoubenců se zvyšuje, ...

Průměrný věk ženichů při prvním sňatku v roce 2016 v kraji dosáhl 32,1 let, průměrný věk nevěst 29,3 let. U mužů to bylo o 2,2 roku a u žen o 2,0 roku více než před deseti lety. Zatímco ještě v roce 2007 se na celkovém počtu nově uzavíraných manželství podílely ženy ve věku 29 let a méně z 63,0 %, o deset let později to bylo už jen 51,0 %. V případě mužů byl tento pokles také zřetelný – z podílu 44,8 % v roce 2007 na 32,0 % o deset let později.

Graf 1.11 Průměrný věk mužů a žen při prvním sňatku a prvním rozvodu v Jihomoravském kraji

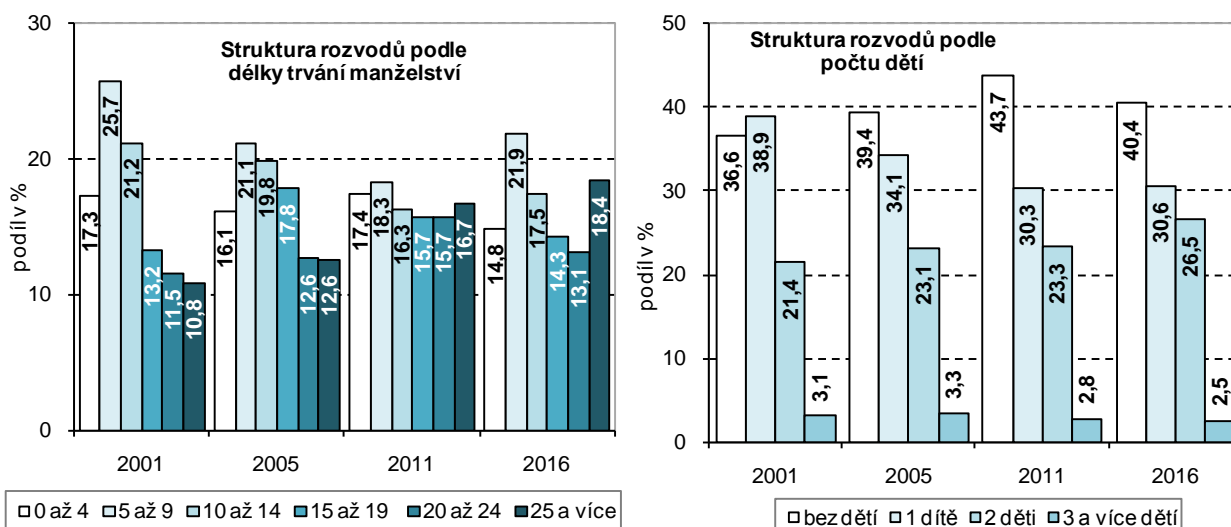
... sňatky uzavírají i snoubenci v „pokročilejším“ věku.

Lze také uvést, že v letech 2007 až 2016 uzavřelo sňatek na jedné straně věkového spektra 77 ženichů ve věku do 19 let, nevěst v tomto věku bylo 541. Na opačném konci věkového rozmezí bylo 1 524 ženichů ve věku 60 a více let, nevěst v tomto „pokročilejším“ věku bylo za 10 let 718.

Hrubá míra rozvodovosti byla mírně pod úrovní ČR.

Počet rozvodů se proti roku 2015 nepatrně snížil, i když každoroční údaje jsou ovlivňovány délkou trvání rozvodového řízení. V roce 2016 bylo v kraji rozvedeno 2 758 manželství, což bylo o 12 manželství méně než v předchozím roce. Hrubá míra rozvodovosti dosáhla 2,34 ‰ a byla mírně pod úrovní ČR (2,37 ‰). Index rozvodovosti (počet rozvodů na 100 sňatků) se v porovnání s rokem 2015 vlivem zvýšení počtu sňatků a poklesem počtu rozvodů snížil, a to z 51,2 v roce 2015 na 47,3 v roce 2016.

Graf 1.12 Rozvody podle délky trvání manželství a počtu nezletilých dětí v Jihomoravském kraji

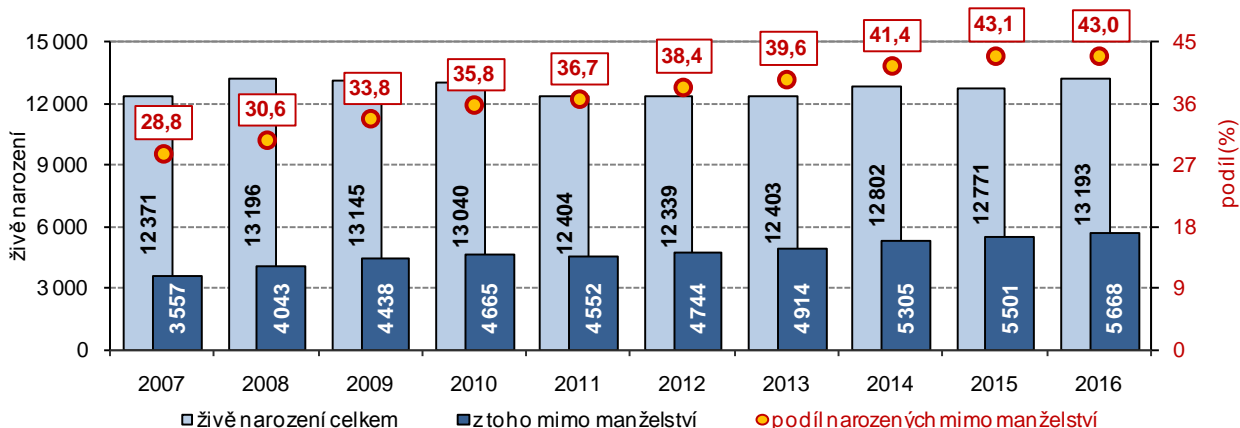
U více než třetiny rozvodů byla návrhatelekou žena.

Pouze v pětina případů rozvodů v kraji byl návrhatelem rozvodu muž (588 rozvodů, tj. 21,3 % celku), v 1 078 případech byla návrhatelekou rozvodu žena (39,1 % celku) a 1 092 rozvodů bylo výsledkem společného návrhu (39,6 % z celkového počtu rozvodů). V 1 644 případech (59,6 % celku) bylo rozvedeno manželství s nezletilými dětmi (843 manželství s 1 dítětem, 732 manželství se 2 dětmi a 69 manželství se 3 a více dětmi). Podíl rozvedených manželství bez dětí se mezi roky 2001 a 2016 zvýšil o 3,8 procentních bodů.

Rozvádí se i po 25 letech manželství.

U rozvodů z hlediska délky trvání manželství (graf 1.12) nejvyšší podíl tvořily ve vybraných letech rozvedená manželství trvající 5 až 9 let. Je však zřejmé, že postupně rostl podíl manželství trvající více než 25 let.

Graf 1.13 Živě narození a živě narození mimo manželství v Jihomoravském kraji

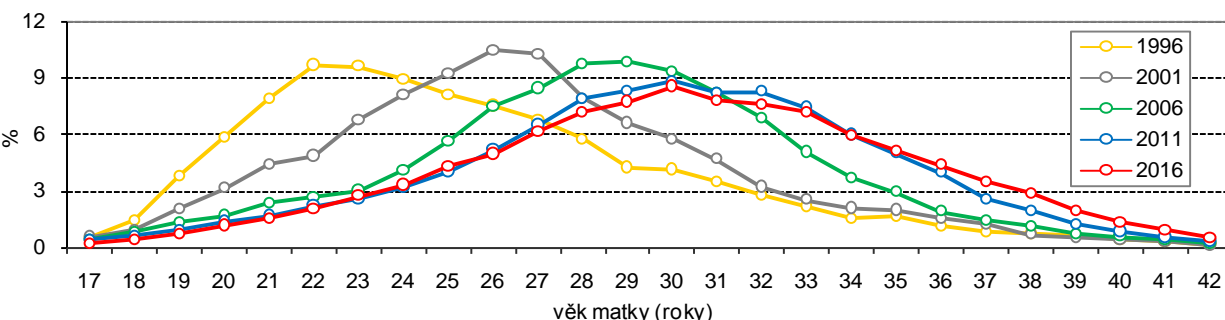
Počet narozených mírně vzrostl.

V Jihomoravském kraji se v roce 2016 živě narodilo 13 193 dětí, proti roku 2015 to bylo o 422 dětí více. Hranice 13 tisíc živě narozených v kraji byla překročena znovu po 5 letech. Hrubá míra porodnosti (11,21 živě narozených na 1 000 obyvatel) byla mezi kraji 3. nejvyšší a nad úroveň průměr ČR (10,66). V kraji byla nejvyšší porodnost v okrese Brno-město, kde na 1 000 obyvatel připadlo 12,09 živě narozených dětí.

Mezi narozenými převažují chlapci.

Mezi narozenými dětmi zpravidla převažují chlapci, což platilo i v roce 2016, kdy se narodilo 6 779 chlapců a 6 414 děvčat. V okrese Znojmo chlapci tvořili dokonce 54,0 % narozených dětí. Celkem 49,2 % všech živě narozených dětí bylo prvorozených (6 497 dětí), 37,5 % druhorozených (4 942 dětí) a 1 754 děti bylo pro matku již jako třetí či další dítě (13,3 %).

Graf 1.14 Podíl živě narozených podle věku matky při narození dítěte v Jihomoravském kraji

Počet narozených dětí mimo manželství byl nejvyšší v novodobé historii kraje, ...

Mimo manželství se v Jihomoravském kraji v roce 2016 narodilo 5 668 dětí. Tento počet byl nejvyšší v novodobé historii kraje a tvořil 43,0 % z počtu živě narozených dětí. I přes nárůst počtu byl podíl narozených mimo manželství mezi ostatními kraji 3. nejnižší.

V roce 2014 u 1 117 dětí narozených mimo manželství nebyl uveden otec. Z toho u 985 dětí bez uvedeného otce byla matka svobodná, u 127 dětí matka rozvedená a u 5 dětí bez uvedeného otce byla matkou vdova. V roce 2015 byla

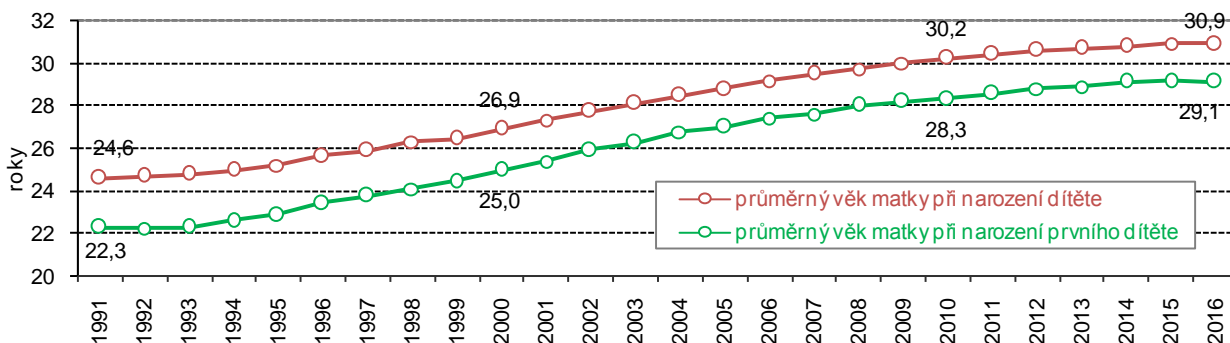
... ubývá však případů „bez uvedení otce“.

situace obdobná, otec nebyl uveden u 1 083 narozených mimo manželství – u 978 dětí bez uvedeného otce byla matka svobodná, u 103 dětí matka rozvedená a u 2 dětí byla matkou vdova. V roce 2016 počet dětí bez uvedeného otce poklesl pod hranici jednoho tisíce na 965. Z toho u 879 dětí bez uvedeného otce byla matka svobodná, u 84 dětí matka rozvedená a u 2 dětí byla matkou vdova

Nejvíce matek bylo ve věku 30 let.

Trend zvyšování průměrného věku matky při narození dítěte se v posledních letech zpomalil. Z grafu 1.14 je patrné, že v roce 1996 se nejvíce dětí v kraji narodilo matkám ve věku 22 let (949 matek), v roce 2006 bylo nejvíce matek ve věku 29 let (1 131) a v roce 2016 ve věku 30 let (1 110 matek).

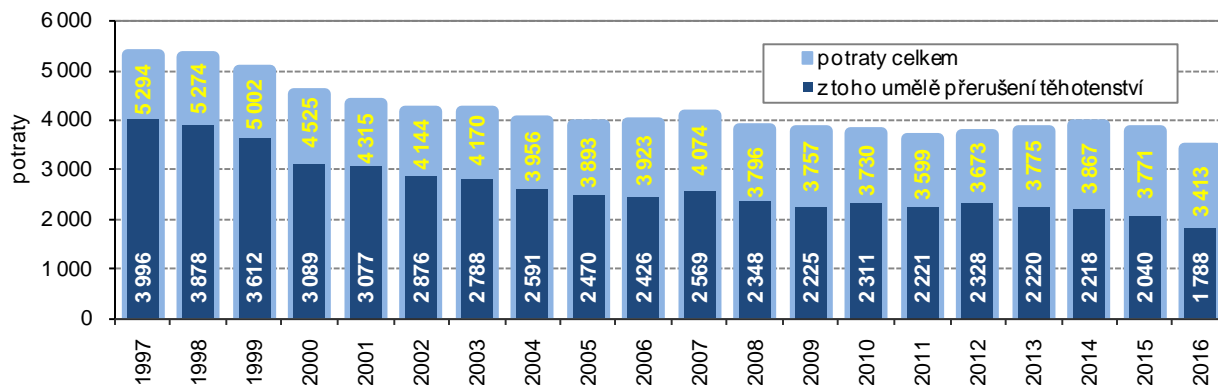
Graf 1.15 Průměrný věk matky živě narozených dětí v Jihomoravském kraji

Průměrný věk prvorodiček se již nezvyšuje.

Trend odkládání porodů do vyššího věku matky, a to zejména prvního porodu, sílil až do roku 2010, v posledních 5 letech není zvyšování průměrného věku matky tak výrazné. V roce 2016 rodily ženy v průměru poprvé ve věku 29,1 let, v roce 2010 to bylo o rok dříve, v porovnání s rokem 2000 však rozdíl činil již 4 roky. V roce 1991 bylo matce bez ohledu na pořadí porodu v průměru 24,6 let, v roce 2016 již téměř 31 let.

Graf 1.16 Potraty v Jihomoravském kraji

Počet potratů byl nejnižší za uplynulých 20 let.

V roce 2016 bylo v Jihomoravském kraji evidováno 3 413 potratů, což v meziročním porovnání znamená pokles o 358 případů. Počet potratů z dlouhodobého pohledu postupně klesal, snižoval se však i počet umělých přerušeni těhotenství (UPT). Počet zaznamenaný v roce 2016, a to 1 788 UPT, byl meziročně o 252 nižší. Počet potratů i počet UPT v roce 2016 byl v kraji nejnižším počtem v uplynulých 20 letech, potratovost v relativním vyjádření (2,90 potratů na 1 000 obyvatel) byla mezi kraji nejnižší (spolu s Pardubickým krajem). Potratem v roce 2016 skončilo 20,51 % těhotenství, 0,22 % těhotenství skončilo narozením mrtvého dítěte a 79,27 % těhotenství skončilo narozením živého dítěte.

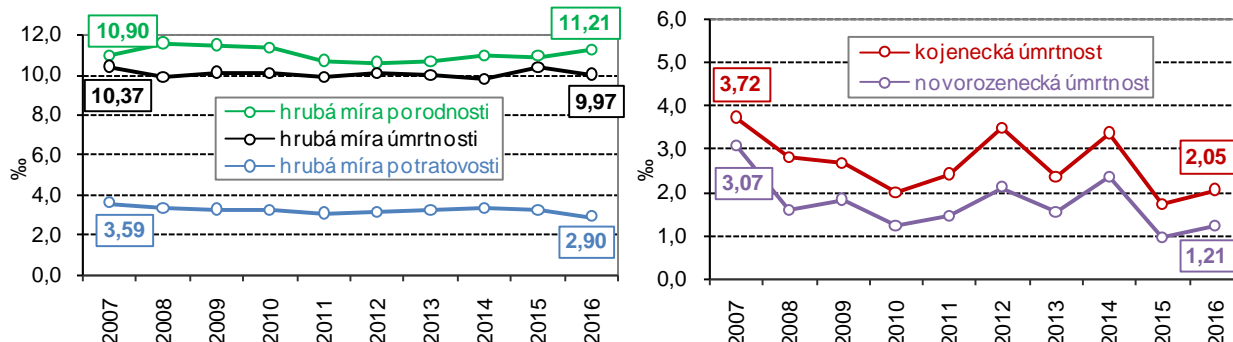
Počet zemřelých klesl pod hranici 12 tisíc, ...

Hrubá míra úmrtnosti (počet zemřelých na 1 000 obyvatel) v roce 2016 v Jihomoravském kraji činila 9,97 ‰ (5. nejnižší mezi kraji). V kraji zemřelo 11 738 osob (5 946 mužů, 5 792 žen), což bylo o 368 osob méně než v předcházejícím roce. Ve struktuře zemřelých podle věku byla nejpočetnější skupina zemřelých ve věku 80 až 89 let (33,1 % zemřelých) a ve věku 70 až

... třetina zemřelých byla ve věku 80–89 let.

79 let (24,9 %). Mezi zemřelými však bylo i 27 dětí do 1 roku a 15 dětí ve věku 1 až 14 let (v souhrnu 0,4 % zemřelých). Příčinou úmrtí u tří čtvrtin zemřelých jsou dlouhodobě, a to nejen v Jihomoravském kraji, nemoci oběhové soustavy nebo nádorová onemocnění.

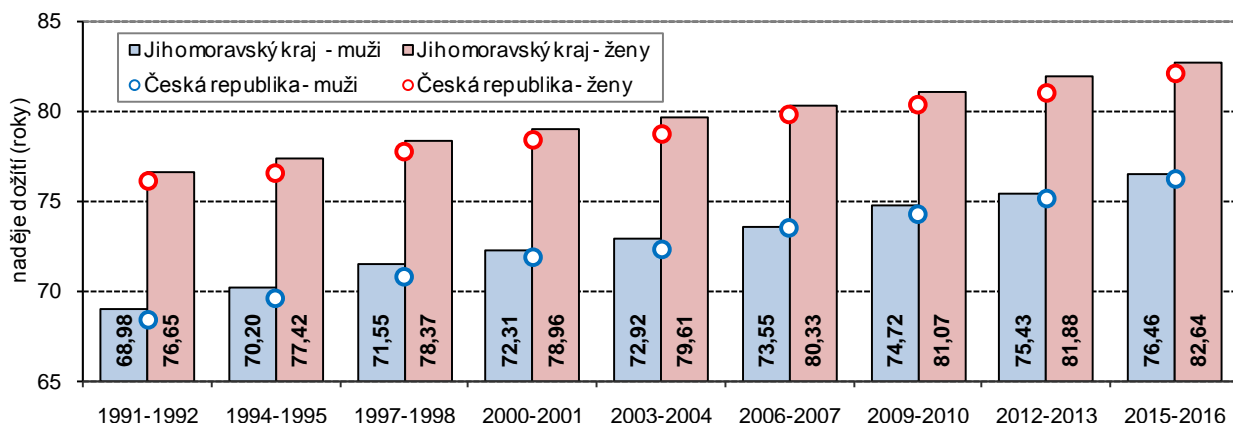
Graf 1.17 Porodnost, úmrtnost a potratovost v Jihomoravském kraji

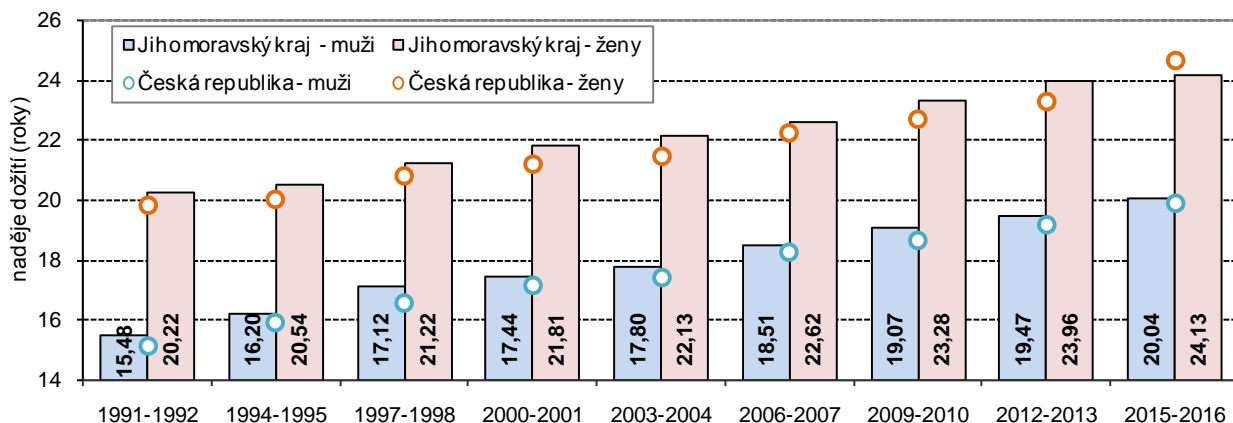
Kojenecká i novorozenecká úmrtnost je pod republikovou úrovní.

Ukazatele úmrtnosti v nízkém věku mají v pohledu na delší časové období klesající trend, v krátkodobém pohledu však spíše kolísají. V porovnání s průměrem ČR roku 2016 byla v kraji kojenecká i novorozenecká úmrtnost nižší. Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) v kraji činila 2,05 ‰ (v ČR 2,81 ‰); novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) činila 1,21 ‰ (v ČR 1,70 ‰).

Graf 1.18 Naděje dožití při narození

Graf 1.19 Naděje dožití ve věku 60 let

Naděje dožití (střední délka života) se postupně zvyšuje.

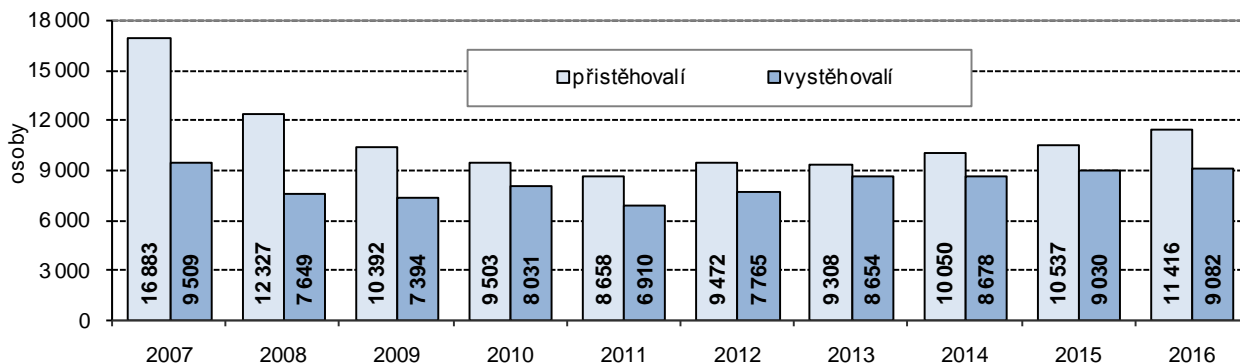
Údaje o naději dožití (střední délce života) zjištěné z dvouletých průměrů let 2015 a 2016 udávají, že v Jihomoravském kraji se muž narozený v roce 2016 pravděpodobně dožije věku 76,46 let, což je mezi kraji pátý nejvyšší věk. Žena narozená v roce 2016 v Jihomoravském kraji se pravděpodobně dožije 82,64 let, což je věk mezi kraji druhý nejvyšší. Střední délka života se postupně

Zvyšuje se i naděje dožití šedesátníků.

zvyšuje, což je patrné zejména z delšího časového úseku uvedeném v grafu 1.18. Od roku 1991 (resp. průměru let 1991 a 1992) vzrostla střední délka života v Jihomoravském kraji u mužů o 7,48 roku a u žen o 5,99 roku (v rámci ČR došlo ke zvýšení o 7,77 resp. 5,91 roku). Obdobně muž, který žije v Jihomoravském kraji a v roce 2016 dovršil 60 let, má pravděpodobně před sebou ještě 20 let života, šedesátiletá žena 24 let. I zde je patrný nárůst – proti roku 1991 je to u šedesátiletých mužů zvýšení o 4,6 roku a u žen zvýšení téměř o 4 roky.

Graf 1.20 Stěhování v Jihomoravském kraji

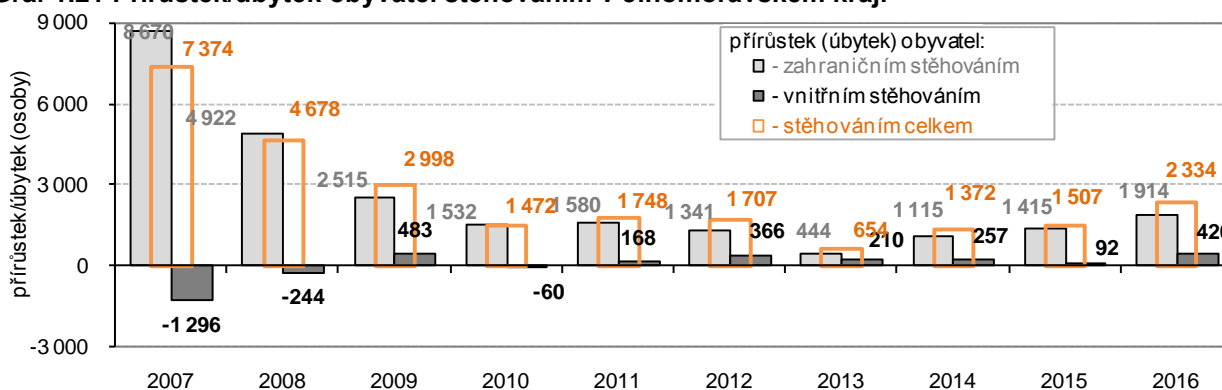
Vzrostl počet přistěhovalých ...

Do Jihomoravského kraje se v průběhu roku 2016 přistěhovalo 11 416 osob, tedy o 879 osob více než v roce 2015. Z ostatních krajů ČR se přistěhovalo 6 722 osob (58,9 % přistěhovalých) a 4 694 osob ze zahraničí (41,1 % přistěhovalých). Více než tři čtvrtiny přistěhovalých z ciziny mířily do Brna (3 642 osob, tj. 77,6 % krajského celku). Podle státního občanství bylo mezi přistěhovalými z ciziny nejvíce osob ze Slovenska (931), Ukrajiny (602) a Ruska (313)

... i počet vystěhovalých.

Z kraje se v roce 2016 vystěhovalo 9 082 osob (meziročně o 52 osob více). Do ostatních krajů ČR se vystěhovalo 6 302 osob (69,4 % vystěhovalých), do zahraničí se odstěhovalo 2 780 osob (30,6 % vystěhovalých). Zásluhou stěhování se počet obyvatel v Jihomoravském kraji zvýšil o 2 334 osob. Saldo zahraničního stěhování bylo výrazně vyšší (počet přistěhovalých z ciziny převýšil počet vystěhovalých do ciziny o 1 914 osob). Saldo vnitřního stěhování bylo nižší a tvořilo jen pětinu přírůstku obyvatel stěhování – z jiných krajů se přistěhovalo o 420 osob víc, než se do jiných krajů ČR vystěhovalo.

Graf 1.21 Přírůstek/úbytek obyvatel stěhování v Jihomoravském kraji

Saldo zahraničního stěhování bylo v posledních letech vždy kladné.

V grafu 1.21 je znázorněn rozklad přírůstku či úbytku obyvatel stěhování na saldo vnitřního a zahraničního stěhování za roky 2007 až 2016. Saldo zahraničního stěhování bylo v uvedených 10 letech vždy kladné a v letech 2007, 2008 a 2010 bylo výhradním nositelem přírůstku obyvatel stěhování, neboť saldo vnitřního stěhování bylo záporné. V letech 2009 a 2011 až 2016 bylo kladné i saldo vnitřního stěhování.

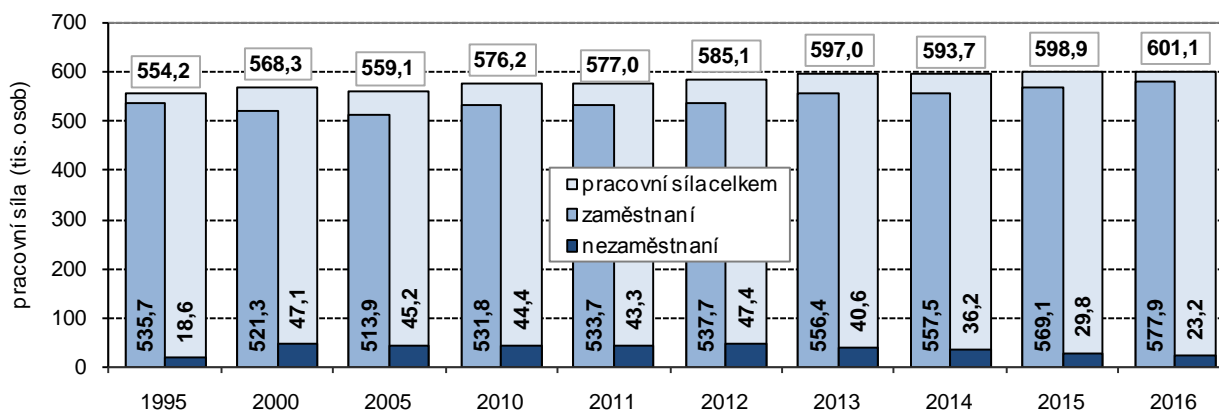
2. Sociální vývoj

Zaměstnanost, ekonomická aktivita (VŠPS)

Zdrojem údajů o ekonomické aktivitě obyvatelstva je výběrové šetření pracovních sil.

Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS). Obyvatelstvo ve věku 15 a více let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Účastníci trhu práce vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Využitou pracovní silou jsou zaměstnaní v národním hospodářství, druhou část pracovní síly tvoří nezaměstnaní. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v základním dělení důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu. Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření, výsledné údaje jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

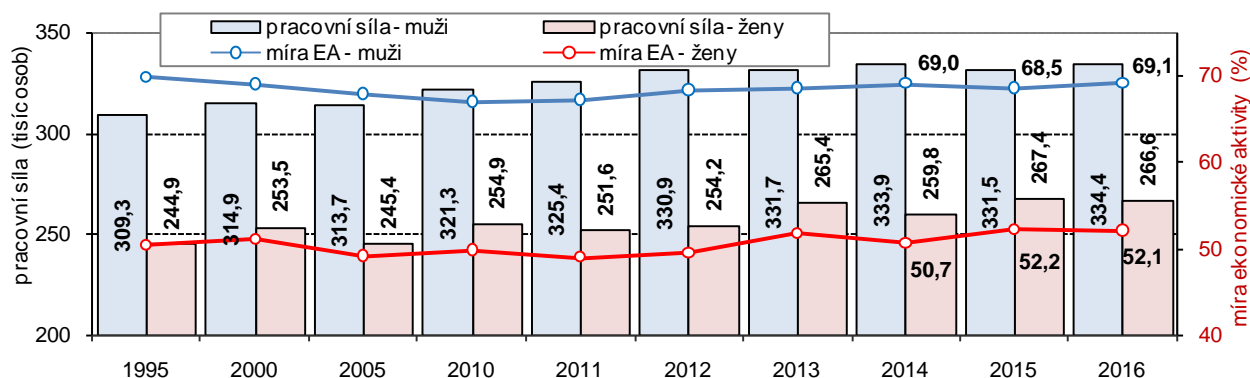
Graf 2.1 Pracovní síla v Jihomoravském kraji

Pracovní sílu tvořilo více než 600 tisíc osob.

V Jihomoravském kraji žilo v roce 2016 995,8 tisíc obyvatel starších 15 let. Pracovní sílu tvořilo 601,1 tisíc osob (334,4 tisíc mužů a 266,6 tisíc žen). Pracovní sílu tvořilo 577,9 tisíc zaměstnaných a 23,2 tisíc nezaměstnaných. V dlouhodobém pohledu se velikost pracovní síly postupně zvětšovala. Meziročně objem pracovní síly vzrostl o 2,2 tisíc osob – počet mužů vzrostl o 2,9 tisíc a počet žen poklesl o 0,8 tisíc. Z pohledu postavení pracovní síly vzrostl počet zaměstnaných (o 8,8 tisíc osob) a počet nezaměstnaných poklesl o 6,6 tisíc osob.

Graf 2.2 Pracovní síla a míra ekonomické aktivity podle pohlaví v Jihomoravském kraji

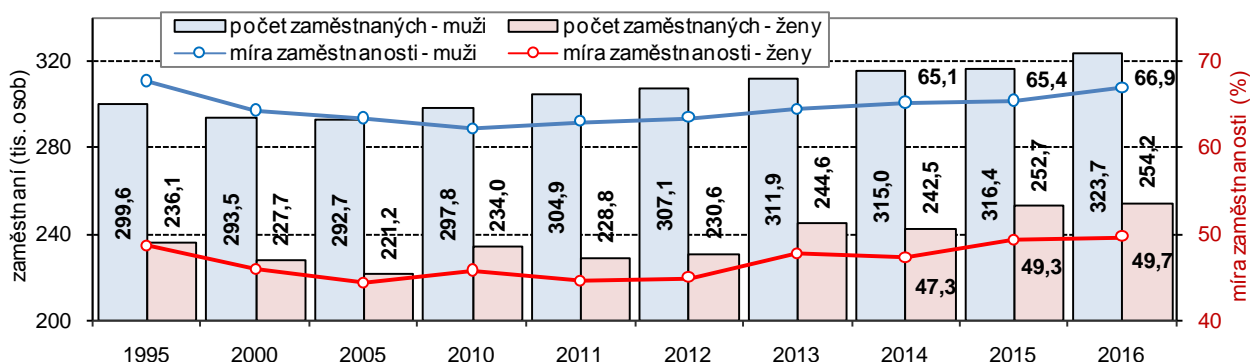
Míra ekonomické aktivity byla nejvyšší od roku 1999.

Míra ekonomické aktivity (EA) podle výsledků VŠPS činila 60,4 %. Vzhledem k meziročnímu nárůstu o 0,3 bodu byla zjištěná míra EA v roce 2016 nejvyšší od roku 1999, kdy dosáhla 60,3 %. Přetrvává ale výrazný rozdíl v míře EA mužů a žen. V roce 2016 u mužů starších 15 let tvořilo pracovní sílu 69,1 % z nich (v roce 2015 68,5 %). U žen byla míra EA 52,1 %, meziročně sice o 0,1 bodu poklesla, ale oproti roku 2014 bylo o 1,4 procentního bodu vyšší.

Míra EA žen v roce 2015 byla nejvyšší od roku 1993 (tedy od roku, kdy jsou míry EA¹ v této podobě zjišťovány).

Graf 2.3 Počet zaměstnaných a míra zaměstnanosti podle pohlaví v Jihomoravském kraji

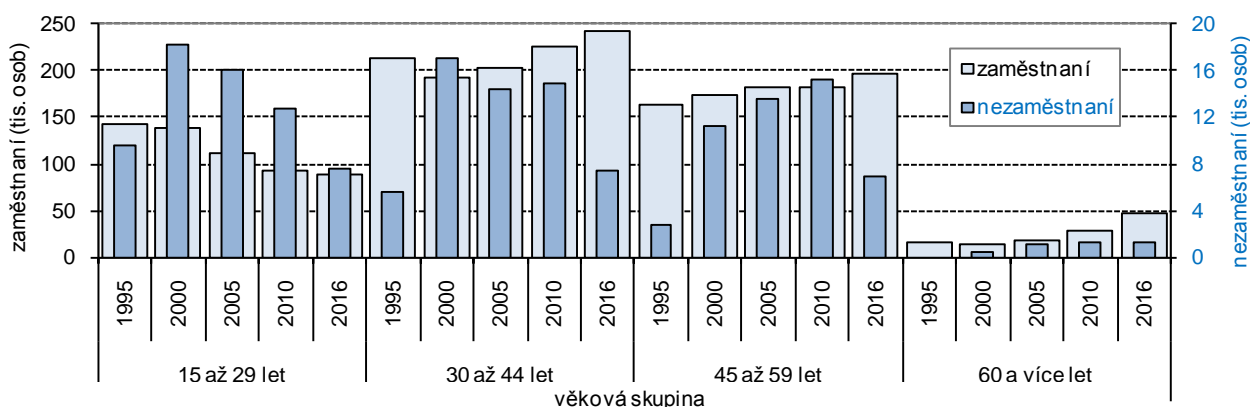
Míra zaměstnanosti vzrostla u žen i mužů.

V roce 2016 bylo mezi zaměstnanými v kraji 323,7 tisíc mužů a 254,2 tisíc žen, meziročně se počet zaměstnaných žen zvýšil o 1,5 tisíc, počet zaměstnaných mužů vzrostl dokonce o 7,3 tisíc. Změnám v počtu zaměstnaných odpovídaly i změny v míře zaměstnanosti podle pohlaví. Míra zaměstnanosti mužů vzrostla z 65,4 % v roce 2015 na 66,9 % v roce 2016, míra zaměstnanosti žen vzrostla z 49,3 % na 49,7 %. Celková míra zaměstnanosti dosáhla 58,0 %, meziročně se zvýšila o 0,9 bodu.

Nejčtenější věkovou skupinou mezi zaměstnanými i nezaměstnanými jsou osoby ve věku 30 až 44 let.

Nejčtenější věkovou skupinou mezi zaměstnanými i nezaměstnanými jsou osoby ve věku 30 až 44 let. Změny v počtech jsou patrné u zaměstnaných ve věkové kategorii 15 až 29 let, kde počet z dlouhodobého pohledu postupně klesal, v posledních letech se již ale stabilizoval. Naopak ve věkové skupině 45 až 59 let je zřejmý mírný nárůst u počtu zaměstnaných, u počtu nezaměstnaných výrazný pokles v roce 2016. Podobně je posun patrný v kategorii 60 a více let, kde v důsledku posunu hranice pro odchod do důchodu postupně narůstá počet zaměstnaných a mírněji i počet nezaměstnaných.

Graf 2.4 Pracovní síla podle věku v Jihomoravském kraji

Zvyšování úrovně vzdělanosti pracovní síly.

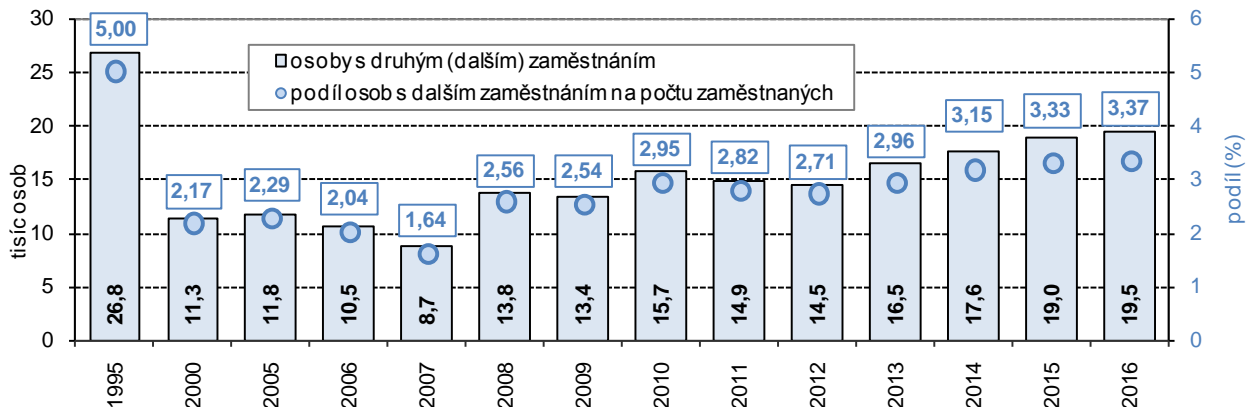
Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2016 v Jihomoravském kraji činila 3,9 % (v roce 2015 5,0 %). Specifická míra nezaměstnanosti podle věku se v jednotlivých věkových kategoriích pracovní síly výrazně liší. Ve věkové skupině 15 až 29 let činila 7,9 % (v roce 2015 9,5 %), naproti tomu ve věkové

¹ Míra ekonomické aktivity je podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných, tedy pracovní síly, na počtu osob starších 15 let; míra zaměstnanosti je podíl počtu zaměstnaných na počtu osob starších 15 let; obecná míra nezaměstnanosti je podíl nezaměstnaných z pracovní síly.

Vzdělání je předností.

skupině 30 až 44 let to bylo pouze 3,0 % (4,1 %) a ve věkové skupině osob starších 60 let 2,8 % (2,0 %). Obdobně se liší specifická míra nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání. Obecně platí, že specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání (podíl vybrané skupiny nezaměstnaných z vybrané skupiny pracovní síly) klesá se vzrůstajícím stupněm vzdělání.

Graf 2.5 Osoby s druhým (dalším) zaměstnáním v Jihomoravském kraji

Počet osob s druhým zaměstnáním byl nejvyšší od roku 1998.

Počet osob s druhým, resp. dalším zaměstnáním se od roku 2013 zvyšoval. V kraji bylo v roce 2016 již 19,5 tisíc osob s dalším zaměstnáním (nejvyšší počet od roku 1998), tvořily 3,37 % zaměstnaných. Počet byl nejvyšší mezi kraji a tvořil 16,3 % z počtu těchto osob v ČR.

Nejpočetnější skupinou neaktivních osob jsou osoby ve věku 60 a více let.

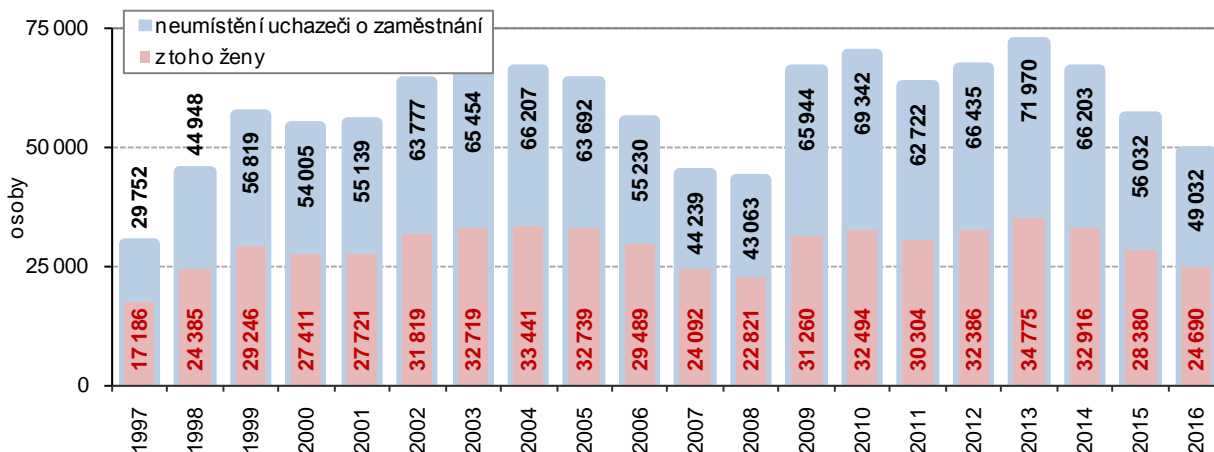
Vedle ekonomicky aktivních, kteří se účastní trhu práce, tvoří významnou část obyvatelstva skupina osob ekonomicky neaktivních. V roce 2016 bylo v Jihomoravském kraji 394,7 tisíc neaktivních osob, tvořily 39,6 % obyvatel starších 15 let a jejich počet se meziročně snížil o 2,8 tisíc. Podle věku je mezi osobami ekonomicky neaktivními nejpočetnější skupina osob ve věku 60 a více let (250,6 tisíc, tj. 63,5 % z neaktivních) a osoby ve věku 15 až 29 let (92,3 tisíc, tj. 23,4 %).

Nezaměstnanost (MPSV)

Snižování počtu nezaměstnaných bylo zaznamenáno již třetí rok po sobě.

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR bylo ke konci roku 2016 na úřadech práce v Jihomoravském kraji evidováno 49 032 uchazečů o zaměstnání, z tohoto počtu bylo 24 690 žen (50,4 %). Proti konci roku 2015 se počet nezaměstnaných snížil o 7 000. Snižování počtu nezaměstnaných v kraji bylo zaznamenáno již třetí rok po sobě. Proti maximu, jehož bylo dosaženo v roce 2013, byl stav na konci roku 2016 téměř o 23 tisíc nezaměstnaných nižší.

Graf 2.6 Neumístění uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji (k 31. 12.)

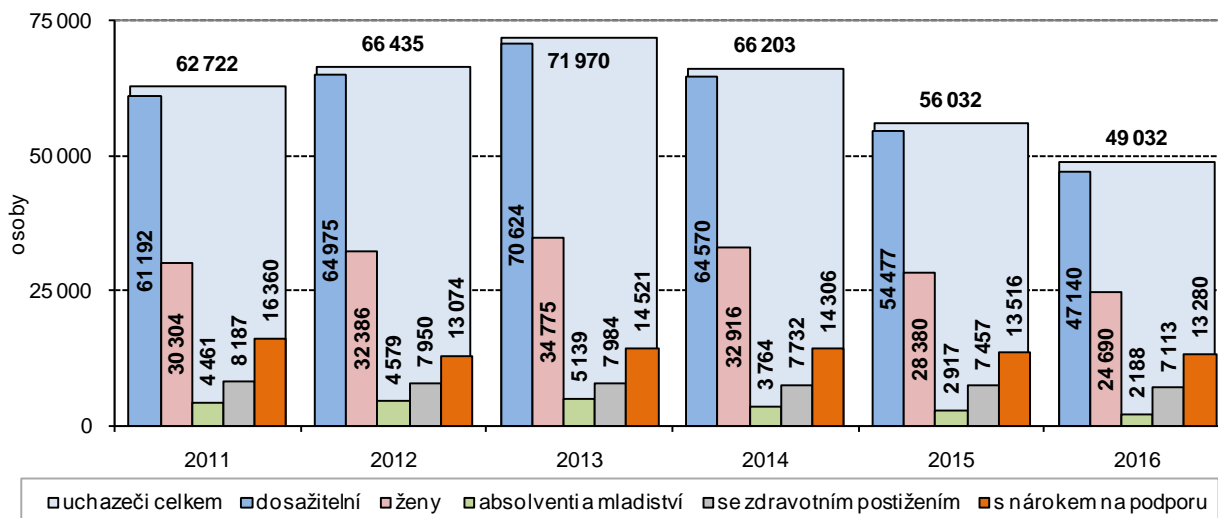
Zdroj: MPSV

Dosažitelní uchazeči o zaměstnání.

Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání bylo 96,1 % uchazečů dosažitelných (ti, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa). Mezi uchazeči o práci bylo 4,5 % absolventů a mladistvých, 14,5 % osob se zdravotním postižením, 27,1 % uchazečů o zaměstnání mělo nárok na podporu.

Graf 2.7 Složení uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji (k 31. 12.)

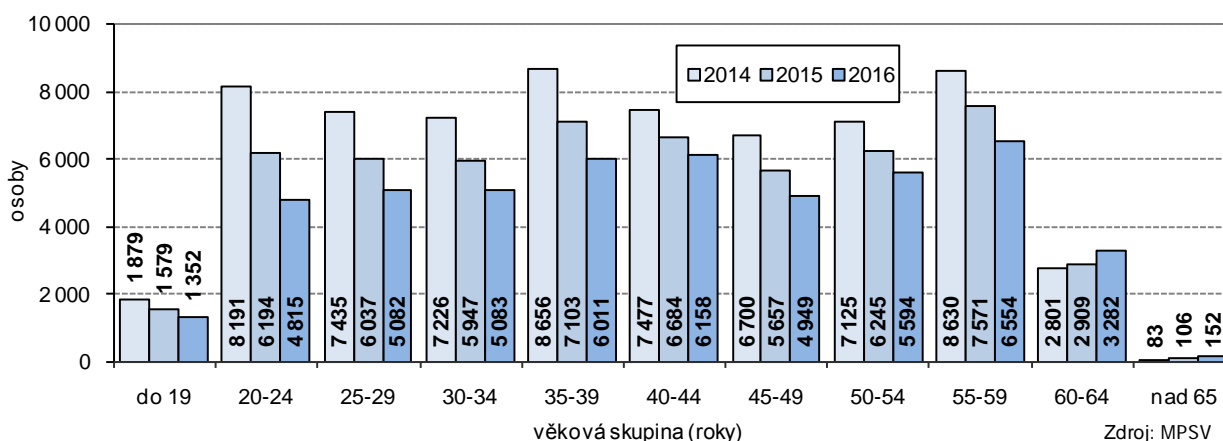

Zdroj: MPSV

Průměrný věk uchazečů o zaměstnání dosáhl 41,7 let.

Z rozčlenění uchazečů do pětiletých věkových skupin vyplývá, že nejpočetněji byly na konci roku 2016 zastoupeny osoby ve věku 55 až 59 let (13,4 % z celku). V porovnání se stavem ke konci roku 2015 se snížil počet nezaměstnaných v 9 „nižších“ věkových kategoriích. Zvýšil se pouze počet nezaměstnaných ve věku 60 až 64 let (o 273 osob) a počet nezaměstnaných ve věku 65 a více let (o 46). Průměrný věk uchazečů o zaměstnání dosáhl 41,7 let (na konci roku 2015 to bylo 41,0 roku).

Graf 2.8 Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji podle věkových skupin (k 31. 12.)

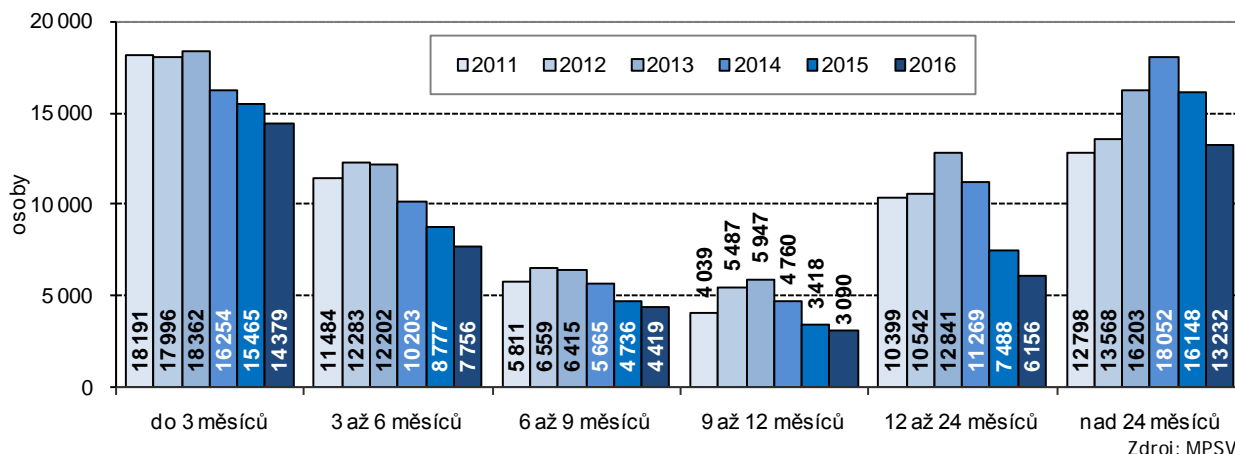

Zdroj: MPSV

Problémem zůstává dlouhodobá nezaměstnanost.

Problémem zůstává dlouhodobá nezaměstnanost. Podíl nezaměstnaných déle než 24 měsíců byl 2. nejvyšší – 27,0 % (po kategorii do 3 měsíců s podílem 29,3 %). Byl zde ale zaznamenán nejvyšší meziroční pokles počtu – absolutně o 2 916 osob, tj. o 18,1 %. Dlouhodobá nezaměstnanost je prezentována i jako podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let. I v tomto způsobu vyjádření došlo k mírnému zlepšení dlouhodobé nezaměstnanosti – v letech 2013 a 2014 podíl dlouhodobě nezaměstnaných na počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let v kraji činil 3,7 %, v roce 2015 poklesl na 3,0 % a v roce 2016 na 2,5 %.

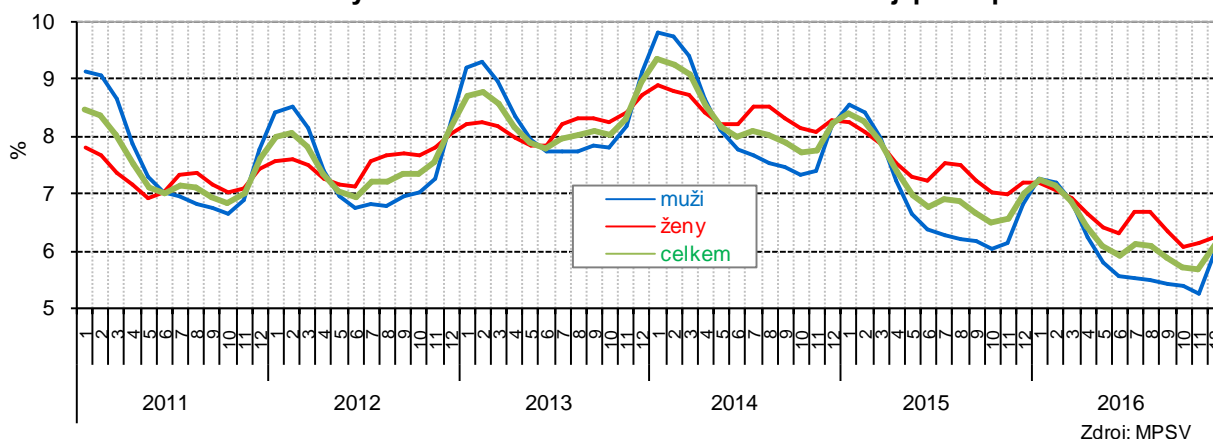
Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji podle délky nezaměstnanosti (k 31. 12.)

Míra nezaměstnanosti je ovlivněna sezonními pracemi.

Podíl nezaměstnaných osob² k 31. 12. 2016 dosáhl 6,11 %. Proti konci roku 2015 se podíl snížil o 0,90 procentního bodu. Mezi 14 kraji České republiky byl podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu 3. nejvyšší a proti republikovému průměru byl vyšší o 0,92 procentního bodu. Nejnížší podíl nezaměstnaných byl v Hl. městě Praze (3,35 %). Míra nezaměstnanosti je ovlivněna sezonními pracemi, zejména u hodnoty podílu nezaměstnaných mužů zpravidla dochází k nárůstu v zimních měsících, nejnižší hodnoty jsou zaznamenány v jarních až podzimních měsících.

Graf 2.10 Podíl nezaměstnaných na konci měsíce v Jihomoravském kraji podle pohlaví

Počet uchazečů o zaměstnání se meziročně snížil.

Úřady práce v Jihomoravském kraji nabízely ke konci prosince 2016 celkem 11 228 pracovních míst, což bylo o 3 131 míst víc než na konci roku 2015. Zvýšení počtu pracovních míst a snížení počtu uchazečů o zaměstnání znamenalo, že počet uchazečů připadajících na 1 pracovní místo se meziročně snížil. Ke konci roku 2015 připadlo na 1 místo 6,9 uchazečů, ke konci roku 2016 to bylo 4,4 uchazečů (3. nejvyšší počet mezi kraji).

Na trhu práce chybí montéři a obsluha strojů a zařízení.

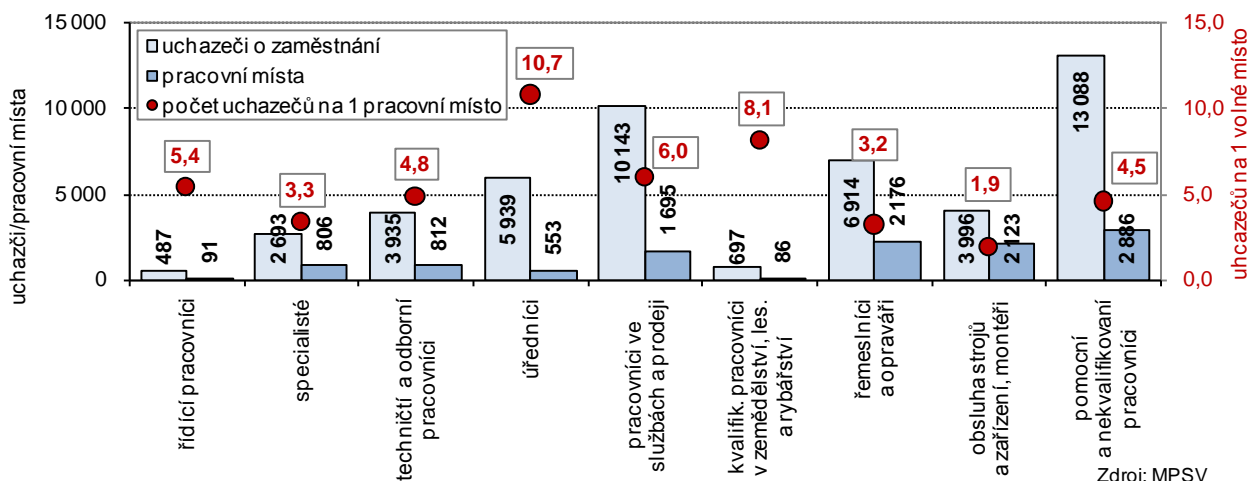
Z podkladů o nezaměstnanosti lze provést i porovnání nabídky pracovních míst v členění podle klasifikace zaměstnání či podle požadovaného vzdělání s nabídkou trhu práce danou charakteristikami řad uchazečů o zaměstnání. Nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání byl v kraji zařazen mezi pomocné a nekvalifikované pracovníky (13 088 uchazečů), v této kategorii byl i nejvyšší nabízený počet pracovních míst. Nejpříznivější postavení na trhu práce měli pracovníci v zařazení jako obsluha strojů a zařízení, montéři, kde na jedno místo bylo „pouze“ 1,9 uchazečů. Naproti tomu na 1 „úřednické“ místo připadlo na konci roku 2016 v kraji 10,7 uchazečů o zaměstnání.

² Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu je podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

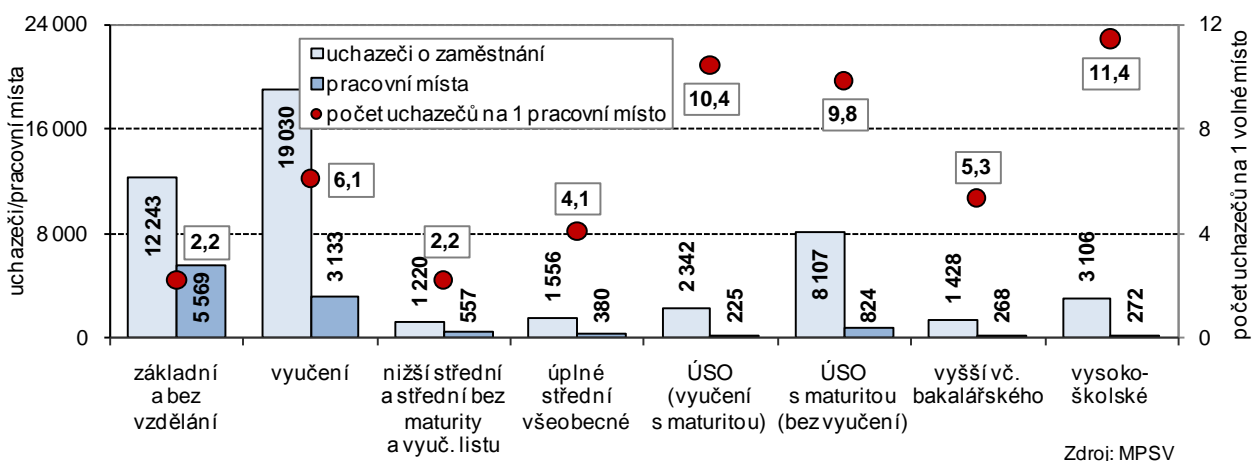
Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa podle klasifikace zaměstnání v kraji

Obtížná situace vysokoškoláků.

Ze srovnání „nabídky a poptávky“ z pohledu požadavku na vzdělání je zřejmá nejobtížnější pozice vysokoškoláků, kde na jedno místo připadlo 11,4 uchazečů. Naopak nejlépe na tom byli uchazeči se základním a nižším středním vzděláním, kde na jedno místo na konci roku 2016 připadlo 2,2 uchazečů.

Graf 2.12 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa podle vzdělání v Jihomoravském kraji

Příjmy a životní podmínky domácností

V roce 2015 občan kraje mohl disponovat částkou téměř 213 tisíc Kč.

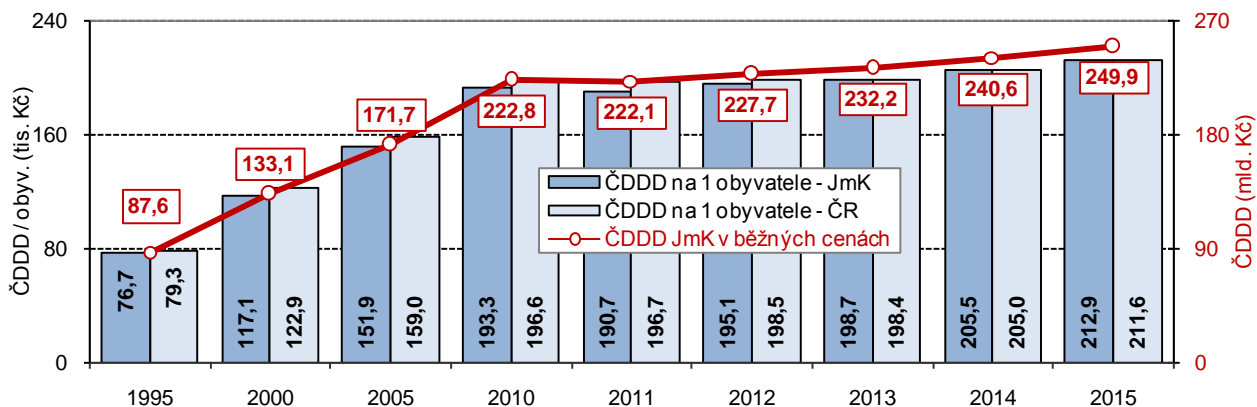
Čistý disponibilní důchod domácnosti je ukazatel z oblasti regionální makroekonomické statistiky. V současnosti jsou však známy pouze hodnoty roku 2015, jak je dále uvedeno v úvodu kapitoly ekonomického vývoje.

Hodnota čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD) dosáhla v roce 2015 v Jihomoravském kraji 249,9 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu na jednoho obyvatele představovalo částku 212,9 tisíc Kč. Tento makroekonomický ukazatel, i když vyjádřený v běžných cenách, se s výjimkou roku 2011 zvyšoval jak v absolutním vyjádření, tak v přepočtu na 1 obyvatele.

Podíl kraje na republikovém ČDDD mezi kraji 3. nejvyšší.

Podíl Jihomoravského kraje na ČDDD republiky byl v letech 1995 až 2015 nejnižší v roce 2003 (10,3 %) a nejvyšší v posledních 2 letech uvedeného období – v roce 2014 a 2015 shodně dosáhl 11,2 %. Podíl kraje na republikovém ČDDD je od roku 2010 mezi kraji 3. nejvyšší. Hodnota ČDDD přepočtená na obyvatele byla až do roku 2012 pod republikovým průměrem (v roce 2003 minimum 93,8 %, v roce 2010 a 2012 maximum 98,3 %). V letech 2013 až 2015 byl však republikový průměr překročen (o 0,2 %, o 0,3 % a o 0,6 %). Hodnota ČDDD na obyvatele byla v roce 2015 ve srovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší.

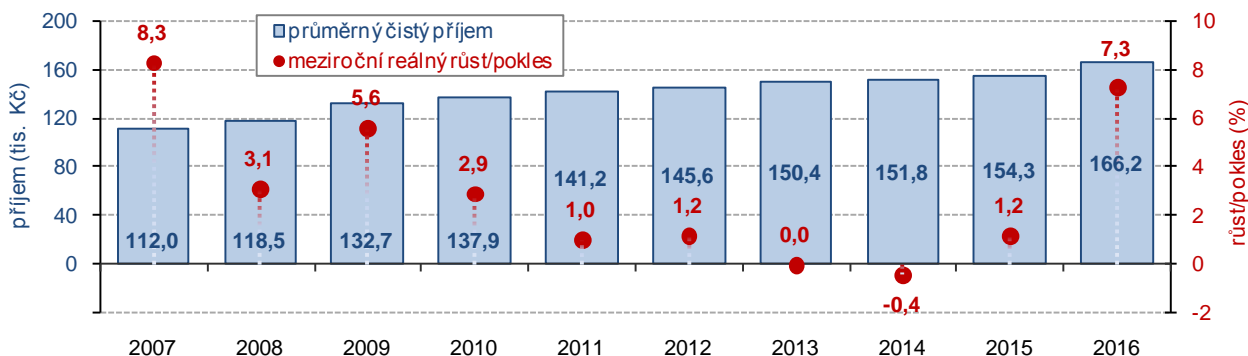
Graf 2.13 Čistý disponibilní důchod domácnosti v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Průměrný čistý roční příjem domácností v kraji meziročně vzrostl.

Výsledky dvanáctého ročníku šetření Životní podmínky přinesly údaje týkající se sociální a ekonomické situace domácností. Šetření proběhlo na jaře 2016, hlavní výsledky mapují výši a složení příjmů domácností v kraji v roce 2015, doplňující šetření o subjektivních názorech, materiálním nedostatku jsou spojeny s rokem 2016 s dobou dotazování. Průměrný čistý roční příjem domácnosti v Jihomoravském kraji meziročně vzrostl z 154,3 tisíc Kč na osobu v roce 2014 na 166,2 tisíc Kč v roce 2015 (průměrný čistý měsíční příjem na osobu se zvýšil z 12 862 Kč na 13 850 Kč). Reálný růst příjmů v kraji tak přesáhl 7 %, což je i důsledek minimálního růstu v předchozím roce (o 1,2 %, když růst příjmů se v kraji obnovil po stagnaci v roce 2012 a poklesu reálného příjmu v roce 2013).

Graf 2.14 Průměrný roční peněžní příjem^{*)} na osobu v domácnosti v Jihomoravském kraji

^{*)} příjmy domácností jsou šetřeny za předchozí rok

Nejvyšší roční příjmy jsou v Praze.

V žebříčku 14 krajů ČR byl Jihomoravský kraj vyšší průměrných čistých ročních příjmů na osobu na 3. místě (počítáno od nejvyšší hodnoty) a byl 1,3 tisíc Kč nad republikovým průměrem. Nejvyšší roční příjmy byly očekávaně v Hl. m. Praze (214,3 tisíc Kč ročně na osobu), naopak nejnižší částka byla zjištěna v Moravskoslezském kraji (140,7 tisíc Kč na osobu).

V kraji jsou i domácnosti s příjmovou hranicí do 6 tisíc Kč.

Nejvíce jihomoravských domácností mělo podle výsledků šetření čistý měsíční příjem v rozmezí 12 až 15 tisíc Kč na osobu (24,5 % domácností), následovalo příjmové rozmezí 10 až 12 tisíc Kč na osobu (22,8 % domácností). Nejnižší příjmovou hranici do 6 tisíc Kč měsíčně na osobu přiznalo 2,6 % domácností, proti předchozímu roku uvedený podíl poklesl o 2,5 procentního bodu. V kraji bylo i 2,6 % domácností, v nichž čistý měsíční příjem na osobu přesahoval 30 tisíc Kč, podíl těchto domácností ale proti předchozímu roku vzrostl jen o 0,3 procentního bodu. Nejvýrazněji vzrostl podíl domácností s příjmem 15 až 20 tisíc Kč na osobu, podíl 19,8 % byl o 3,3 bodu vyšší než v roce předešlém.

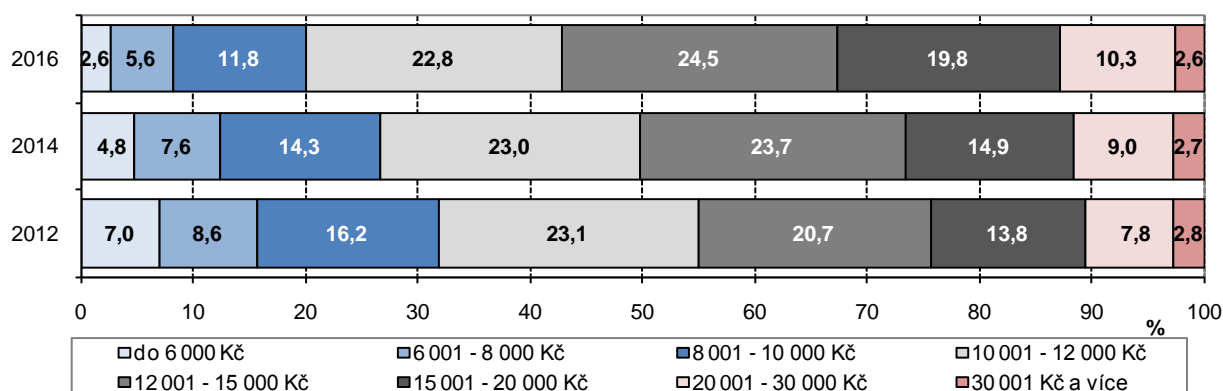
Vzrostl počet domácností, které vycházely s příjmem snadno.

Součástí výsledků šetření je i srovnání subjektivních názorů domácností na hospodaření s rozpočtem (spojeno s rokem 2016). V této oblasti se výrazně projevilo zlepšení finanční situace domácností. Zatímco v roce 2015 vycházelo se svými příjmy s velkými obtížemi nebo s obtížemi 22,9 % domácností (v roce

2014 24,7 %), v roce 2016 to bylo pouze 19,7 % domácností. Na 13,7 % vzrostl podíl domácností, které vycházely s příjmem snadno či velmi snadno (v roce 2015 12,2 % a v roce 2014 8,9 %).

Graf 2.15 Rozdělení domácností v Jihomoravském kraji podle čistého měsíčního příjmu^{*)} na osobu

^{*)} příjmy domácností jsou šetřeny za předchozí rok

Poklesl podíl domácností, které trpí určitým materiálním nedostatkem.

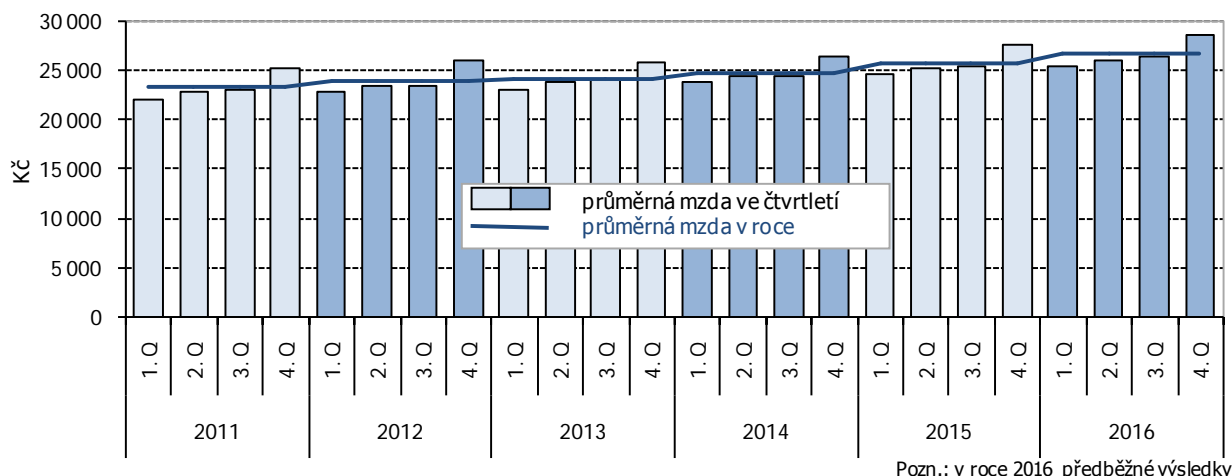
Podíl osob či domácností, které trpí určitým materiálním nedostatkem, tzn., že si nemohou dovolit některé věci, služby či požitky, meziročně v kraji poklesl, a to až na nejmenší hodnoty posledních let. Již tradičně domácnostem nejvíce problémů činí zaplacení neočekávaných výdajů a týdenní dovolené mimo domov. Zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 9 900 Kč si nemohlo dovolit 34,0 % domácností (v předešlém roce 35,7 % domácností) a týdenní dovolenou si nemohlo dovolit 28,1 % domácností (o 2,5 procentních bodů méně, než v roce 2015). O 1,9 bodu (na 10,8 %) poklesl podíl domácností, které si nemohou dovolit jíst obden maso.

Mzdy

Mzdy jsou zjišťovány podle skutečného místa pracoviště.

Do roku 2011 byla průměrná měsíční mzda (v přepočtu na plně zaměstnané) zjišťována podnikovou metodou - vykazující jednotka byla zařazena do kraje, v němž sídlí jeho ústředí. V současnosti je územní třídění provedeno podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců, tzv. pracovištní metodou, která poskytuje pravdivější regionální pohled na trh práce.

Graf 2.16 Průměrná měsíční mzda v Jihomoravském kraji

Nominální a reálný růst průměrné měsíční mzdy.

Průměrná nominální mzda podle předběžných výsledků dosáhla v Jihomoravském kraji v roce 2016 výše 26 629 Kč, meziročně vzrostla o 1 169 Kč (o 4,6 %). Ve srovnání s ostatními kraji byly mzdy v kraji 3. nejvyšší a růst mezd 4. nejvyšší. Ve srovnání s republikovým průměrem mzda zaostávala o 960 Kč, růst mzdy ale byl oproti průměru ČR o 0,4 procentního bodu vyšší. Spotřebitelské ceny se v 1. až 4. čtvrtletí 2016 zvýšily o 0,7 %, reálná mzda tak v kraji proti roku 2015 vzrostla o 3,9 %.

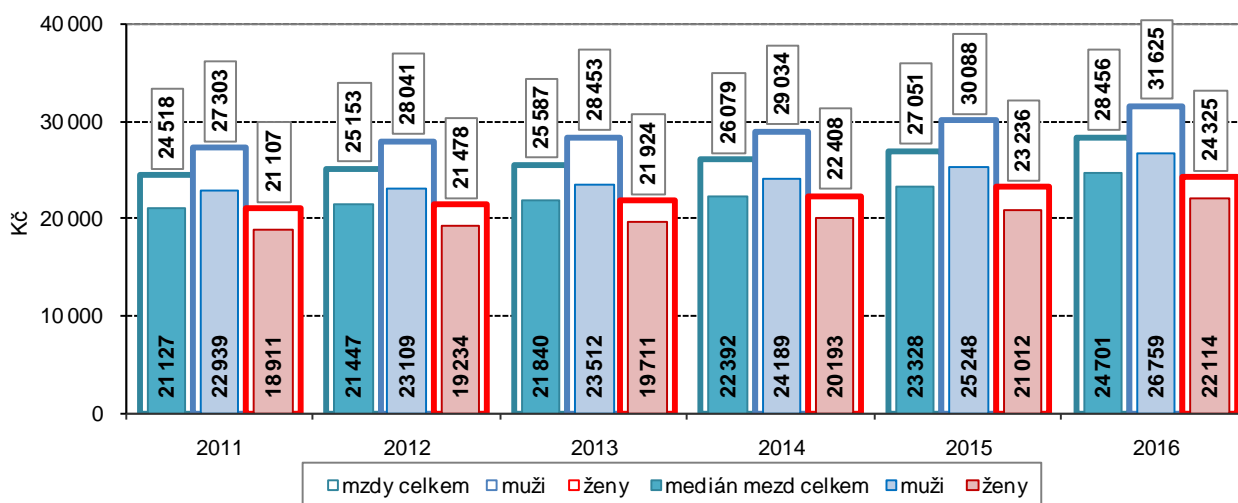
Nejvyšší mzdy jsou v odvětví informačních technologií.

V členění podle odvětví je k dispozici pouze předběžná průměrná mzda za rok 2015. Nejvyšší mzdy podle těchto výsledků byly v kraji vypláceny v odvětví informačních a komunikačních technologií (více než 47 tisíc Kč) a v těžbě a dobývání (více než 45 tisíc Kč). Naopak v odvětví ubytování, stravování a pohostinství částka průměrné mzdy jen mírně překročila hranici 13 tisíc Kč.

Strukturální šetření o mzdách se liší od ostatních mzdových zjišťování.

Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí publikuje výsledky strukturální statistiky mezd zaměstnanců. Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, protože jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací. To je jedním z důvodů, proč se průměrná mzda z různých mzdových zjišťování od sebe liší. Od roku 2011 byli do šetření zahrnuti i zaměstnanci z podniků s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob.

Graf 2.17 Průměrná měsíční mzda a medián mzdy v Jihomoravském kraji

Mzdy mužů jsou dlouhodobě vyšší než mzdy žen.

Podle výsledků strukturálního šetření dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda v Jihomoravském kraji v roce 2016 částky 28 456 Kč (31 625 Kč u mužů a 24 325 Kč u žen), ve srovnání s ostatními kraji byla 3. nejvyšší. Proti roku 2015 se průměrná měsíční mzda zvýšila o 1 405 Kč (o 1 537 Kč u mužů a o 1 089 Kč u žen). Mzdy mužů v kraji jsou dlouhodobě vyšší než mzdy žen, rozdíl mezi nimi se meziročně dále zvýšil. V roce 2015 byla průměrná mzda žen v Jihomoravském kraji nižší o 6 852 Kč, v roce 2016 byl rozdíl již 7 300 Kč.

Medián ukazuje mzdu uprostřed mzdového rozdělení.

Výsledkem strukturálním šetření mezd není jen průměrná mzda, na kterou zpravidla nedosáhnou dvě třetiny zaměstnanců, ale také medián mzdy. Ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mzdy v Jihomoravském kraji v roce 2016 dosáhl částky 24 071 Kč (26 759 Kč u mužů a 22 114 Kč u žen). Rozdíl výše průměrné mzdy a mediánu mezd činil 3 755 Kč. Medián mzdy v Jihomoravském kraji byl mezi kraji 5. nejvyšší.

Mzdy podle zaměstnání.

Výstupy z šetření podle zaměstnání vychází z klasifikace zaměstnání ČSÚ (CZ-ISCO), vypracované na podkladě mezinárodního standardu. Srovnání Jihomoravského kraje s úrovní republiky i ostatními kraji je znázorněno v grafu 2.18 – čísla v kroužku znamenají pořadí mezi kraji (řazeno od nejvyšší hodnoty). V pomyslném žebříčku jsou nejlépe umístěni vysoce kvalifikovaní nemanuální pracovníci (první 2 kategorie zařazení).

Nejvyšší mzdy v kraji pobírají manažeři, ...

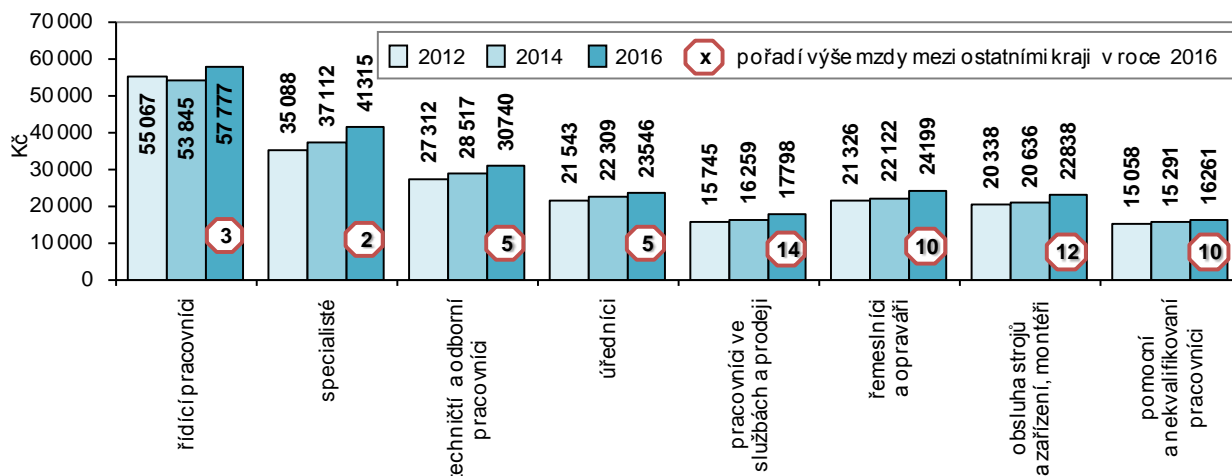
Nejvyšší mzdy v Jihomoravském kraji byly u pracovníků v manažerských pozicích (57 777 Kč), byl u nich ale zaznamenán nejnižší meziroční nárůst mzdy, a to o 0,6 %. Nejvyšší meziroční nárůst průměrné mzdy podle kategorie zaměstnání v absolutním vyjádření byl v kraji zjištěn u specialistů (o 2 354 Kč). Nejvyšší nárůst mezd v relativním vyjádření byl vedle specialistů zjištěn

... mzdy ve službách jsou nejnižší mezi kraji.

i u pracovníků ve službách a prodeji (o 6,0 %). Ale právě úroveň mezd pracovníků ve službách a prodeji se Jihomoravský kraj umístil na konci mezikrajského pořadí, navíc v rámci kraje byly tyto mzdy 2. nejnižší (za mzdami pomocných a nekvalifikovaných pracovníků).

Graf 2.18 Průměrná hrubá měsíční mzda podle tříd CZ-ISCO v Jihomoravském kraji

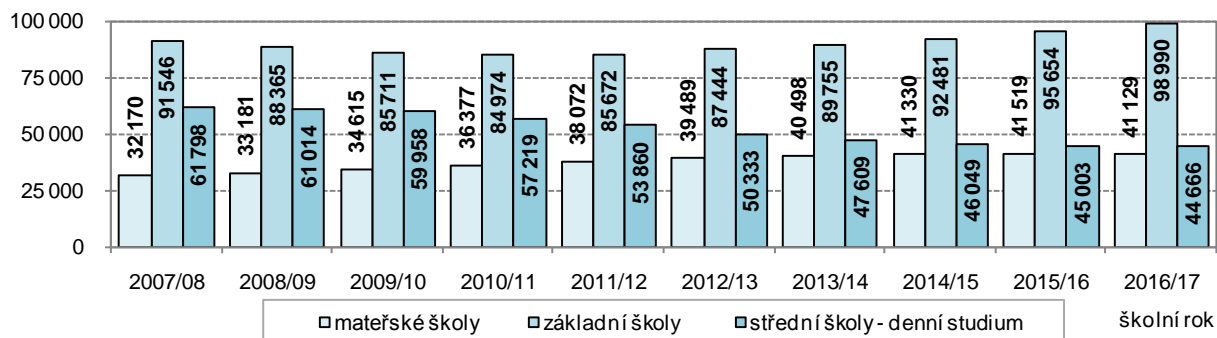

Vzdělávání

Počet dětí ve školkách a základních školách se stabilizoval.

Situace ve školství je „opožděným“ obrazem demografického vývoje. V minulých 10 letech (resp. školních letech) se postupně zvyšovaly nároky na kapacity mateřských škol až do maxima v roce 2015. V roce 2007 bylo ve školkách v kraji 32,2 tisíc dětí, v roce 2015 už o 9,3 tisíc více, i když v roce 2016 meziročně počet dětí ve školkách poklesl o 390. Základní školy se naopak až do roku 2010 potýkaly s poklesem počtu žáků (z 91,5 tisíc snížení na 85,0 tisíc žáků), následující roky byly roky zvyšování počtu až na 99,0 tisíc ve školním roce 2016/2017, což o 7,4 tisíc žáků převýšilo stav před 10 lety.

Graf 2.19 Žáci mateřských, základních a středních škol v Jihomoravském kraji

Počty studentů středních škol se snižují, ...

Jestliže se počet dětí ve školkách a počet žáků základních škol během 10 let zvýšil v součtu o 16,4 tisíc, pak situace na středních školách byla prakticky opačná – za 10 let se počet studentů snížil o 17,1 tisíc. Nástup slabých populačních ročníků do středních škol způsobil, že z výchozího stavu 61,8 tisíc žáků v roce 2007 se jejich počet postupně snížil až na 44,7 tisíc v roce 2016 (pokles o 27,7 %).

... v kraji se snížil i počet vysokoškoláků.

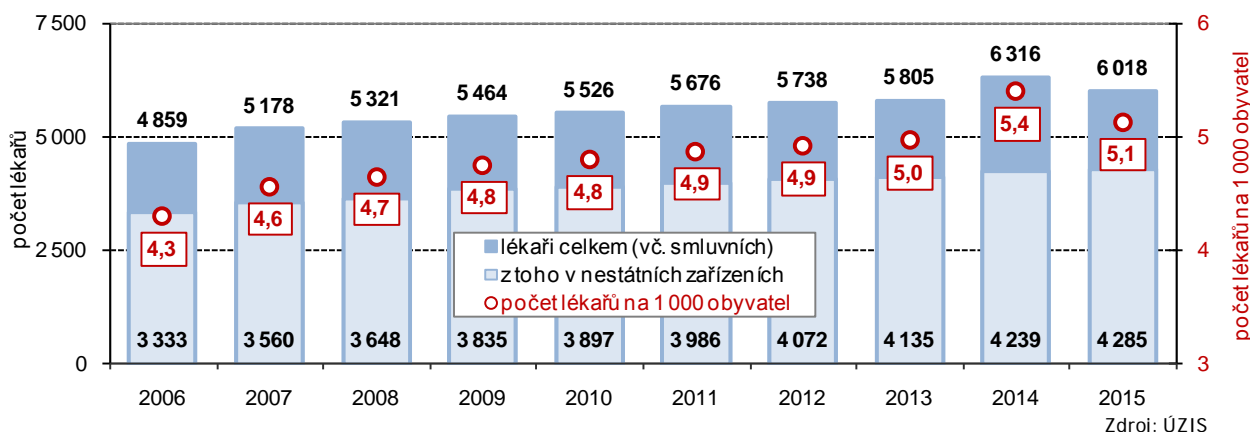
Obdobný vývoj jako ve středních školách lze očekávat i ve vysokém školství. V Jihomoravském kraji ještě ve školním roce 2011/2012 studovalo na vysokých školách 82 tisíc studentů. V kraji mělo trvalé bydliště téměř 40 tisíc studentů vysokých škol. O 5 let později se počet studentů vysokých škol v kraji snížil o 13 tisíc. Zároveň téměř o 10 tisíc poklesl i počet vysokoškoláků s bydlištěm v kraji.

Zdravotnictví

Kraj zaznamenal meziroční úbytek lékařů.

Údaje o zdravotnických zařízeních a počtech lékařů za rok 2016 nejsou dosud k dispozici, proto jsou uvedeny stručná fakta roku předešlého. Ve zdravotnických zařízeních v Jihomoravském kraji v roce 2015 půsilo 6 018 lékařů (počet přepočtený na plně zaměstnané), z toho 4 285 z nich (71,2 %) pracovalo v nestátních zařízeních. Od roku 2006 do roku 2014 se počet lékařů v kraji každoročně zvyšoval, v roce 2015 byl ale meziročně o 298 lékařů nižší. Každoroční zvýšení počtu lékařů však přetrvalo u lékařů v nestátních zařízeních. Relativní ukazatel - počet lékařů na 1 000 obyvatel dosáhl v roce 2014 maximální hodnoty 5,4, v roce 2015 se sice snížil na 5,1, přesto zůstal mezi kraji 2. nejvyšší po Hl. m. Praze. V rámci kraje však existují podstatné rozdíly. Zatímco v Brně-městě na 1 000 obyvatel připadá 9,5 lékařů, v okrese Brno-venkov je to jen 1,8 lékařů.

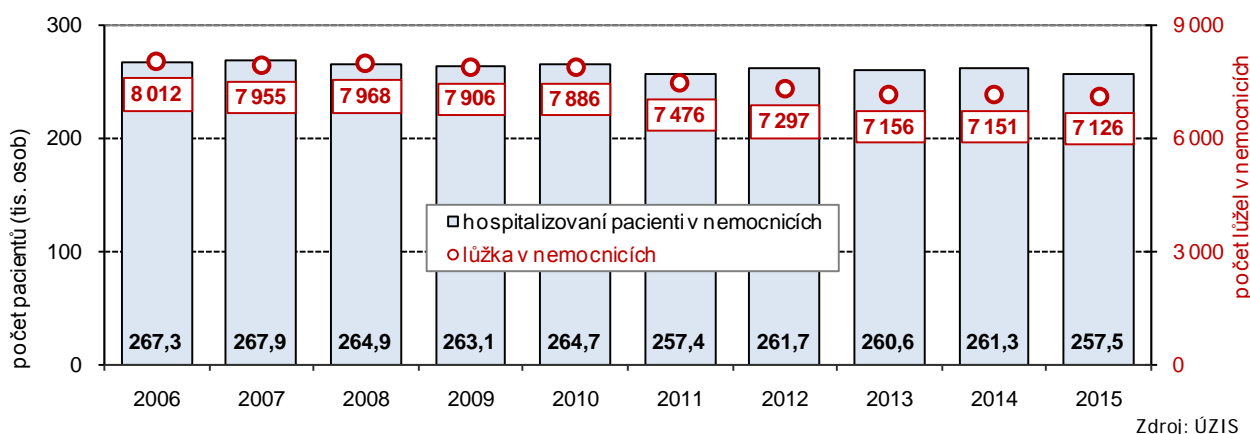
Graf 2.20 Lékaři (přepočtené osoby) v Jihomoravském kraji

Pacient strávil v nemocnici v průměru jeden týden.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2015 v provozu 21 nemocnic, v nichž bylo k dispozici 7 126 lůžek. Hospitalizováno bylo 257,5 tisíc pacientů, pacient strávil v nemocnici v průměru 7,4 dne. Z hodnot uvedených v grafu je patrné, že počet lůžek již 7. rok klesal a stav v roce 2015 byl proti roku 2008 o 842 lůžek nižší. Počet hospitalizovaných v zobrazeném období spíše kolísá. Nejvyšší počet hospitalizovaných byl zaznamenán v roce 2007 (téměř 268 tisíc) a nejnižší počty v roce 2011 a 2015 (více než 257 tisíc). Průměrná doba ošetření se v průběhu 10 let snížila o 1,3 dne.

Graf 2.21 Hospitalizovaní v nemocnicích a počet lůžek v nemocnicích v Jihomoravském kraji

Změny ve sledování dočasné pracovní neschopnosti.

Údaje statistiky dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz jsou od roku 2012 získávány zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (IS ČSSZ). Statistika zachycuje veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob. Administrativní data IS ČSSZ jsou vykazována za všechny zaměstnance právnických i fyzických osob a samostatně za osoby samostatně výdělečně činné.

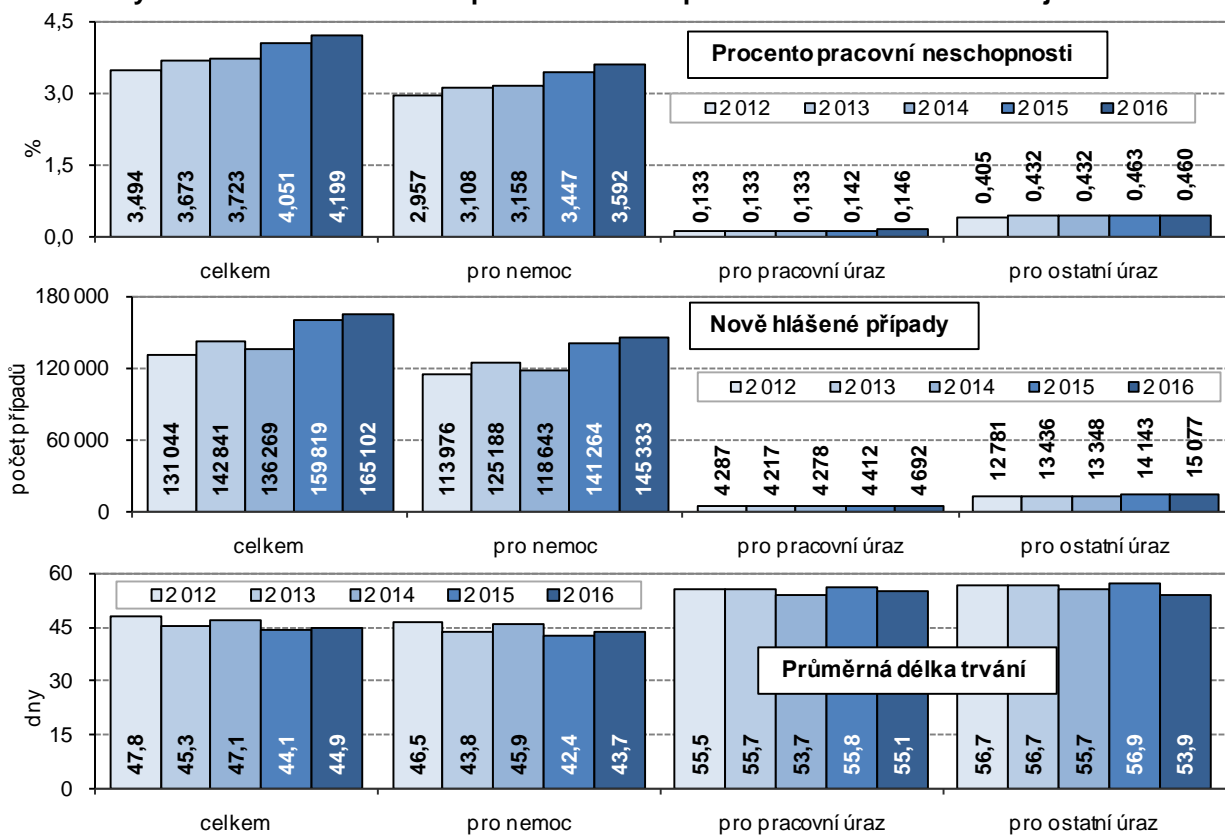
Nemocnost se zvyšovala tři roky po sobě.

V roce 2016 bylo v kraji evidováno 482,8 tisíc nemocensky pojištěných osob (2. nejvyšší počet mezi kraji) a v pracovní neschopnosti strávili celkem 7,42 mil. dnů. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti, které udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz, se v Jihomoravském kraji meziročně zvýšilo z 4,051 % v roce 2015 na 4,199 % v roce 2016. I když nárůst procenta dočasné pracovní neschopnosti byl v kraji zaznamenán již třetí rok, hodnota roku 2016 byla v porovnání s ostatními kraji 2. nejvyšší.

Nejkratší dobu trvání pracovní neschopnosti mají „neschopenky“ pro nemoc.

Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti celkem v kraji vzrostl z 159,8 tisíc v roce 2015 na 165,1 tisíc v roce 2016 (o 5,3 tisíc, tj. o 3,3 %). Největší část nově hlášených případů tvoří případy dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc (145,3 tisíc, tj. 88,0 % z celku). Počet případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc meziročně vzrostl o 4,1 tisíc, tj. o 2,9 %.

Graf 2.22 Vybrané ukazatele dočasné pracovní neschopnosti v Jihomoravském kraji

Průměrná doba neschopnosti se zvýšila o 0,8 dne.

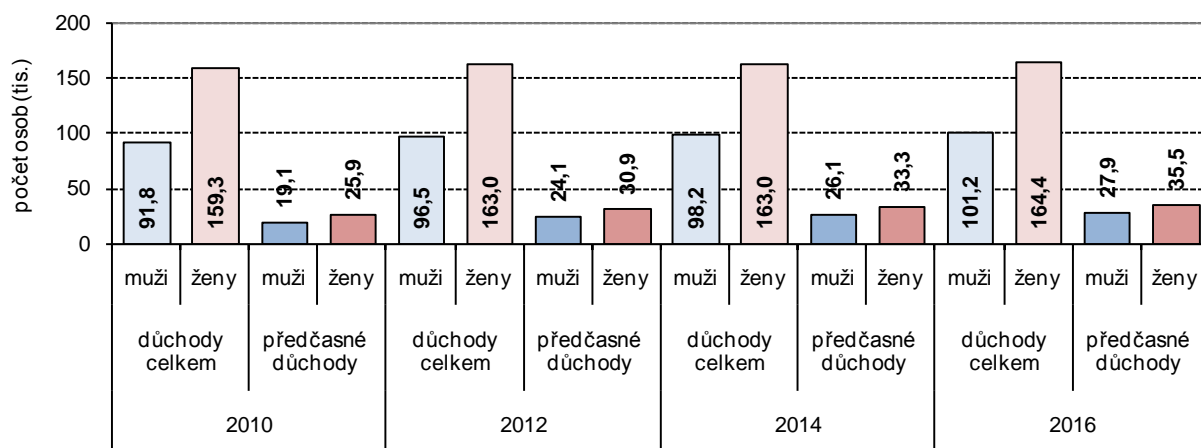
V Jihomoravském kraji bylo v roce 2016 denně v průměru 20 270 práce neschopných osob (o 968 osob víc než v roce 2015), z toho 17 344 pro nemoc, 707 pro pracovní úraz a 2 220 pro ostatní úraz. Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v kalendářních dnech v kraji se v roce 2016 zvýšila o 0,8 dne na 44,9 dne, byla 6. nejdelší mezi kraji. Nejkratší dobu trvání každoročně mají případy pracovní neschopnosti pro nemoc, naopak nejdelší průměrnou dobu léčení mají případy pracovní neschopnosti pro ostatní úrazy (s výjimkou roku 2016).

Důchodci, důchody

Podle metodiky MPSV v kraji pobírá starobní důchod téměř 266 tisíc osob.

V Jihomoravském kraji bylo na konci roku 2016 celkem 265,6 tisíc příjemců starobního důchodu (uváděn počet včetně souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem, podle metodiky MPSV ČR bez poměrného starobního důchodu). V celkovém počtu příjemců bylo 101,2 tisíc mužů a 164,4 tisíc žen. Proti roku 2010 vzrostl počet příjemců starobního důchodu o 14,6 tisíc, tj. o 5,8 %. Výrazněji vzrostl počet mužů, a to o 9,5 tisíc (o 10,3 %), počet žen se mezi příjemci důchodu zvýšil o 5,2 tisíc, tj. o 3,2 %.

Graf 23 Počet příjemců důchodu a předčasného starobního důchodu (vč. souběhu) v kraji

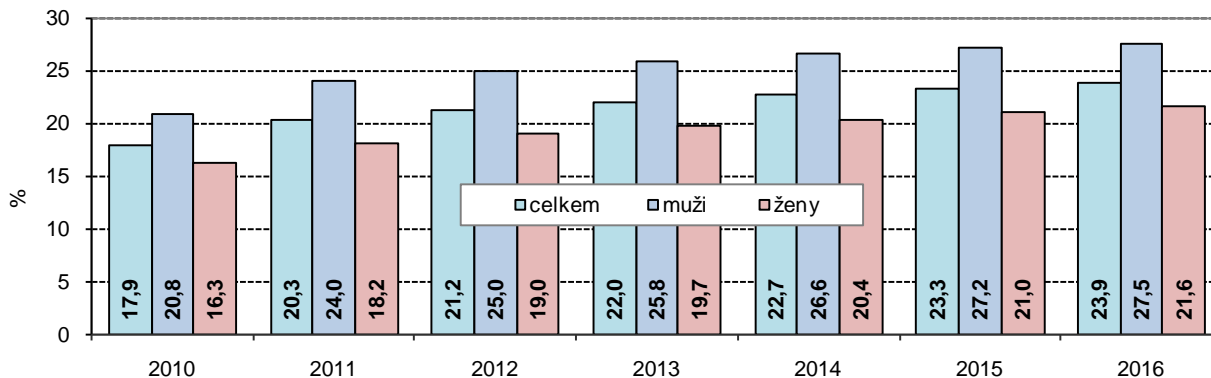

Zdroj: ČSSZ

Počet příjemců předčasného důchodu se od roku 2010 zvýšil o dvě pětiny.

Mezi příjemci starobního důchodu (vč. souběhu) bylo v roce 2016 i 63,4 tisíc příjemců předčasného důchodu (27,9 tisíc mužů a 35,5 tisíc žen). Tento počet byl proti roku 2010 o dvě pětiny vyšší (o 18,4 tisíc, tj. o 40,9 %). I když počet žen mezi příjemci předčasného starobního důchodu vzrostl v absolutním vyjádření výrazněji (o 9,6 tisíc, tj. o 37,2 %), relativní nárůst byl vyšší u mužů (o 8,8 tisíc, tj. o 46,0 %). Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na celkovém počtu příjemců starobního důchodu v roce 2016 dosáhl 23,9 % a proti roku 2010 vzrostl o 6,0 procentních bodů. U mužů v kraji byl na konci roku 2016 podíl předčasných důchodů výrazně vyšší (27,5 % proti 21,6 % u žen), a také se výrazněji zvýšil v porovnání s rokem 2010 (20,8 % u mužů a 16,3 % u žen).

Graf 24 Podíl příjemců předčasného starobního důchodu (vč. souběhu) v kraji

Zdroj: ČSSZ

Mezi příjemci starobního důchodu převažují ženy.

Z celkového počtu příjemců starobního důchodu bylo v roce 2016 v kraji 197,8 tisíc příjemců starobního důchodu sólo (bez souběhu s vdovským či vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu). Meziročně se jejich počet zvýšil o 1 980 osob. I mezi příjemci starobního důchodu převažují ženy, v roce 2016 v kraji mezi nimi bylo 106,3 tisíc žen (meziroční zvýšení o 526 žen) a 91,4 tisíc mužů (meziroční nárůst o 1 454 mužů). Počet mužů se proti roku 2010 zvýšil o 8,9 tisíc, počet žen se zvýšil o 5,8 tisíc.

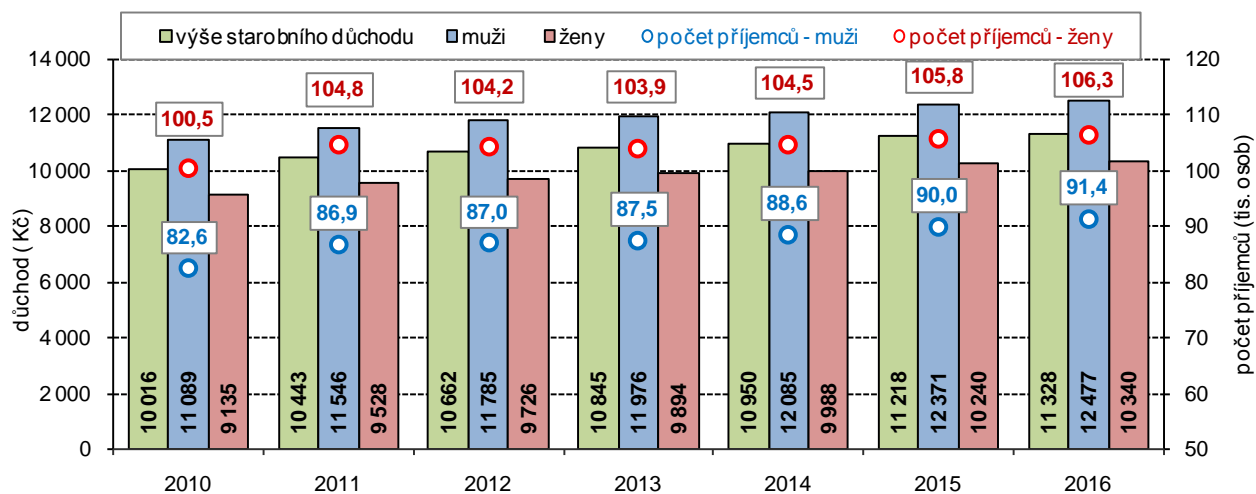
Rozdíl v důchodech mužů a žen se neustále zvyšuje.

Průměrný starobní důchod (bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu) v Jihomoravském kraji na konci roku 2016 činil 11 328 Kč, byl proti průměru ČR nižší o 147 Kč a ve srovnání s ostatními kraji byl šestý nejnižší. Starobní „sólo“ důchod mužů v kraji dosáhl v prosinci 2016 částky 12 477 Kč a o 2 137 Kč převyšoval důchod žen (10 340 Kč). Rozdíl v důchodech mužů a žen se zvyšuje každoročně, ještě v roce 2010 rozdíl činil „jen“ 1 954 Kč.

Graf 25 Průměrný měsíční starobní důchod sólo (bez souběhu) v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSSZ

Nejvyšší podíl příjemců předčasného důchodu byl zaznamenán v okrese Znojmo.

V rámci kraje jsou dlouhodobě nejvyšší starobní důchody vypláceny v Brně-městě (v roce 2016 v průměru 11 741 Kč). Nejnižší částky, a to také dlouhodobě, jsou vypláceny starobním důchodcům v okrese Znojmo (10 573 Kč na konci roku 2016). Tato skutečnost souvisí i s podílem příjemců předčasného starobního důchodu, neboť nejvyšší podíl příjemců předčasného důchodu v roce 2016 byl zjištěn právě v okrese Znojmo (38,2 %) a nejnižší v Brně-městě (17,2 %).

Důchod nedosahuje poloviny mediánu průměrného výdělku.

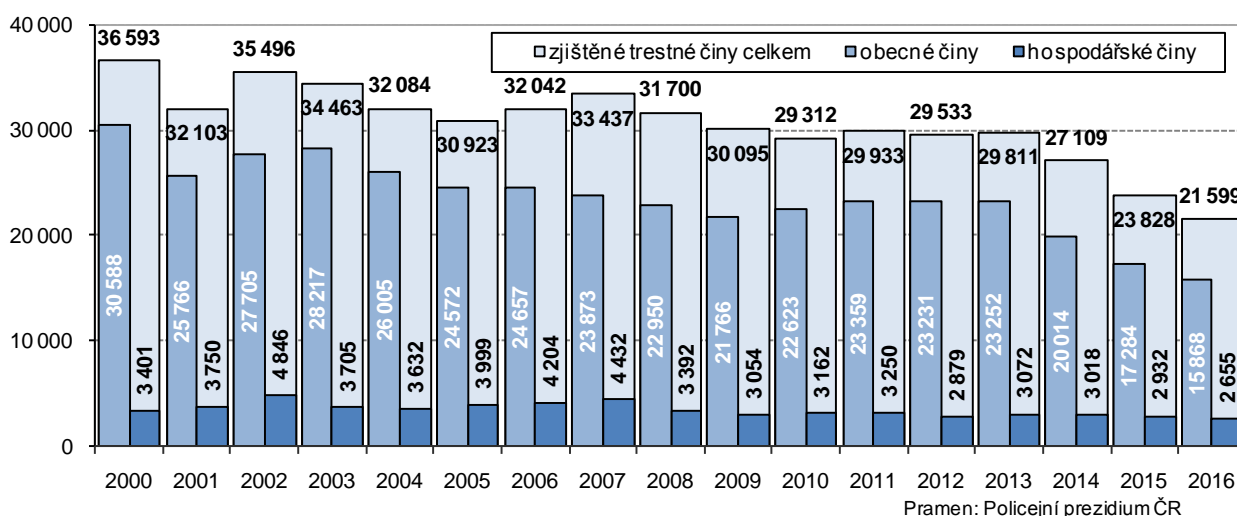
Výši průměrného starobního důchodu sólo (bez souběhu) lze posuzovat i ve vztahu k mediánu průměrné mzdy v kraji. V letech 2012 a 2013 průměrný důchod tvořil 49,7 % mediánu průměrného výdělku. V roce 2016 se tento podíl snížil už na 45,9 %.

Kriminalita, dopravní nehody

Kriminalita výrazně poklesla.

Do roku 2009 nebyly do počtu zjištěných trestných činů zahrnuty trestné činy spáchané na železnici, od roku 2010 jsou v celkovém souhrnu uváděny i trestné činy zjištěné na letištích. Přes tyto skutečnosti byl počet zjištěných trestných činů v Jihomoravském kraji v roce 2016 o třetinu nižší, než před 10 lety. V roce 2016 bylo zjištěno 21 599 trestných činů, meziročně počet trestných činů poklesl o 2 229, tj. o 9,4 %.

Graf 26 Zjištěné trestné činy v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2016

Pramen: Policejní prezidium ČR

Přesto byla v relativním vyjádření ...

Sestupný trend ve vývoji počtu trestných činů v kraji lze vidět od roku 2008 (i přes nepatrné výkyvy v roce 2011 a 2013), v roce 2010 počet zjištěných trestných činů v kraji poprvé klesl pod hranici 30 tisíc. Nejvýraznější pokles byl

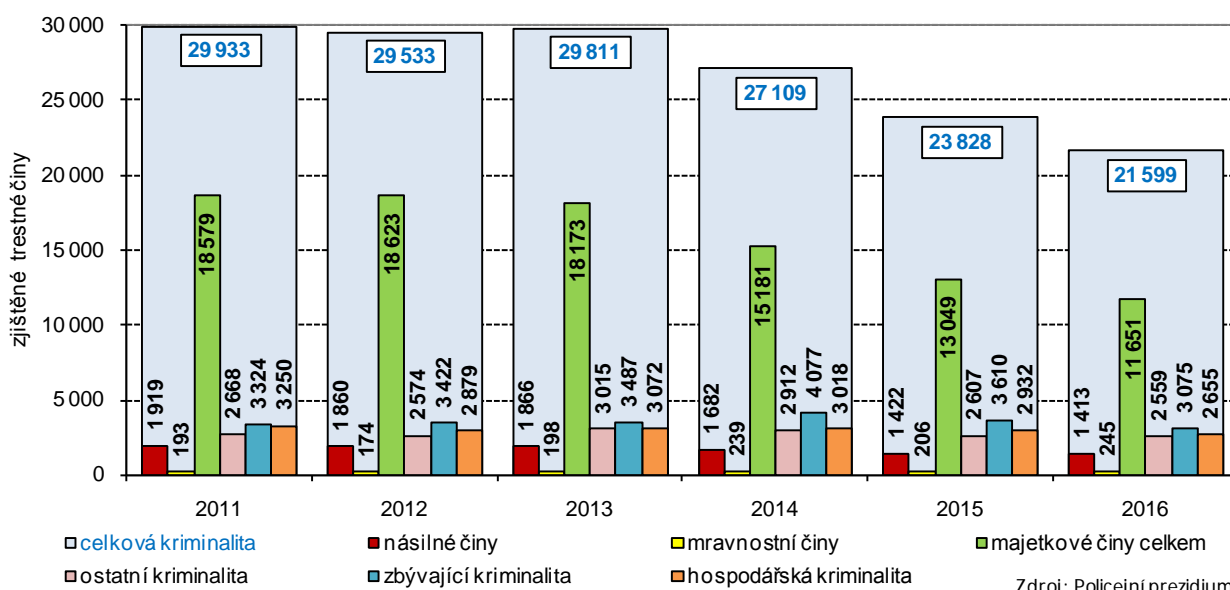
... v mezikrajském srovnání pátá nejvyšší.

v posledních letech zaznamenán v roce 2015, když proti roku 2014 byl počet zjištěných trestných činů o 3 281 nižší. Počet zjištěných trestných činů v Jihomoravském kraji v roce 2016 byl ve srovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší a tvořil 9,9 % z republikového celku. Relativní vyjádření úrovně kriminality v Jihomoravském kraji ve výši 18,4 ‰ bylo mezi kraji 5. nejvyšší.

Většina trestných činů patřila mezi násilné, mravnostní a majetkové trestné činy.

Z hlediska klasifikace trestných činů patřila většina trestných činů mezi obecné trestné činy (násilné, mravnostní, majetkové trestné činy a ostatní kriminalita) – v roce 2016 tvořily 73,5 % z celkového počtu zjištěných trestných činů. Hospodářské činy tvořily 12,3 % z celku a na tzv. „zbývající“ kriminalitu připadlo 14,2 % trestných činů. V 17 letech, uvedených v grafu 26, tvořily obecné trestné činy v průměru tři čtvrtiny trestných činů (77,0 % z celku) a více než desetinou se na celku podílely hospodářské trestné činy (11,4 %).

Graf 27 Zjištěné trestné činy v Jihomoravském kraji v letech 2011 až 2016

Nejméně trestných činů bylo zjištěno v okrese Vyškov.

Z okresů Jihomoravského kraje bylo nejvíce trestných činů v roce 2016 zjištěno v Brně-městě (11 777) a nejméně v okrese Vyškov (900). V přepočtu na jeden tisíc obyvatel byla nejvyšší kriminalita také v Brně (31,2 trestných činů na 1 000 obyvatel), podobně nejnižší úroveň kriminality v tomto vyjádření byla zjištěna v okrese Vyškov (9,9 trestných činů na 1 000 obyvatel). Je však třeba uvést, že meziroční pokles počtu zjištěných trestných činů byl zaznamenán ve všech okresech kraje s výjimkou okresu Hodonín.

Meziroční nárůst dopravních nehod byl nepatrný.

Na silnicích Jihomoravského kraje došlo v roce 2016 k 7 094 dopravním nehodám. O život při nich přišlo 49 osob, 304 osob bylo těžce a 2 572 osob lehce zraněno. Hmotná škoda dosáhla částky téměř 435 mil. Kč.

S provozem dopravních prostředků, který v kraji probíhá na 4,5 tisíc kilometrů silnic a dálnic, je spojena i negativní stránka, a tou je nehodovost. Jestliže v letech 2005 až 2008 počty dopravních nehod i způsobené škody postupně klesaly, po roce 2009, kdy došlo ke změnám v povinnosti ohlášení dopravní nehody, docházelo ke každoročnímu růstu. V roce 2009, jako v prvním roce nových pravidel, bylo nahlášeno 3 642 dopravních nehod, již v roce následujícím se ale jejich počet zvýšil o 55,1 %. V dalších letech přes každoroční zvýšení počtu nehod již nebyly změny tak výrazné. Počet 7 094 dopravních nehod v kraji v roce 2016 byl meziročně jen o 38 vyšší. Způsobené škody činily 434,6 mil. Kč a proti roku 2015 se snížily o 13,9 mil. Kč.

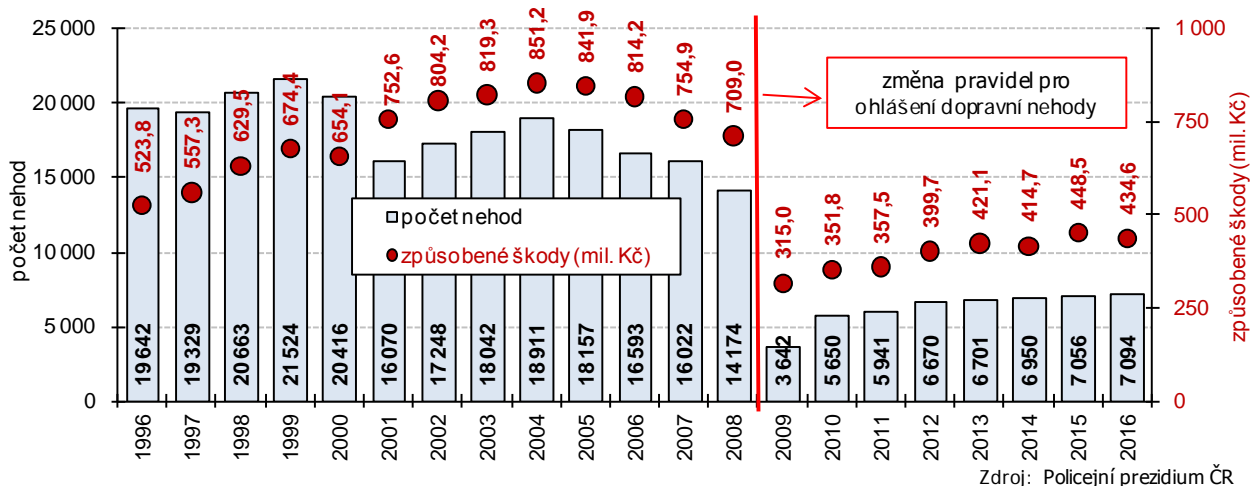
Průměrná způsobená škoda jedné dopravní nehody klesla.

Rozdílný způsob povinnosti ohlašování dopravních nehod se projevil i v průměrné hodnotě škody způsobené dopravní nehodou. Do roku 2008 se průměr škod způsobených dopravní nehodou pohyboval v rozmezí 30 až 50 tisíc Kč. V roce 2009 průměrná způsobená škoda jedné dopravní nehody výrazně vzrostla, a to až na částku přesahující 86 tisíc Kč. V letech 2010 až

2016 se pohybovala v rozmezí 59,7 tis. Kč (rok 2014) až 63,6 tis. Kč (rok 2015), v roce 2016 průměrná způsobená škoda dosáhla 61,3 tis. Kč.

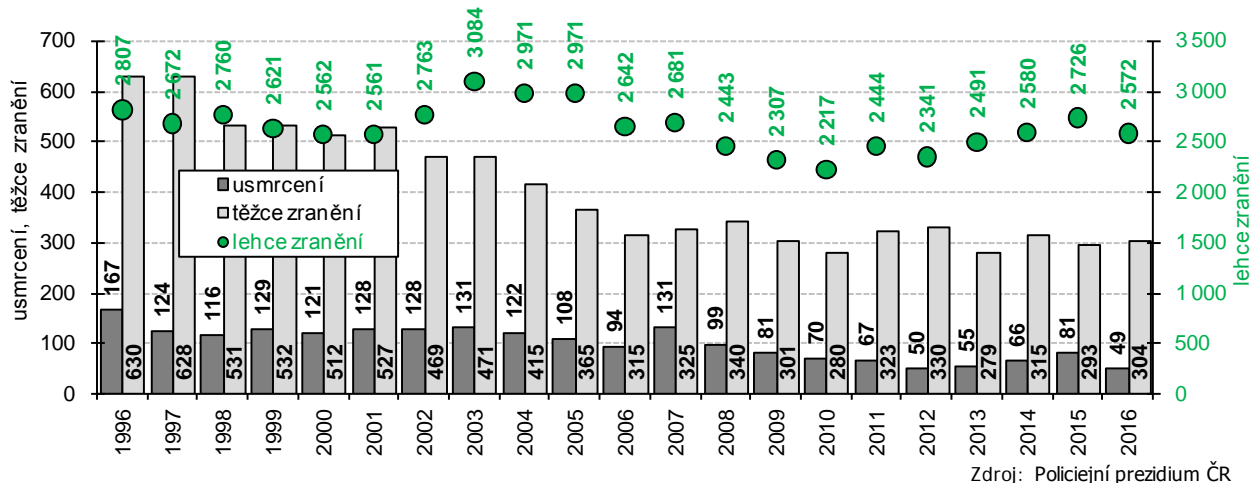
Graf 28 Dopravní nehody a způsobená škoda při nehodách v Jihomoravském kraji

Tragické následky dopravních nehod.

Neměnným ukazatelem nehodovosti se tak stávají škody způsobené na zdraví. Pokud by měřítkem byl pouze počet usmrcených (osoby, které zemřely na následky dopravní nehody do 30 dnů), pak nejpříznivějším rokem v novodobé historii Jihomoravského kraje byl právě rok 2016 - 49 usmrcených byl počtem o 118 nižší oproti roku 1996. V tomto roce bylo zaznamenáno maximum zemřelých při nehodách v Jihomoravském kraji a rok 1996 je zároveň počátečním rokem, od něhož jsou k dispozici časové řady s ukazateli nehodovosti za Jihomoravský kraj v současném správním uspořádání. Počet usmrcených v roce 2016 byl meziročně o 32 nižší, počet 304 těžce zraněných byl o 11 vyšší a počet 2 572 lehce zraněných meziročně poklesl o 154.

Graf 29 Škody na zdraví při dopravních nehodách v Jihomoravském kraji

Počet dopravních nehod ve srovnání s ostatními kraji byl 5. nejvyšší, počet zemřelých při dopravních nehodách byl 3. nejvyšší.

Počet dopravních nehod v Jihomoravském kraji byl v roce 2016 ve srovnání s ostatními kraji 5. nejvyšší, počet zemřelých byl 3. nejvyšší. Nejvíce nehod bylo v Praze, nejméně v Karlovarském kraji, nejnižší počet usmrcených byl také v Karlovarském kraji, naopak nejvyšší počet usmrcených byl ve Středočeském kraji. Přepočteme-li počet usmrcených na 1 tisíc hlášených nehod, pak nehody s nejtragičtějšími následky byly v roce 2016 v Plzeňském kraji – na 1 tisíc hlášených nehod připadlo 12,2 usmrcených. Naproti tomu v Praze připadlo na 1 tisíc nehod „pouze“ 0,9 usmrcených (v Jihomoravském kraji 6,9 usmrcených na 1 tisíc nehod, což byla mezi kraji 7. nejvyšší hodnota spolu s Královéhradeckým krajem).

3. Ekonomický vývoj

V oblasti regionální makroekonomické statistiky je hodnocen vývoj do roku 2015, přitom za rok 2015 jsou zatím k dispozici předběžné výsledky. Definitivní údaje za rok 2015 a předběžné výsledky roku 2016 za kraje budou zveřejněny v závěru roku 2017

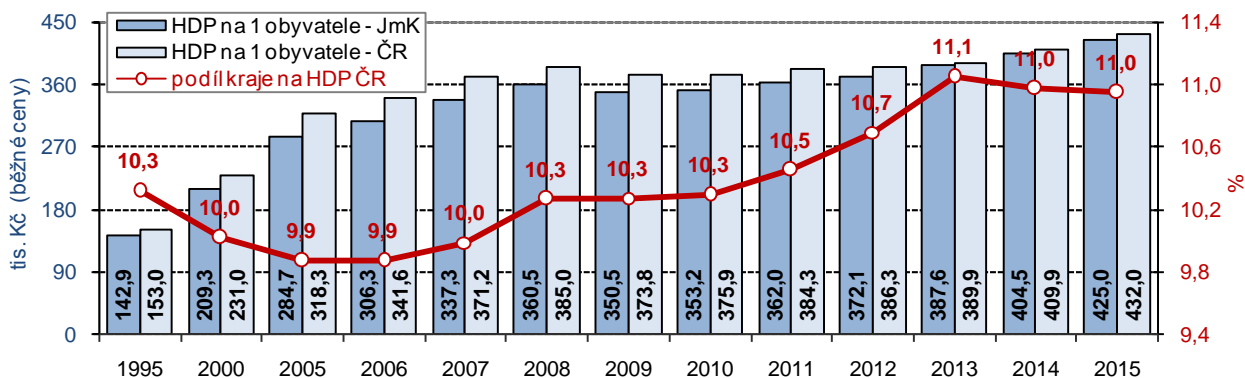
Příznivý vývoj regionálních makroekonomických ukazatelů.

Z pohledu vývoje makroekonomických ukazatelů byly v Jihomoravském kraji významné roky 2008 až 2011. Rok 2008 byl ještě rokem růstovým a předkrizovým, rok 2009 byl rokem propadu, v roce 2010 se příznivý vývoj regionálních makroekonomických ukazatelů obnovil a v roce 2011 bylo dosaženo předkrizové úrovně.

Meziročně hodnota HDP vrostla.

Regionální hrubý domácí produkt (HDP) dosáhl v Jihomoravském kraji v roce 2015 hodnoty 498,8 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu představovalo 425,0 tisíc Kč na jednoho obyvatele. Meziročně hodnota HDP vzrostla o 25,2 mld. Kč (o 5,3 % - nominální růst) a proti roku 2009 byl zaznamenán nárůst hodnoty o 95,7 mld. Kč (o 23,7 %). Přepočtená hodnota HDP na jednoho obyvatele se zvyšovala až do roku 2008, kdy dosáhla maxima (360,5 tisíc Kč na obyvatele). Po poklesu v roce 2009 následoval opět postupný růst, v roce 2011 byla překonána i tzv. „předkrizová“ hodnota a meziroční zvýšení bylo zaznamenáno i v letech 2012 až 2015.

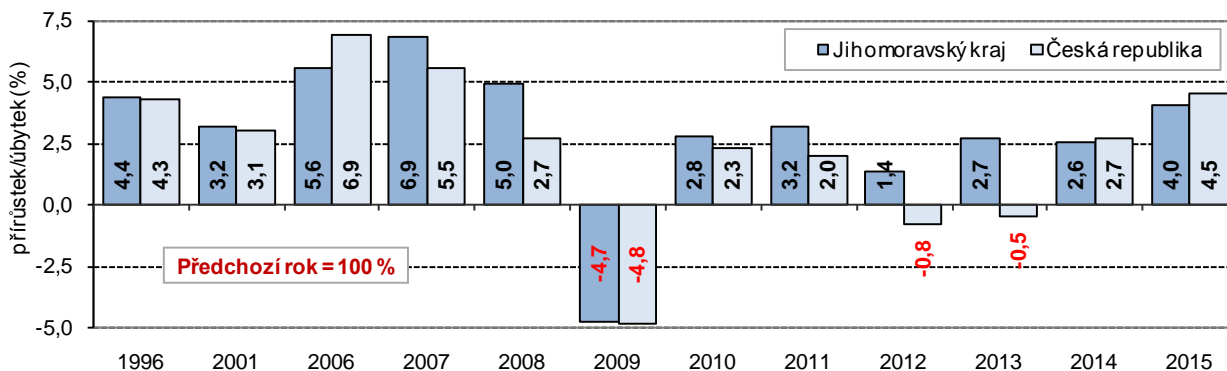
Graf 3.1 Hrubý domácí produkt v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Podíl kraje na republikovém HDP byl mezi kraji 3. nejvyšší.

Krajská hodnota HDP na obyvatele je dlouhodobě pod průměrem ČR. V roce 2005 činila dokonce jen 89,4 % průměru ČR, k hodnotě ČR se kraj přiblížil nejvíce v roce 2013 (99,4 %). Právě v těchto letech se Jihomoravský kraj podílel nejnižším (9,9 %), resp. nejvyšším (11,1 %) dílem na republikové hodnotě HDP. Podíl kraje na republikovém HDP v roce 2015 zůstal na úrovni roku 2014, činil 11,0 % a ve srovnání s ostatními kraji byl 3. nejvyšší.

Graf 3.2 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100 %)

Republikový růst HDP v letech 2014 a 2015 ...

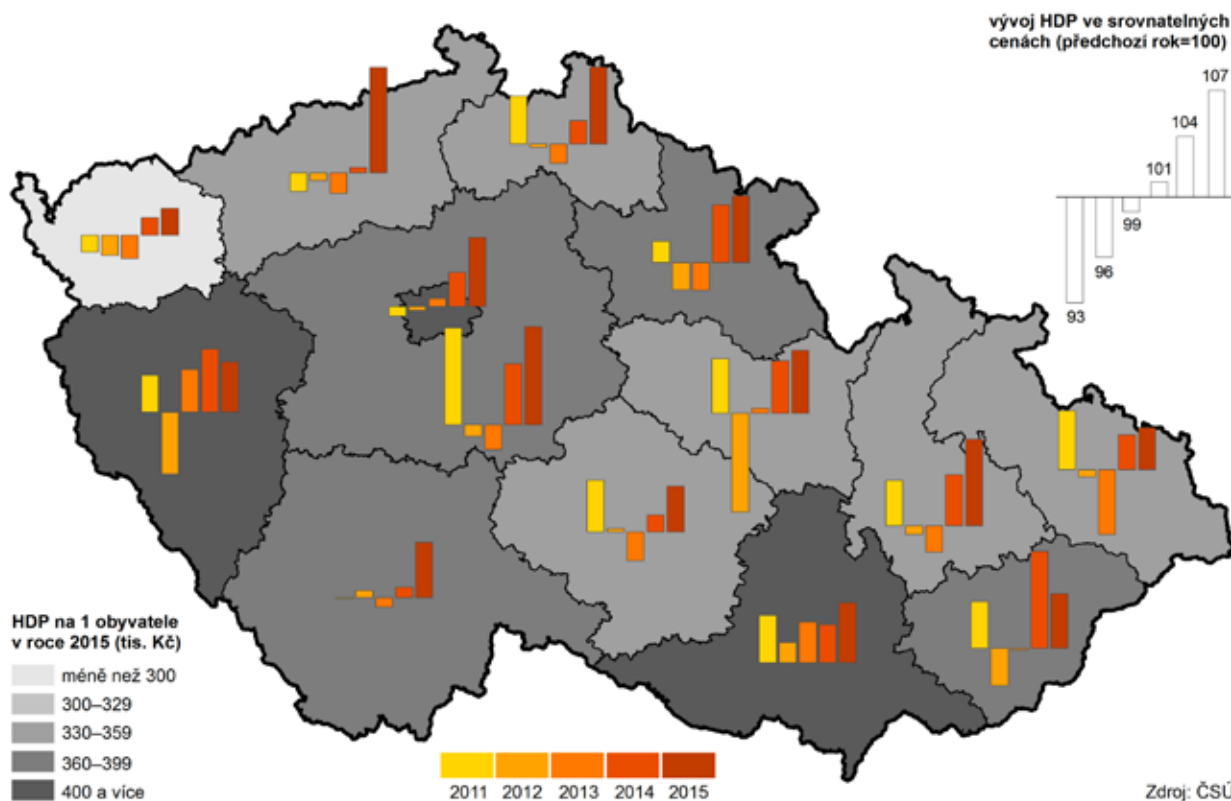
Směr vývoje HDP ve srovnatelných cenách (reálný růst, pokles) v Jihomoravském kraji byl do roku 2011 shodný jako vývoj v rámci České republiky. Vedle růstu v jednotlivých letech byl v roce 2009 shodně zaznamenán meziroční pokles objemu HDP (v kraji o 4,7 %). Odlišným

... převyšoval krajskou hodnotu růstu.

vývojem objemu HDP se vyznačovaly roky 2012 a 2013. V ČR došlo k meziročnímu poklesu objemu HDP (o 0,8, resp. o 0,5 %), v kraji byl zaznamenán meziroční nárůst (o 1,4 %, resp. o 2,7 %). Republikový růst HDP ale v letech 2014 a 2015, na rozdíl od let 2007 až 2011, převyšoval krajskou hodnotu růstu.

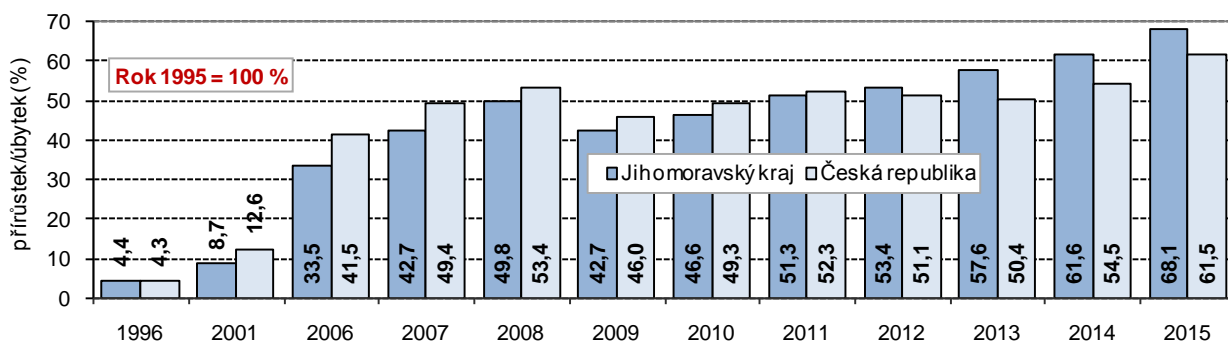
Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2011 až 2015

Meziroční zvýšení HDP byl zaznamenán ve všech krajích.

Z porovnání vývoje regionálního HDP v krajích v letech 2011 až 2015 vyplývá, že meziroční zvýšení HDP v roce 2015 bylo zaznamenáno ve všech krajích ČR. Nárůst v Jihomoravském kraji v roce 2015 byl mezi kraji sice až 8. nejvyšší, na druhé straně ale pouze v Jihomoravském kraji byl zaznamenán meziroční nárůst HDP ve všech 5 letech uvedeného období.

Graf 3.3 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (rok 1995 = 100 %)

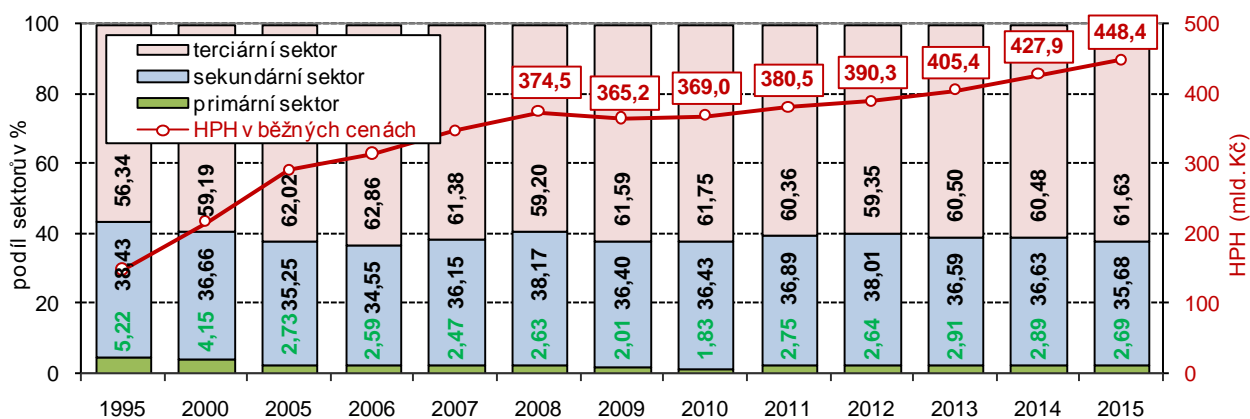
Zlom nastal v roce 2011.

Objem HDP v kraji v roce 2008 byl proti roku 1995 o 49,8 % vyšší. Až rok 2011 znamenal překročení této hranice (nárůst o 51,3 %). V rámci ČR v roce 2008 zvýšení dosáhlo 53,4 %, tento stav byl překonán až v roce 2014. Nárůst HDP vyjádřený ve stálých cenách roku 1995 byl v kraji až do roku 2011 ve srovnání s vývojem v ČR vždy nižší, v letech 2012 až 2015 však byl republikový průměr převýšen.

**Tempo růstu HPH
zaostává za
předkrizovou
dynamikou.**

Vývoj regionálního HDP úzce souvisí s vývojem regionální hrubé přidané hodnoty (HPH), která je jeho součástí. Regionální HPH představuje rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou jednotlivých odvětví daného regionu. Protože se vyjadřuje v běžných cenách, je její vývoj ovlivněn i cenovými vlivy. Regionální HPH měla trvale rostoucí trend, který se vlivem nastupující globální recese přerušil v kraji pouze v roce 2009. Od roku 2010 opět rostla, ale tempo růstu zaostávalo za předkrizovou dynamikou.

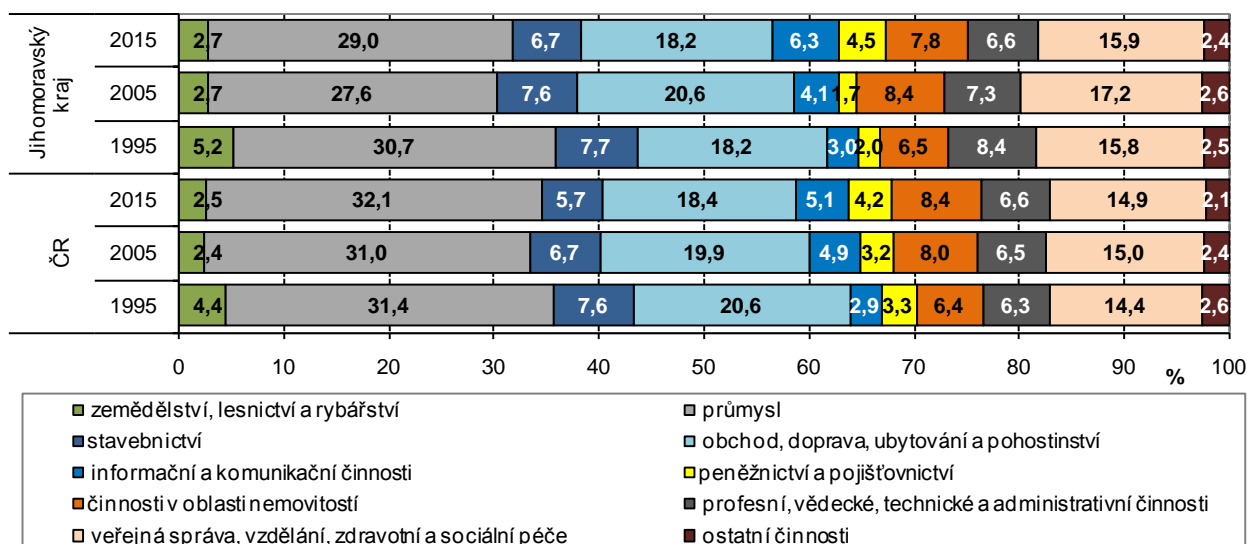
Graf 3.4 Hrubá přidaná hodnota v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

**Meziroční nárůst
objemu HPH.**

Podle předběžných výsledků hrubá přidaná hodnota (HPH) v Jihomoravském kraji dosáhla v roce 2015 objemu 448,4 mld. Kč běžných cen. Ve skladbě HPH podle sektorů z dlouhodobého hlediska dochází ke zvyšování podílu sektoru služeb na úkor snižování podílu zemědělství a průmyslu. Primární sektor je zastoupen nejméně, ještě v roce 1995 se podílel na HPH vytvořené v Jihomoravském kraji 5,22 %. V roce 2010 tento podíl klesl na minimum sledovaného období (1,83 %), v roce 2015 tvořil 2,69 % (o 2,53 bodu méně než v roce 1995). Podíl sekundárního sektoru v roce 2015 činil 35,68 %, proti roku 1995 poklesl o 2,75 bodu. Terciární sektor se na HPH se podílel hodnotou 61,63 %, což bylo proti roku 1995 o 5,28 bodu více.

Graf 3.5 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Jihomoravském kraji a ČR

**Trend změn v kraji
totožný
s republikovými
změnami.**

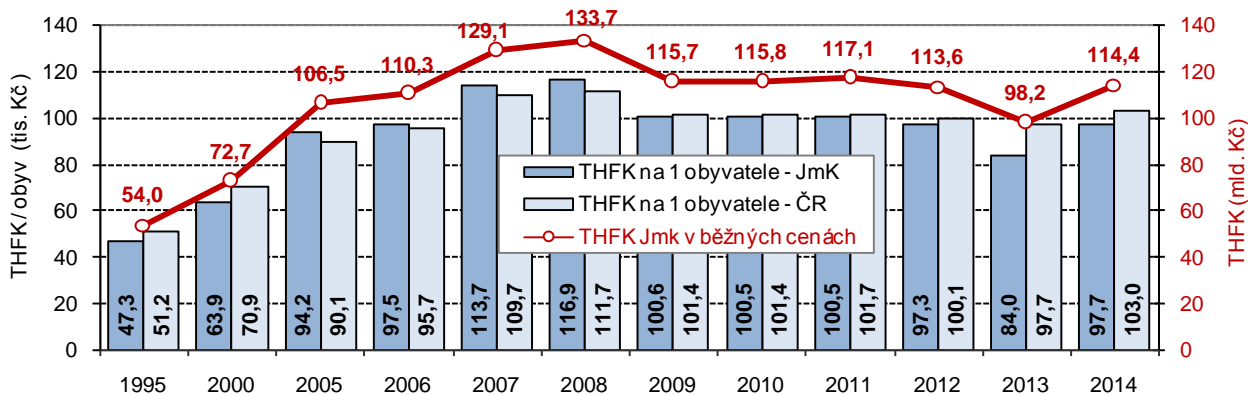
Trend změn v krajské struktuře HPH v roce 2015 proti roku 1995 byl téměř totožný s republikovými změnami, i když podíly jednotlivých odvětví byly rozdílné (zejména nižší podíl průmyslu, vyšší podíl zemědělství, stavebnictví a vzdělávání). Vcelku se podíl terciárního sektoru v kraji oproti změně v ČR zvýšil výrazněji (v ČR zvýšení z 56,67 % na 59,71 %, tj. o 3,04 bodu).

Nárůst investiční aktivity.

Investiční aktivita v regionu je vyjádřena prostřednictvím tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK), v regionálním členění jsou ale nejaktuálnější data pouze za rok 2014. Objem THFK v Jihomoravském kraji mírně poklesl v roce 2012 (meziročně o 3,5 mld. Kč) a výrazněji v roce 2013 (o 15,4 mld. Kč). V roce 2014 ale dosáhl 114,4 mld. Kč (běžné ceny) a proti roku 2013 vzrostl o 16,2 mld. Kč (o 16,6 %). Krajský objem THFK v přepočtu na jednoho obyvatele v letech 2005 až 2008 převyšoval republikový průměr a v letech 2009 až 2012 byl jen nepatrně nižší. Ovšem v roce 2013 činil objem THFK na jednoho obyvatele v kraji jen 86,0 % republikového průměru (rozdíl 13,7 tis. Kč). Krajská hodnota v roce 2014 ve výši 97,7 tis. Kč THFK na obyvatele za průměrem ČR zaostávala již jen o 5,3 tis. Kč a činila 94,9 % průměru ČR.

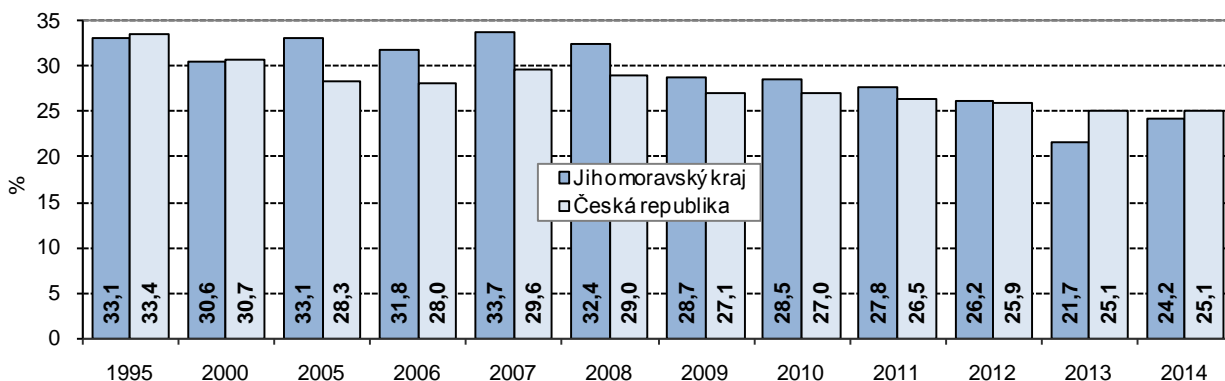
Graf 3.6 Tvorba hrubého fixního kapitálu v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Míra investic v kraji zaostávala za průměrem ČR.

Do roku 2012 pro Jihomoravský kraj vyznívalo příznivě srovnání míry investic vyjádřené jako podíl úhrnu THFK v běžných cenách na úhrnu HDP v procentech. Do tohoto roku míra investic v kraji převyšovala republikový průměr. Maxima v kraji dosáhla v roce 2007 (33,7 %), od roku 2008 se, stejně jako republiková míra investic, postupně snižovala až do roku 2013. V roce 2013 míra investic v kraji činila pouze 21,7 %, meziročně poklesla o 4,5 bodu a proti republikovému průměru byla nižší o 3,4 bodu. V roce 2014 v kraji míra investic sice o 2,5 bodu vzrostla na 24,2 %, za průměrem ČR však zaostával o 0,9 bodu.

Graf 3.7 Míra investic v Jihomoravském kraji a ČR

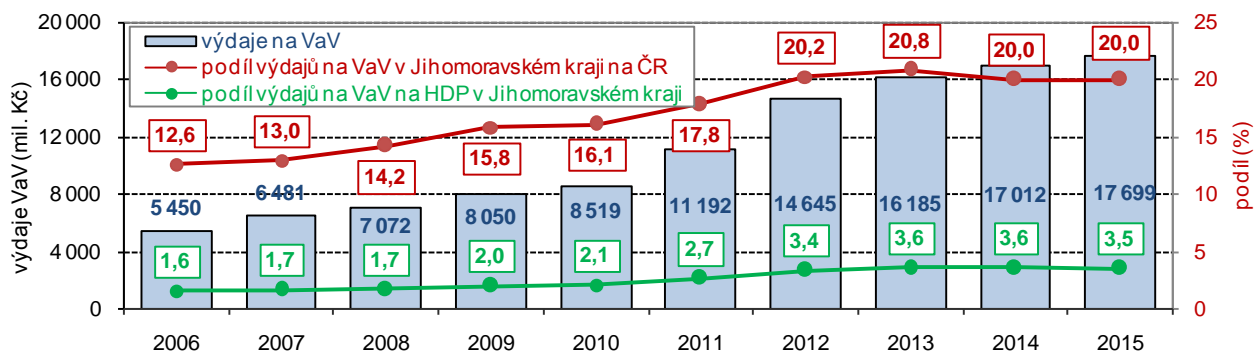
Každoroční zvyšování objemu výdajů na výzkum a vývoj.

Jihomoravský kraj je významným centrem výzkumu a vývoje. Vynaložená částka v této oblasti v roce 2015 dosáhla 17,7 mld. Kč a tvořila pětinu výdajů na výzkum v ČR. V desetiletém období roku 2006 až 2015, se objem výdajů na výzkum a vývoj (VaV) v Jihomoravském kraji každoročně zvyšoval. K nejvýraznějším meziročním změnám došlo v roce 2009 a 2011 (v roce 2009 nárůst o 34,4 % a v roce 2011 nárůst o 33,1 %). Částka vynaložená v roce 2015 byla oproti předešlému roku vyšší o 687 mil. Kč, tj. o 4,0 %.

Podíl výdajů VaV na HDP v kraji převyšoval republikový průměr.

Růst výdajů na VaV doprovázelo i zvýraznění role Jihomoravského kraje v rámci ČR. Jestliže se v roce 2007 Jihomoravský kraj na republikovém celku podílel 11,4 %, v roce 2015 to bylo 20,0 %. Tento podíl byl mezi kraji druhý nejvyšší po Hl. m. Praze (37,2 %). Prvenství však Jihomoravskému kraji patřilo ve výši podílu výdajů na VaV na objemu regionálního HDP. Podíl v kraji v roce 2015 dosáhl 3,5 % a republikový průměr (nad nímž byla i Praha a Plzeňský kraj) převyšoval o 1,6 bodu.

Graf 3.8 Výdaje na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji

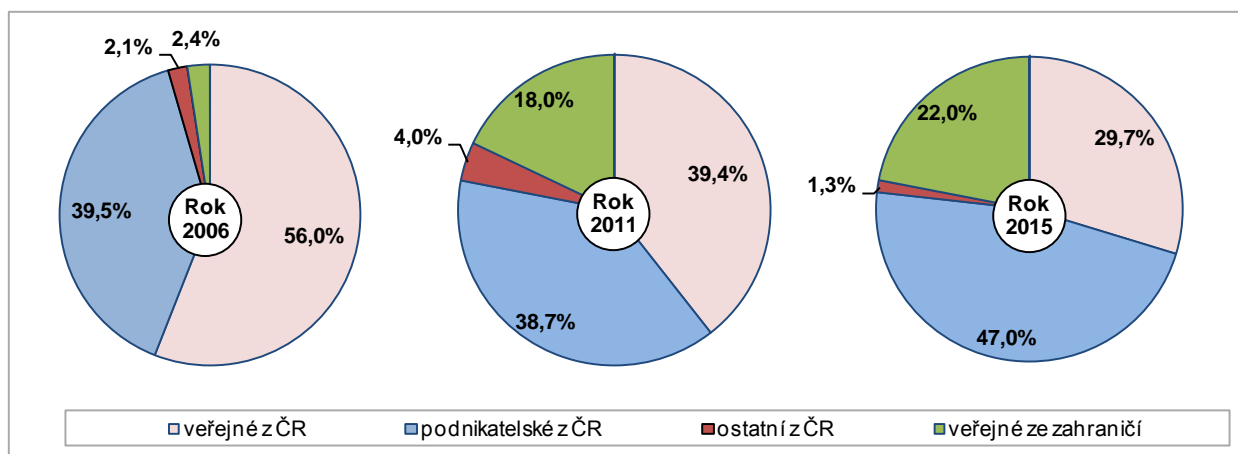
Téměř polovina výdajů na VaV je financována z podnikatelských zdrojů, ...

Výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji byl v roce 2015 financován především z podnikatelských zdrojů (47,0 % objemu) a z domácích veřejných zdrojů (29,7 %). Objem zdrojů ze zahraničí tvořil 22,0 % celkových výdajů, ale částka 3,9 mld. Kč byla proti roku 2011 téměř dvojnásobná.

... zároveň je více než polovina výdajů určena pro podnikatelský sektor.

V podnikatelském sektoru byla v roce 2015 i největší část nákladů na VaV realizována (8,9 mld. Kč., tj. 50,1 % celku). Do sektoru vyššího odborného a vysokého školství mířilo 7,1 mld. Kč, tj. 40,3 % nákladů a do vládního sektoru 1,6 mld. Kč (9,2 % celku).

Graf 3.9 Struktura zdrojů financování výdajů na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji

Počet zaměstnanců na plný úvazek překročil 13 tisíc, ...

U počtu zaměstnanců a počtu výzkumných pracovníků je uvedena zkratka FTE. Jedná se o průměrný evidenční počet zaměstnanců na plný pracovní úvazek věnovaný výzkumným a vývojovým činnostem (jeden FTE se rovná jednomu roku práce zaměstnance na plný úvazek, který se na sto procent věnuje výzkumné a vývojové činnosti).

... tři pětiny z nich tvoří výzkumní pracovníci.

V roce 2015 bylo na pracovištích VaV Jihomoravského kraje zaměstnáno 13 048 zaměstnanců (přepočtené osoby), meziročně se jejich počet zvýšil o 1 006 osob, tj. o 8,4 %. Proti roku 2011 byl u počtu zaměstnanců zaznamenán nárůst dokonce o 2 809 osob (o 47,1 %), zvýšení počtu pracovníků bylo zaznamenáno zejména v podnikatelském sektoru a v sektoru vyššího odborného a vysokého školství (nárůst proti roku 2011 o 63,0 %, resp. o 36,2 %).

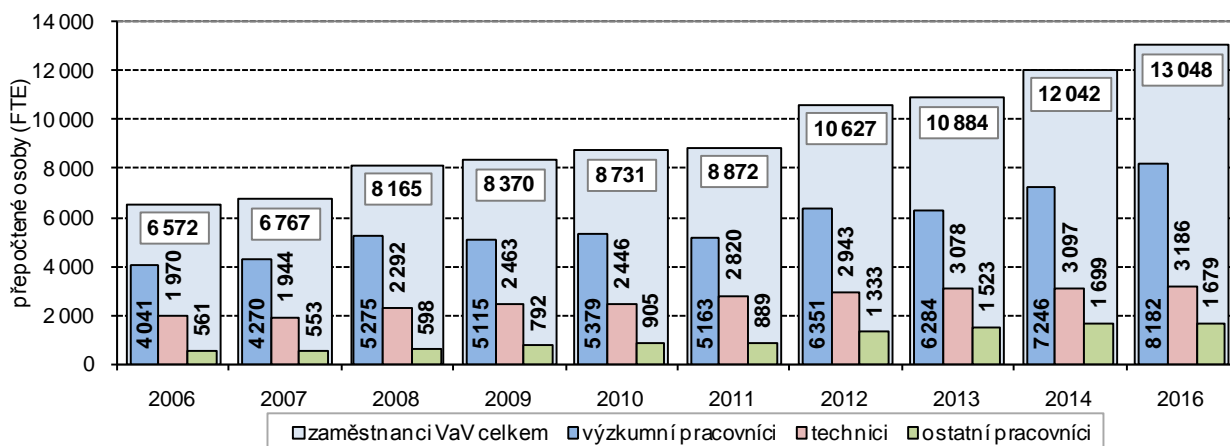

Převaha výzkumných pracovníků.

Z pohledu činnosti pracovníků bylo mezi pracovníky VaV v kraji v roce 2015 62,7 % výzkumných pracovníků, 24,4 % techniků a 12,9 % ostatních pracovníků.

Graf 3.10 Počet přepočtených pracovníků (FTE) výzkumu a vývoje v Jihomoravském kraji

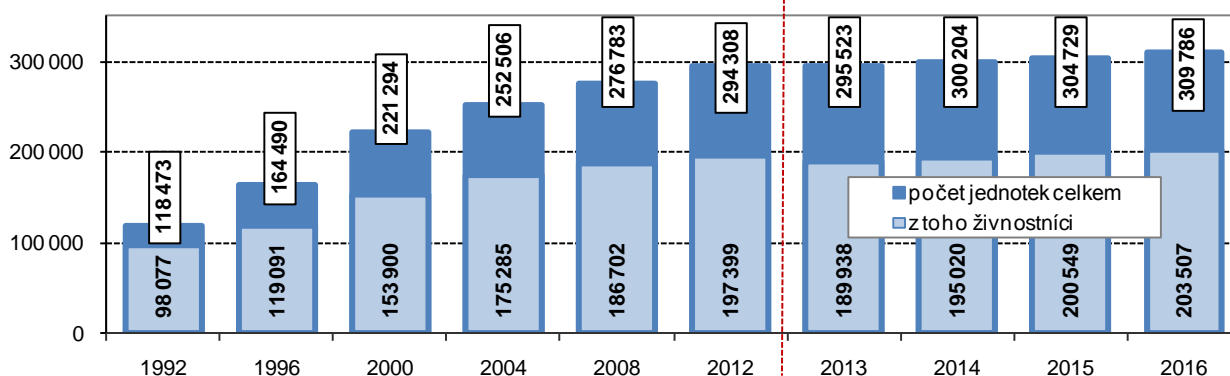
Tři čtvrtiny domácností jsou vybaveny osobním počítačem s přístupem k internetu.

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech bylo v roce 2016³ 75,1 % domácností v Jihomoravském kraji vybaveno osobním počítačem. Mezi kraji to znamenalo sice až 6. místo pomyslného žebříčku, ale u krajů na třetím až sedmém místě jsou vybaveny počítačem s nepatrnými rozdíly tři čtvrtiny domácností. Proti roku 2011 (resp. průměru let 2009 až 2011) se vybavenost v kraji zvýšila o 12,7 bodu. K internetu bylo připojeno 75,6 % jihomoravských domácností (v roce 2011 59,6 %), což byl mezi kraji 3. nejvyšší podíl.

Téměř polovina uživatelů používala internet k nakupování.

Výsledky šetření dokládají i nárůst podílu jednotlivců s internetem v mobilu – v roce 2016 jím disponovala téměř třetina jedinců ve věku 16 a více let oproti 13 procentům v roce 2013. Je zde také patrný nárůst používání internetu ke službám – internet k nakupování používalo v roce 2016 v kraji 45 % jednotlivců. Od roku 2011 se tento podíl zvýšil o 21 procentních bodů. Podobně se zvýšil v roce 2016 i podíl jednotlivců používajících internetové bankovníctví – podíl 47 % je v porovnání s rokem 2013 o 12 bodů vyšší. Sociální síť používalo v roce 2016 42 % jednotlivců ve věku 16 a více let, podíl byl proti roku 2013 o 15 bodů vyšší.

Graf 3.11 Registr ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji

Pozn.: zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) v roce 2013

V registru ekonomických subjektů bylo evidováno ...

Údaje v registru ekonomických subjektů (RES) byly v roce 2013 zpřesněny podle Registru osob (ROS), údaje do roku 2012 tak nejsou s následujícími roky srovnatelné. V RES bylo k 31. prosinci 2016 evidováno téměř 310 tisíc subjektů

³ Údaje jsou zjišťovány jedenkrát ročně, z důvodu vyšší reprezentativnosti jsou data v regionálním členění publikována za tříleté průměry (hodnota uvedená za rok 2016 je průměrem hodnot zjištěných v šetření ve 2. čtvrtletí let 2014, 2015 a 2016)

... téměř 310 tisíc jednotek.

se sídlem v Jihomoravském kraji (3. nejvyšší počet mezi kraji, 11,0 % z republikového celku). Meziročně se jejich počet zvýšil o 5,1 tisíc jednotek (o 1,7 %).

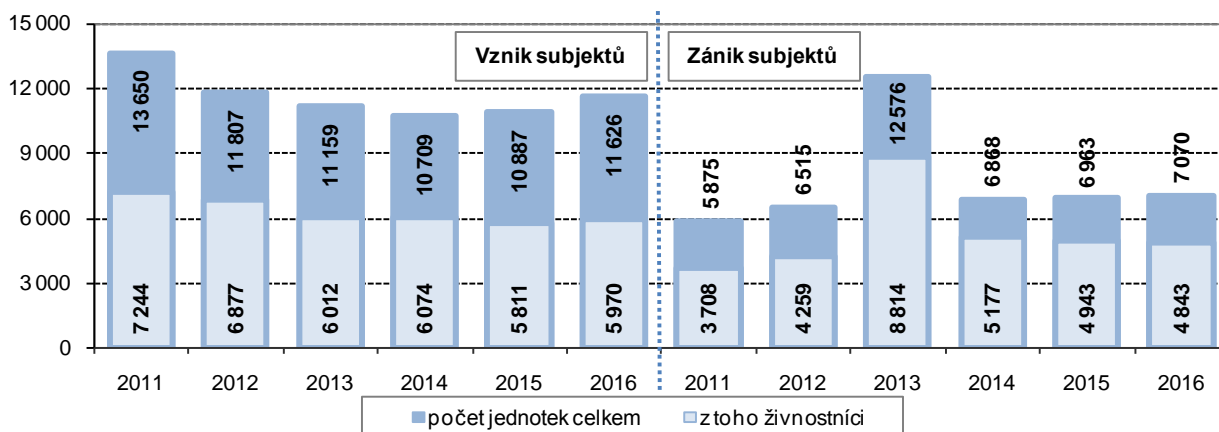
Mezi fyzickými osobami převažují živnostníci, mezi právnickými osobami je nejvíce obchodních společností.

V registru kraje bylo 229,6 tisíc fyzických osob (74,1 % celku) a 80,2 tisíc právnických osob (25,9 %). Mezi fyzickými osobami převažují živnostníci (203,5 tisíc, tj. 88,6 % fyzických osob), mezi právnickými osobami je nejvíce obchodních společností (52,5 tis., tj. 65,5 %). Meziročně se počet živnostníků zvýšil o 3,0 tisíc. Nejvyšší přírůstek počtu živnostníků byl zaznamenán v roce 2009, a to o 6,2 tisíc. Situace v roce 2009 byla důsledkem snižování počtu zaměstnanců, jež vedlo k růstu počtu živnostníků.

Počet živnostníků se zvyšuje.

V roce 2016 v kraji vzniklo 11,6 tisíc nových subjektů, z toho bylo 6,9 tisíc fyzických osob (6,0 tisíc živnostníků). Zaniklo 7,1 tisíc subjektů, z tohoto počtu bylo 5,5 tisíc fyzických osob (4,8 tisíc živnostníků).

Graf 3.12 Vznik a zánik ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji

Údaj o počtu zaměstnanců chybí u více než poloviny jednotek.

U nadpoloviční většiny jednotek RES v kraji v roce 2016 není uveden údaj o počtu zaměstnanců (179,9 tisíc, tj. 58,1 % celku), dalších 95,9 tisíc jednotek (31,0 %) bylo bez zaměstnanců. Strukturu dotváří podniky se zaměstnanci – 27,2 tisíc mikropodniků (1 až 9 zaměstnanců), 5,3 tisíc malých podniků (10 až 49 zaměstnanců), 1,2 tisíc středních podniků (50 až 249 zaměstnanců). V kraji sídlí 231 podniků s 250 a více zaměstnanci, z tohoto počtu bylo 28 podniků v kategorii 1 000 a více zaměstnanců. Počet středních podniků proti roku 2013 vzrostl o 38 a počet velkých podniků o 13.

Z hlediska statistického využití je více než polovina jednotek aktivních.

V RES jsou uvedeny všechny jednotky bez ohledu na jejich ekonomickou aktivitu. Užší soubor (z hlediska statistického využití) tvoří subjekty se zjištěnou aktivitou (podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů vykazují ekonomickou činnost). Ke konci roku 2016 byla v kraji aktivita zjištěna u 52,0 % z celkového počtu subjektů v RES.

Přepočtený údaj objemu zemědělské produkce byl mezi kraji 2. nejvyšší.

Finanční ukazatele souhrnného zemědělského účtu za rok 2016 dosud nejsou k dispozici. Lze uvést pouze předběžné výsledky za rok 2015, kdy objem zemědělské produkce v kraji dosáhl 12,25 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000). Částku 7,66 mld. Kč tvořila rostlinná produkce a 4,01 mld. Kč živočišná produkce. Proti roku 2014 byl objem finančních ukazatelů o 326,9 mil. Kč nižší (o 2,6 %). Nejúspěšnějším rokem v zemědělství Jihomoravského kraje byl v minulých letech rok 2008, kdy objem zemědělské produkce dosáhl 14,5 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000). Objem zemědělské produkce v roce 2015 vyjádřený v běžných cenách, dosáhl hodnoty 14,97 mld. Kč, což v přepočtu na 1 hektar obhospodařované půdy činilo 41,5 tisíc Kč. Přepočtený údaj byl mezi kraji 2. nejvyšší.

Hektarový výnos obilovin překonal desetiletý průměr.

Úspěchu dosáhli jihomoravští zemědělci v roce 2016 ve sklizni obilovin. Objem 1,37 mil. tun byl meziročně vyšší o 16,9 %. Při redukci sklizňových ploch v roce 2016 o 1,4 % vzrostly hektarové výnosy o 18,6 %. Hektarový výnos překonal desetiletý průměr (za roky 2006 až 2015) dokonce o 29,8 %.

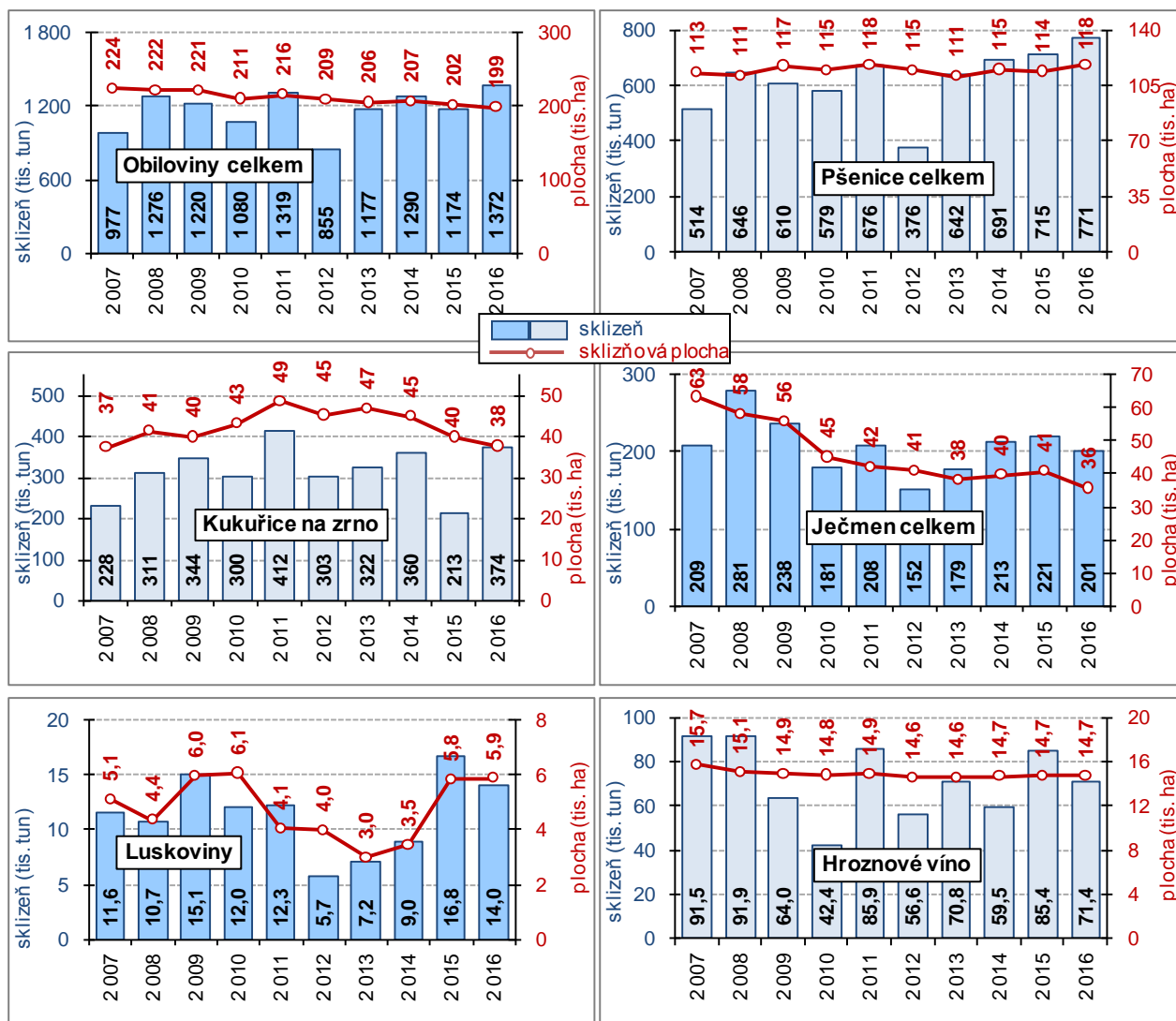
Hlavní plodinou v kraji je pšenice ozimá.

Stěžejní obilovinou v kraji je pšenice ozimá – v roce 2016 z plochy 115,2 tisíc ha bylo sklizeno 756,9 tisíc tun zrna při výnosu 6,57 tun z hektaru (meziroční nárůst plochy o 5,2 %, sklizně o 8,8 % a výnosu o 3,5 %). Hektarový výnos této plodiny v roce 2016 byl téměř o čtvrtinu vyšší než 10letý průměr výnosu (o 24,9 %).

Kraj je největším producentem kukuřice na zrno, ...

Jihomoravský kraj je největším pěstitelem kukuřice na zrno. Tato plodina byla v roce 2016 sklizena z plochy 37,7 tisíce ha (proti předchozímu roku o 2,1 tisíce ha méně). Přesto sklizeň 374,4 tisíc tun o 76,0 % přesáhla skutečnost roku 2015, k čemuž napomohl výrazný růst hektarového výnosu – z 5,35 t/ha v roce 2015 na 9,94 t/ha (nárůst o 85,9 %). Oproti 10letému průměru byl nárůst nižší, a to o 38,9 %.

Graf 3.13 Sklízňové plochy a sklizeň vybraných zemědělských plodin v Jihomoravském kraji

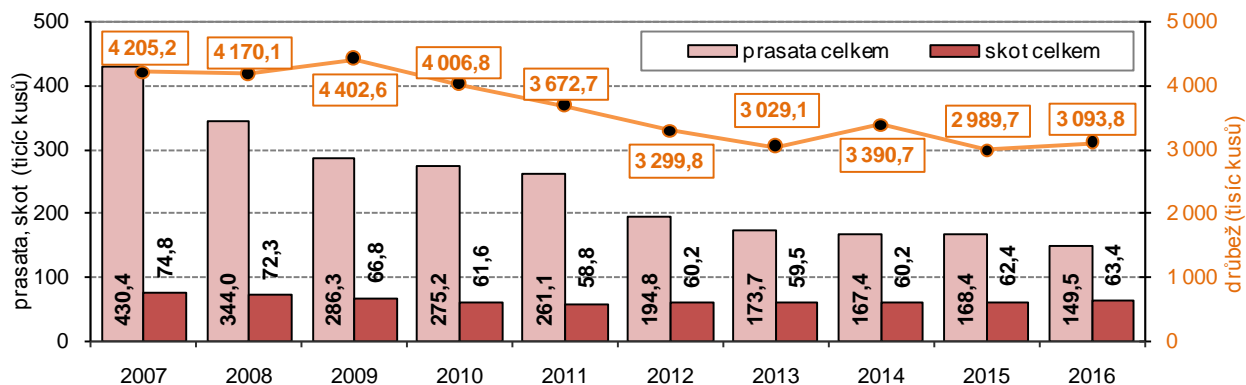
... druhým největším pěstitelem luskovin ...

Kraj je druhým největším pěstitelem luskovin (po Středočeském kraji), z plochy 5,9 tisíc hektarů bylo sklizeno 14,0 tisíc tun luskovin (16,6 % republikového celku). Plocha, z níž byly v kraji luskoviny sklizeny, sice byla proti roku 2015 o 51 ha (o 0,9 %) vyšší, ovšem sklizeň poklesla o 12,3 % a hektarový výnos 2,38 tun luskovin z hektaru byl ve srovnání se skutečností roku 2015 také nižší, a to o 13,1 %.

... a největším pěstitelem vinné révy.

Jihomoravský kraj je největším pěstitelem vinné révy. Sklízňová plocha v kraji zaujímala 14,7 tisíc hektarů a tvořila 93,2 % republikového celku. V roce 2016 se sklídilo 71,4 tisíc tun hroznového vína, což bylo 83,7 % skutečnosti roku 2015. Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že úrodné roky (2007, 2008, 2011, 2015) se střídaly s roky průměrnými a roky neúrodnými (2010, 2012).

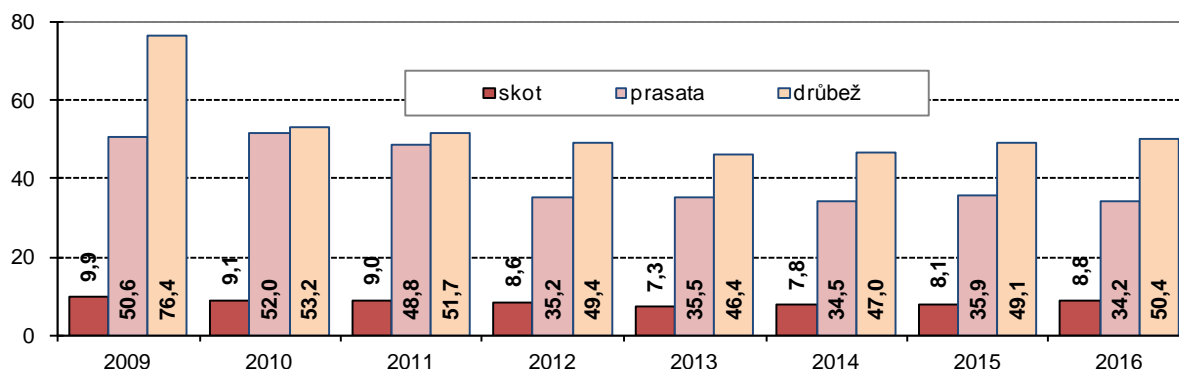
Graf 3.14 Stavby skotu, prasat a drůbeže v Jihomoravském kraji (stav k 1. 4.)

Navýšení chovu skotu a drůbeže, pokles stavu prasat.

Chovy hospodářských zvířat (podle soupisu k 1. 4.) v kraji do roku 2013 vykazovaly postupný pokles, v letech 2014 až 2016 se mírně navyšovaly stavy skotu. Pokles stavu prasat přetrvával s výjimkou roku 2015, stavy drůbeže v roce 2016 mírně vzrostly a znovu překročily hranici 3 milionů. Podle soupisu hospodářského zvířectva k 1. 4. 2016 tak v kraji bylo celkem 63,4 tisíc kusů skotu (meziroční nárůst o 1 040 kusů), 149,5 tisíc kusů prasat (o 18,9 tisíc méně) a 3,09 mil. kusů drůbeže (meziročně o 104,0 tisíc kusů více).

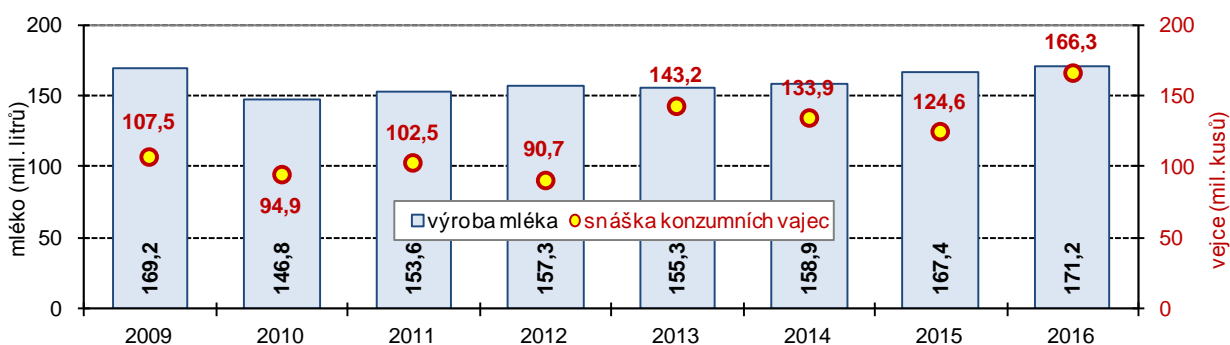
Graf 3.15 Výroba jatečných zvířat v Jihomoravském kraji

Hodnoty užitkových ukazatelů chovu.

Meziroční změny ve stavech hospodářských zvířat se promítli i v hodnotách užitkových ukazatelů chovu. Mírný nárůst stavu skotu přinesl i zvýšení produkce jatečného skotu a produkce mléka. Zvýšení stavu drůbeže doprovázelo zvýšení produkce jatečné drůbeže i vyšší snášku vajec. Naopak pokles stavů prasat s sebou nesl i pokles produkce jatečných prasat. V kraji bylo v roce 2016 vyrobeno 8,8 tisíc tun živé hmotnosti (t ž. hm.) jatečného skotu (meziroční nárůst o 7,7 %), 34,2 tisíc t ž. hm. jatečných prasat (-4,7 %) a 50,4 tisíc t ž. hm. jatečné drůbeže (+2,6 %). Bylo vyrobeno 171,2 mil. litrů mléka (+2,3 %) a 166,3 mil. kusů konzumních vajec (+33,5 %).

Graf 3.16 Produkce mléka a vajec v Jihomoravském kraji

Lesnictví

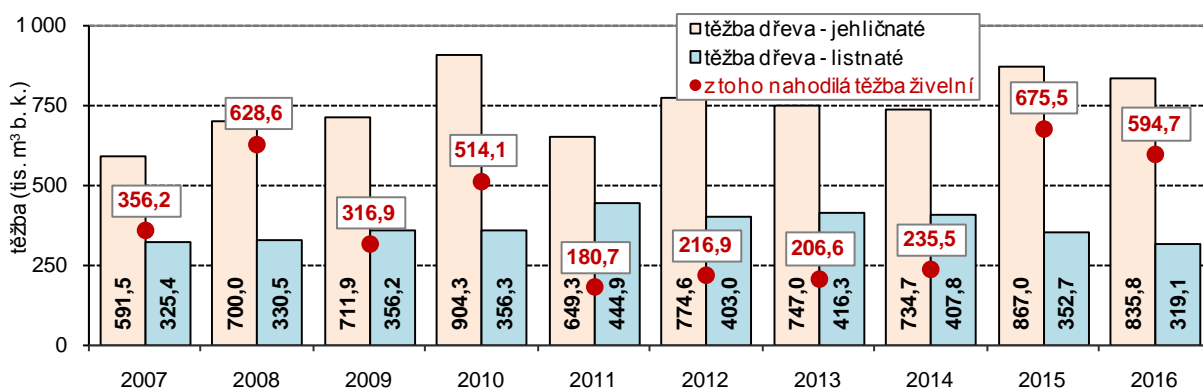
Téměř třetinu plochy kraje tvoří lesní pozemky.

Na konci roku 2016 se lesní pozemky rozkládaly se na ploše 201,5 tisíc hektarů (7,5 % z plochy lesů v ČR) a tvořily 28,0 % rozlohy Jihomoravského kraje (lesní pozemek je pozemek s lesním porostem, lesní průsek, nezpevněné cesty). Meziroční změnu plochy lesních pozemků nelze uvádět vzhledem ke správní úpravě rozlohy kraje, kdy území o rozloze 722 ha (převážně lesy) přešlo do území Olomouckého kraje.

Zvyšuje se podíl listnatých dřevin a mezi kraji je nejvyšší.

Porostní plochy dřevin celkem tvořily 94,5 % lesních pozemků (190,5 tis. ha). Jehličnaté dřeviny zaujímaly plochu 89,8 tisíc ha (z toho 48,6 tisíc ha smrk a 29,7 tisíc ha borovice), listnaté dřeviny plochu 100,7 tisíc hektarů (z toho 40,8 tisíc ha dub a 18,6 tisíc ha buk). Plocha listnatých dřevin je mezi kraji nejvyšší a tvoří více než 14 % úhrnu ČR. Podíl plochy listnatých dřevin na celku se zvýšil ze 49,9 % v roce 2006 na 52,9 % v roce 2016. Zvyšování podílu listnatých dřevin je žádoucí, neboť listnaté dřeviny se vyznačují vyšší odolností vůči povětrnostním vlivům, suchu a hmyzím škůdcům.

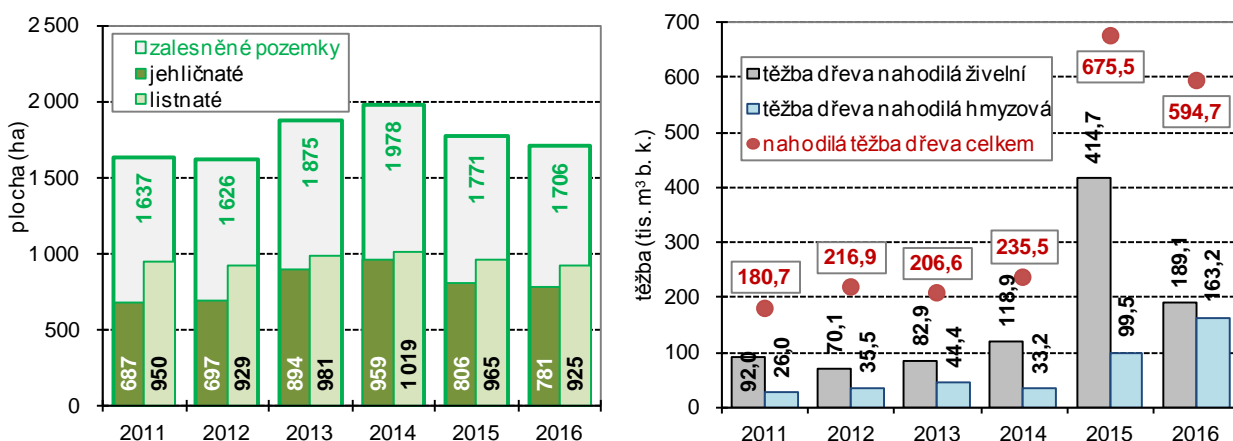
Graf 3.17 Těžba dřeva v Jihomoravském kraji

Při zalesňování je nejvíce vysazován smrk.

Skladbu lesních porostů ovlivňuje struktura těžby dřeva a následně zalesňování. V letech 2007 až 2016 bylo v průměru každý rok zalesněno 1 669 ha pozemků, nejvíce v roce 2014 - téměř 2 tisíce hektarů. V roce 2016 bylo zalesněno 1 706 ha půdy (jehličnany na 781 hektarech, listnaté dřeviny na 925 hektarech). Z jednotlivých dřevin byla nejvyšší plocha u smrku (507 ha) a dubu (474 ha).

Graf 3.18 Zalesněná plocha a nahodilá těžba dřeva v Jihomoravském kraji

Smrk převažuje i ve struktuře těžby dřeva, kraj je ale největším ...

V roce 2016 se v kraji vytěžilo 1 155,0 tisíc m³ dřeva bez kůry (b. k.), z toho 72,4 % tvořily jehličnany. Ve struktuře vytěženého dřeva celkem podle dřevin převažuje smrk (57,9 % z celku), následuje buk (9,2 %), dub (9,0 %) a borovice (7,8 %). Jihomoravský kraj je největším producentem dřeva listnatých stromů. Vytěžený objem 319,1 tisíc m³ dřeva bez kůry představuje téměř pětinu

... producentem dřeva listnatých stromů.

republikového celku (18,9 %). V kraji se v roce 2016 vytěžilo 106,0 tisíc m³ bukového dřeva (2. největší objem), prvenství kraj drží v těžbě dubového dřeva (104,5 tisíc m³). Těžba listnatého dřeva v kraji zaznamenala meziroční propad o 9,5 %, objem vytěženého dřeva jehličnanů se snížil o 5,3 %.

Proti roku 2014 pětinasobný nárůst těžby z důvodů hmyzových kalamit.

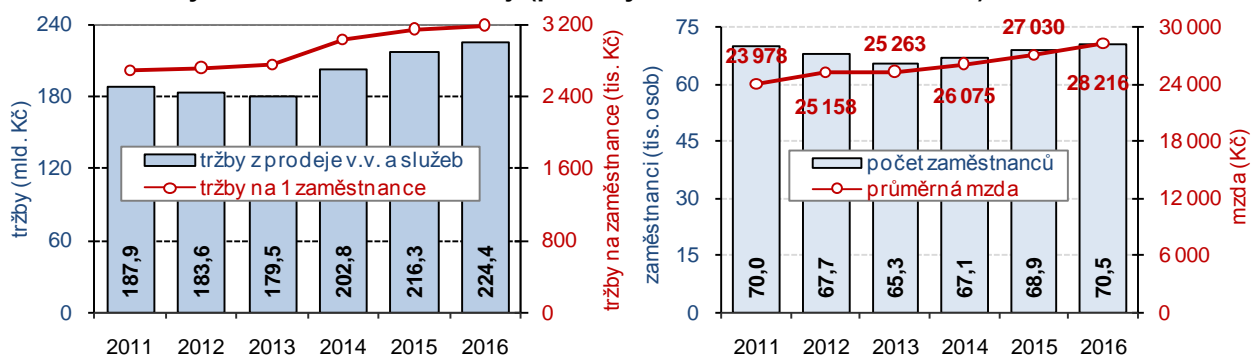
Objem zpracované nahodilé těžby dřeva v kraji v roce 2016 dosáhl 594,7 tisíc m³ dřeva (b. k.) a tvořil více jak polovinu celkové těžby. V kraji bylo v roce 2016 zpracováno 189,1 tisíc m³ dřeva z důvodu živelných příčin, což bylo o polovinu méně než v roce 2015 (o 54,4 %). Kvůli hmyzovým kalamitám bylo zpracováno 163,2 tisíc m³ dřeva, tj. o 63,9 % více než v roce 2015. Nárůst byl zaznamenán již 2. rok a zpracovaný objem byl např. proti roku 2014 pětinasobný.

Průmysl, stavebnictví

Třetí rok rostly tržby velkých průmyslových podniků.

V Jihomoravském kraji v roce 2016 sídlilo celkem 246 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci (nejvyšší počet mezi kraji). Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslového povahy (dále jen „tržby“) dosáhly v těchto podnicích 224,4 mld. Kč (6. nejvyšší objem mezi kraji) a tvořily 6,5 % republikového celku. Proti roku 2015 tržby vzrostly o 3,8 %. Růst tržeb byl zaznamenán již třetí rok po předchozím dvouletém poklesu.

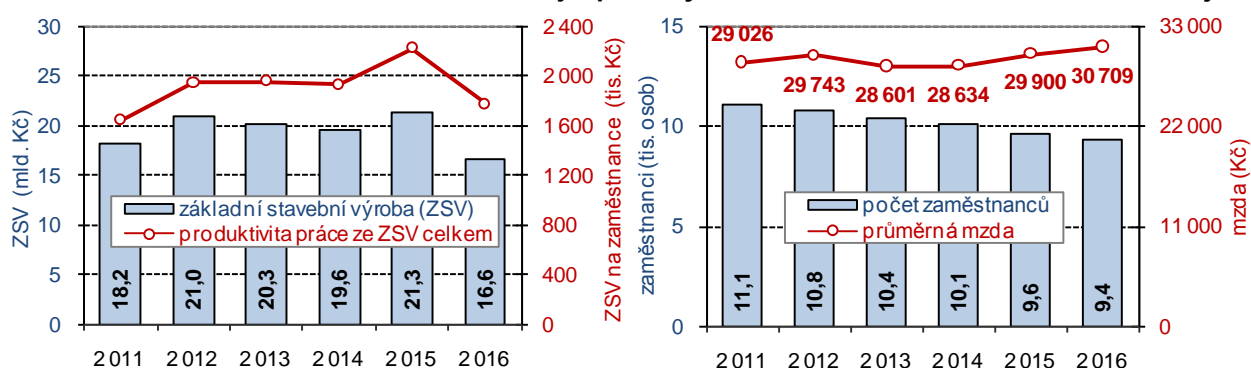
Graf 3.19 Průmysl v Jihomoravském kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci)

Zvýšil se počet zaměstnanců a jejich průměrné mzdy.

Velké průmyslové podniky zaměstnávaly 70,5 tisíc zaměstnanců (fyzické osoby), počet zaměstnanců se meziročně zvýšil o 1,6 tisíc osob (o 2,3 %). Produktivita vyjádřená jako přepočtené tržby na jednoho zaměstnance meziročně vzrostla, neboť tempo růstu objemu tržeb bylo vyšší než nárůst počtu zaměstnanců. Průměrná měsíční mzda v průmyslových podnicích dosáhla částky 28 216 Kč, proti roku 2015 sice vzrostla o 4,4 %, ale oproti republikovému průměru byla o 1 795 Kč nižší.

Graf 3.20 Stavebnictví v Jihomoravském kraji - podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

Pokles počtu zaměstnanců velkých stavebních podniků.

V kraji v roce 2016 sídlilo celkem 71 středních a velkých stavebních podniků (podniky s 50 a více zaměstnanci), ve kterých bylo zaměstnáno 9,4 tisíc osob. Počet zaměstnanců se proti roku 2015 snížil o 220 osob, tj. o 2,3 %. Počet podniků i počet zaměstnanců byl mezi kraji 2. nejvyšší. Průměrná měsíční mzda v těchto podnicích Jihomoravského kraje dosáhla částky 30 709 Kč, proti roku 2015 vzrostla o 809 Kč, tj. o 2,7 % a proti průměru ČR byla o 2 247 Kč nižší. Růst průměrné mzdy byl zaznamenán ve všech krajích.

Pokles objemu stavebních prací.

Základní stavební výroba (ZSV) dosáhla hodnoty 16,6 mld. Kč v běžných cenách, zařadila sice Jihomoravský kraj rovněž na 2. místo v mezikrajském srovnání, ale proti roku 2015 byla o pětinu nižší. U objemu prací došlo k poklesu o 4,7 mld. Kč, tj. o 22,1 %. Snížení bylo zaznamenáno u všech krajů, ovšem jihomoravský propad byl mezi kraji nejvyšší. Meziročnímu vývoji objemu stavební výroby odpovídá i vývoj produktivity. Produktivita práce vyjádřená jako přepočtený objem ZSV na jednoho pracovníka dosáhla v kraji 1,8 mil. Kč. Tato hodnota byla mezi kraji až 6. nejvyšší a proti roku 2015 poklesla o 20,3 %.

Třetinový propad inženýrského stavitelství

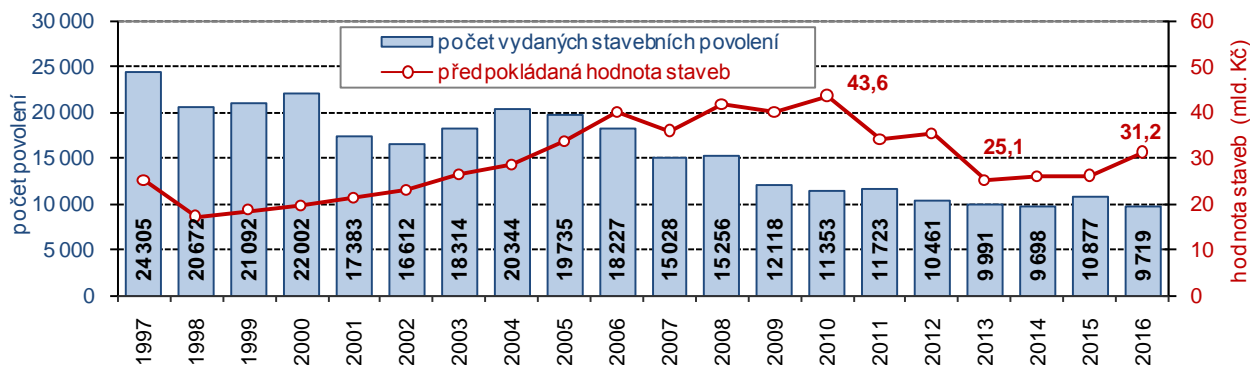
Jihomoravské stavební podniky realizovaly práce ve výši 15,1 mld. Kč v tuzemsku. Z toho pozemní stavitelství dosáhlo objemu 7,4 mld. Kč (snížení o 11,5 %) a na inženýrské stavitelství připadlo 7,7 mld. Kč, (meziroční pokles o 33,0 %).

Stavební povolení, bytová výstavba

Počet stavebních povolení znovu pod hranici 10 tisíc.

Počet vydaných stavebních povolení (SP) v Jihomoravském kraji se v roce 2016 stejně jako v letech 2013 a 2014 dostal pod hranici 10 tisíc. Celkem 9 719 vydaných SP byl počet meziročně o 1 158 nižší (o 10,6 %), přesto byl mezi kraji 2. nejvyšší a tvořil 11,7 % republikového celku. Snížení stavební aktivity, resp. počtu vydaných SP, bylo ale zaznamenáno již jen v Praze, v ostatních 12 krajích ČR počet vydaných SP vzrostl.

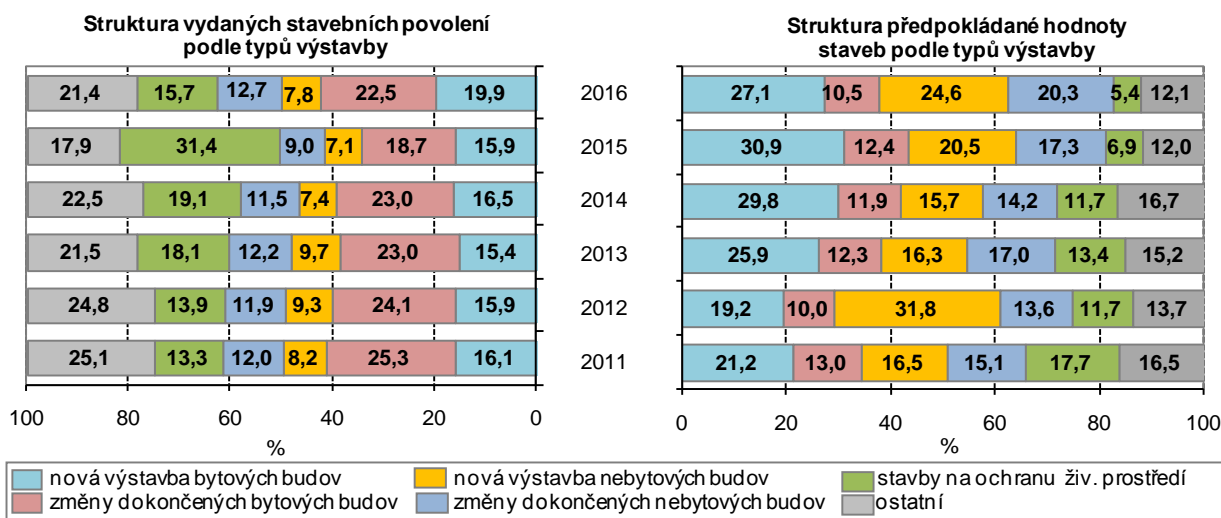
Graf 3.21 Stavební povolení v Jihomoravském kraji

Orientační hodnota staveb mezi kraji 2. nejvyšší.

Orientační hodnota staveb, na které bylo v kraji vydáno SP, dosáhla částky 31,2 mld. Kč (11,0 % republikového celku, 2. nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání). Meziročně byla o 5,0 mld. Kč vyšší (o 19,0 %), meziroční pokles orientační hodnoty staveb byl zaznamenán pouze v Hl. městě Praze.

Graf 3.22 Vydaná stavební povolení podle typů výstavby v Jihomoravském kraji

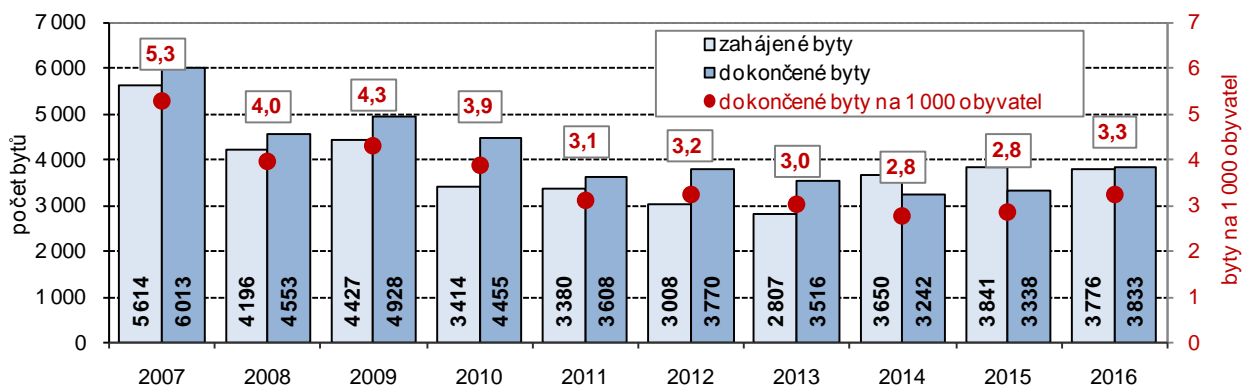
Nejdražší stavby byly v Brně.

Z okresů Jihomoravského kraje byl nejvyšší počet vydaných stavebních povolení v roce 2016 zaznamenán v okrese Brno-venkov (2 833), nejméně v okrese Vyškov (778). Nejvyšší orientační hodnotu povolených staveb zaznamenali v Brně-městě – 10,6 mld. Kč (34,0 % z celkové výše orientační hodnoty staveb v kraji). V Brně-městě byla současně dosažena nejvyšší průměrná hodnota na jedno SP v meziokresním srovnání, a to 6,0 mil. Kč.

Struktura podle typu stavby se neměnila.

Struktura vydaných stavebních povolení v Jihomoravském kraji podle typu stavby se v letech 2011 až 2016 nijak výrazně neměnila. Výjimkou byl pouze rok 2015, kdy téměř třetina počtu vydaných SP náležela stavbám na ochranu životního prostředí. Naproti tomu struktura předpokládané hodnoty staveb se měnila v každém roce bez zřejmé závislosti. Spíše zajímavostí je nepoměr v již uvedeném roce 2015 mezi vysokým podílem počtu SP na ochranu životního prostředí z celku (3 411 SP, tj. 31,4 % celku) a vcelku nízkým podílem na předpokládané hodnotě staveb (1,8 mld. Kč, tj. 6,9 % celku).

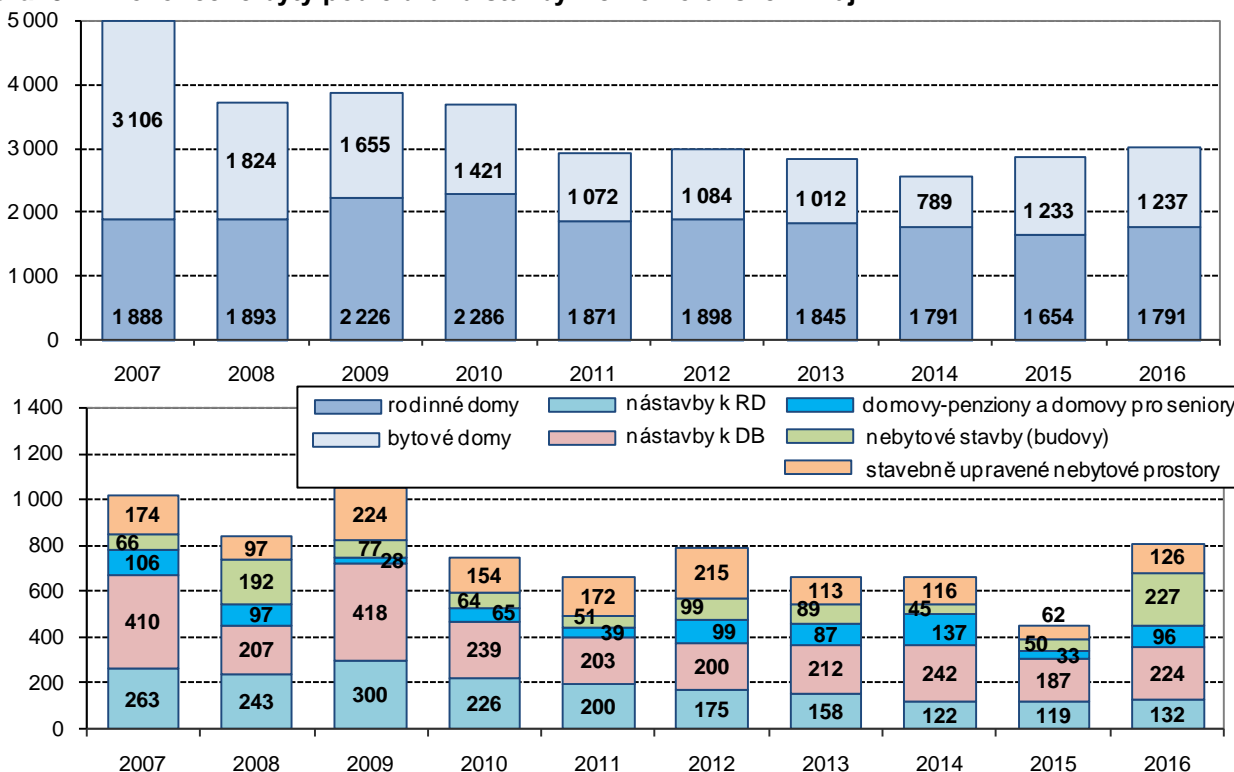
Graf 3.23 Zahájené a dokončené byty v Jihomoravském kraji

Meziroční pokles počtu zahájených bytů.

V Jihomoravském kraji byla v roce 2016 zahájena výstavba 3 776 bytů. Tento počet byl 2. nejvyšší mezi kraji (13,9 % republikového celku), ale proti roku 2015 poklesl o 65 bytů, tj. o 1,7 %. Počet zahájených bytů vzrostl celkem v 10 krajích ČR.

Graf 3.24 Dokončené byty podle druhu stavby v Jihomoravském kraji

Nejvíce přibude bytů v rodinných domech.

V roce 2016 byla v kraji zahájena výstavba 2 098 bytů v rodinných domech (o 287 více než v roce 2015), 878 bytů v bytových domech (o 18 více), 467 bytů v nástavbách rodinných či bytových domů (o 136 méně). Celkem 40 bytů bylo zahájeno v domovech-penzionech a domovech pro seniory (o 129 méně), 208 bytů v nebytových budovách (o 160 méně) a 85 bytů ve stavebně upravených nebytových prostorách (o 55 více).

Počet dokončených bytů mezi kraji 3. nejvyšší.

V roce 2016 bylo v kraji dokončeno 3 833 bytů (o 495 bytů více než v roce 2015). Tento počet byl 3. nejvyšší mezi kraji a tvořil 14,0 % celku ČR. Počet dokončených bytů meziročně poklesl pouze v 5 krajích. Intenzita bytové výstavby (3,3 dokončených bytů na 1 000 obyvatel) byla mezi kraji také 3. nejvyšší. Počty dokončených bytů podle druhu stavby v letech 2007 až 2016 jsou zřejmé z grafu 3.24.

Meziroční nárůst dokončených bytů i v domovech pro seniory.

V roce 2016 bylo v kraji dokončeno 1 791 bytů v rodinných domech (46,7 % celku) a 1 237 bytů v novostavbách bytových domů (32,3 %). Počet bytů dokončených v rodinných domech byl proti roku 2015 o 137 bytů vyšší, u bytů dokončených v bytových domech bylo navýšení počtu o 4 byty. Přístavbou a nástavbou ve starších budovách vzniklo 132 bytů v rodinných domech (o 13 více) a 224 bytů v bytových domech (o 37 více). V domovech-penzionech a domovech pro seniory bylo dokončeno 96 bytů (o 63 více), v nebytových budovách bylo postaveno 227 bytů (o 177 více) a stavební úpravou nebytových prostor vzniklo 126 bytů (o 64 více než v roce 2015).

Doprava, cestovní ruch

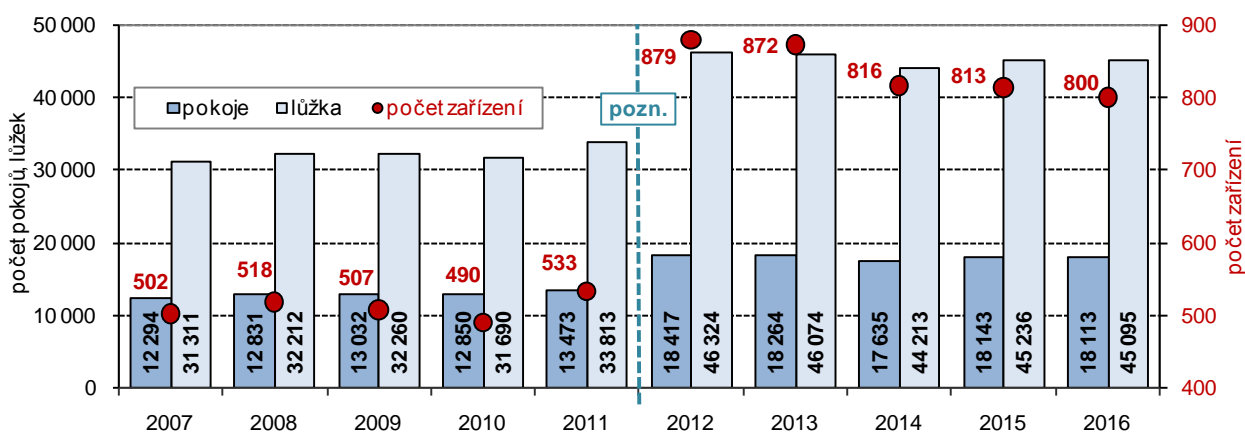
Nové pojetí dálniční sítě.

V silniční dopravě je v Jihomoravském kraji využíváno 4,5 tisíc kilometrů silnic a dálnic. Od 1. ledna roku 2016 došlo ke změně zákona o pozemních komunikacích. V důsledku tzv. nového pojetí dálniční sítě byla většina rychlostních silnic přeznačena na dálnice II. třídy (v Jihomoravském kraji se tento bod týkal 25,8 km silnic). Podle nového pojetí silniční dopravní síť v kraji tvoří 134,5 km dálnic I. třídy, 25,8 km dálnic II. třídy, 422,1 km silnic 1. třídy, 1 468,0 km silnic 2. třídy, 2 399,4 km silnic 3. třídy a 25,8 km rychlostních silnic. Hustota silniční sítě v Jihomoravském kraji (61,9 km na 100 km²) je ve srovnání s ostatními kraji 4. nejnižší.

Délka železnic je v posledních letech stálá.

Provozní délka železničních tratí v kraji je v posledních 6 letech stálá a dosahuje 783,6 km. Hustota železniční sítě v kraji (10,9 km na 100 km²) je ve srovnání s ostatními kraji 5. nejnižší. Pro úplnost je třeba uvést, že v kraji je i 45,4 km splavných vodních cest využitelných pro pravidelnou dopravu.

Graf 3.25 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení v Jihomoravském kraji

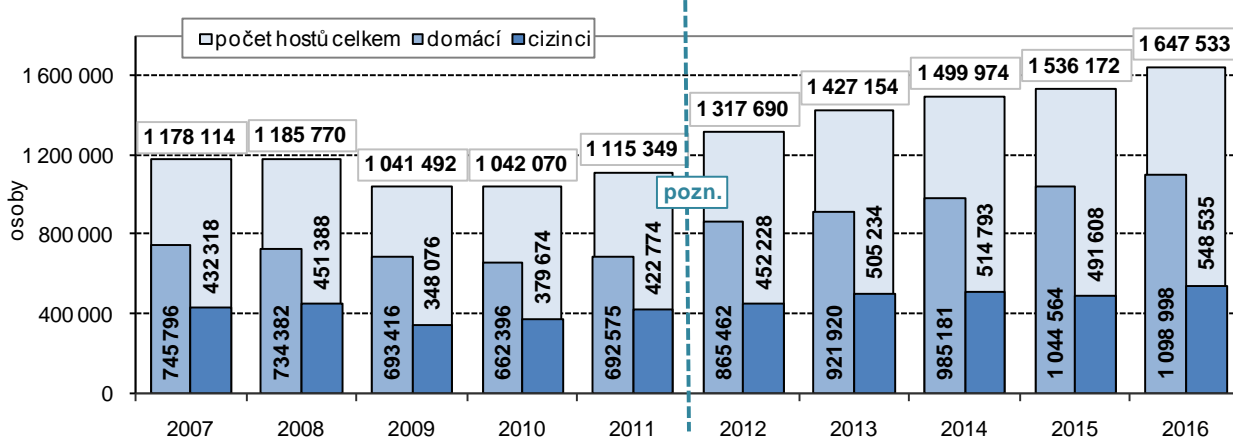

Pozn.: za roky 2012 a 2013 došlo k revizi dat podle výsledků šetření MMR, údaje tak nejsou předešlymi roky srovnatelné

Srovnatelnost údajů cestovního ruchu.

Projekt MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" přinesl výsledky, na jejichž základě došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013. Údaje z předchozích let tak nejsou plně srovnatelné. Podle výsledků šetření bylo v kraji v roce 2016 800 hromadných ubytovacích zařízení, bylo v nich 18,1 tisíc pokojů a 45,1 tisíc lůžek.

Graf 3.26 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji

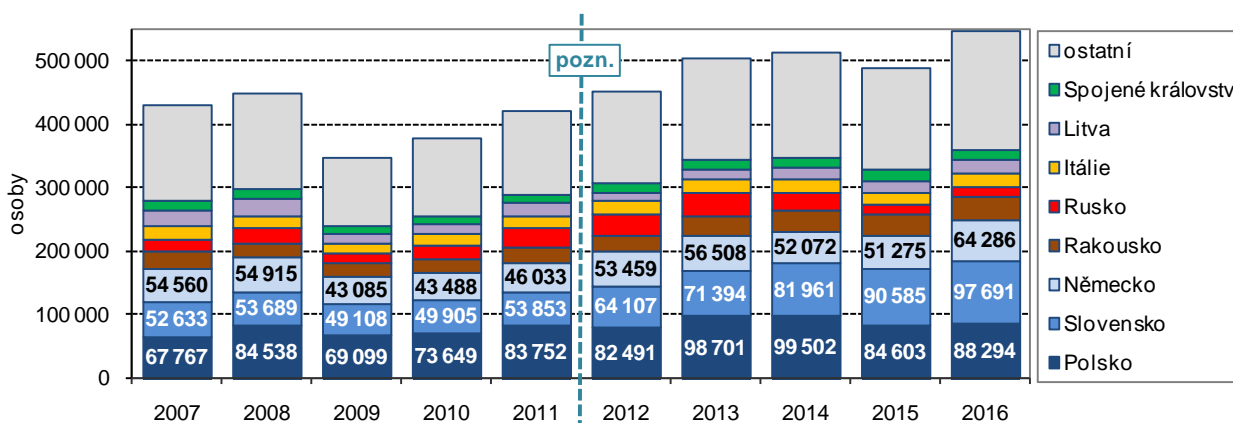

Pozn.: za roky 2012 a 2013 došlo k revizi dat podle výsledků šetření MMR, údaje tak nejsou předešlými roky srovnatelné

Vzrostl počet ubytovaných hostů.

V ubytovacích zařízeních na území Jihomoravského kraje se v roce 2016 ubytovalo více než 1,6 milionu hostů, což byl po Hl. m. Praze druhý nejvyšší počet. Proti roku 2015 byl počet hostů o 111,4 tisíc vyšší, meziročně se zvýšil počet hostů tuzemských (o 54,4 tisíc) i zahraničních (o 56,9 tisíc).

Graf 3.27 Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji

Pozn.: za roky 2012 a 2013 došlo k revizi dat podle výsledků šetření MMR, údaje tak nejsou předešlými roky srovnatelné

Nejvíce hostů přijelo ze Slovenska.

Nejvíce zahraničních hostů v roce 2016 přijelo do Jihomoravského kraje ze Slovenska (97,7 tisíc), z Polska (88,3 tisíc) a z Německa (64,3 tisíc). Počet hostů ze Slovenska převýšil počty návštěvníků z jiných zemí pouze v posledních 2 letech, do roku 2014 byli nepočetněji zastoupeni vždy hosté z Polska. Jihomoravský kraj dlouhodobě vykazuje nejnižší hodnotu průměrného počtu přenocování na 1 hosta. Zatímco např. v Karlovarském kraji host přenocuje nejméně pětkrát, v Jihomoravském kraji host stráví v průměru pouze 2 noci.

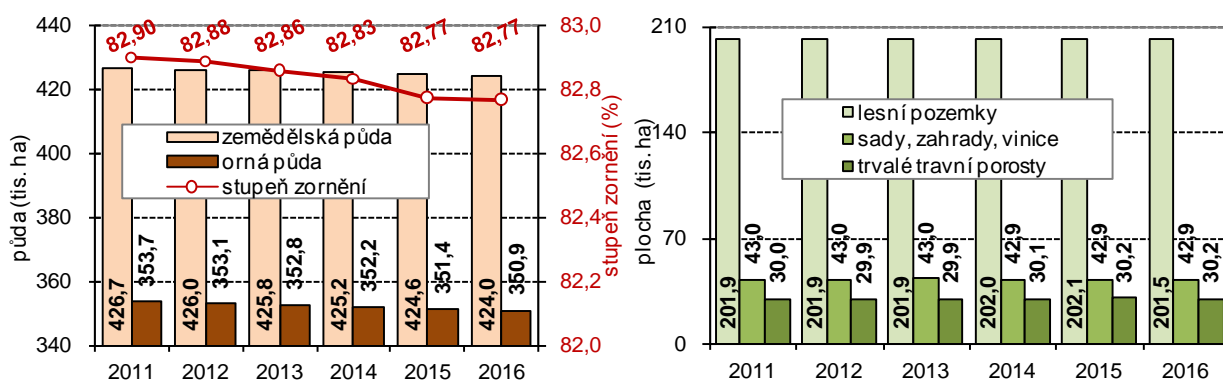

4. Životní prostředí

Půdní fond

Téměř polovinu rozlohy kraje tvoří orná půda. Jihomoravský kraj je s rozlohou 718,8 tisíc hektarů v ČR 4. největší. Proti konci roku 2015 se rozloha kraje redukcí katastrálního území vojenského újezdu Březina snížila o 722 ha (správní úpravou území přešlo do Olomouckého kraje). V roce 2016 v kraji bylo 424,0 tisíc ha zemědělské půdy, z toho bylo 350,9 tisíc ha půdy orné (48,8 % výměry kraje). Výměra zemědělské půdy se proti roku 2011 v kraji snížila o 2,7 tisíc ha, ve stejném rozsahu se snížila i výměra orné půdy (snížení o 2,8 tisíc ha). Stupeň zornění (podíl orné půdy ze zemědělské), který byl v roce 2016 mezi kraji nejvyšší, poklesl jen nepatrně, a to z 82,90 % v roce 2011 na 82,77 % v roce 2016.

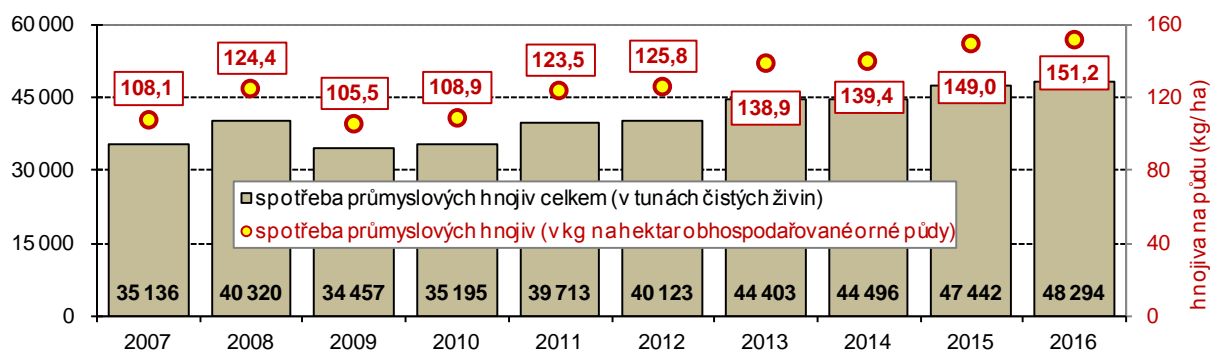
Graf 4.1 Plochy vybraných druhů pozemků v Jihomoravském kraji

Rozšiřování plochy ekologicky stabilních prvků.

Snížování rozlohy orné půdy doprovázené intenzivním a efektivním využíváním stávající je nutnou podstatou vztahu zemědělství k přírodě a životnímu prostředí. V souladu s péčí o životní prostředí je i rozšiřování plochy ekologicky stabilních prvků (sady, zahrady, vinice a trvalé travní porosty, z nezemědělské půdy lesní pozemky a vodní plochy). V Jihomoravském kraji sice výměra orné půdy mírně poklesla, ale plocha ekologicky stabilních prvků se prakticky nezměnila – v roce 2011 v součtu tvořily plochu 290,3 tisíc ha a v roce 2016 290,2 tisíc ha. V souvislosti s tímto vývojem je změna koeficientu ekonomické stability v kraji prakticky nezatelná (koeficient stability je vypočten jako poměr ekologicky stabilních a nestabilních prvků - orná půda, zastavěná a ostatní plocha).

Graf 4.2 Spotřeba průmyslových hnojiv v Jihomoravském kraji

Zvyšuje se spotřeba průmyslových hnojiv.

O intenzivním využívání orné půdy svědčí i nárůst spotřeby průmyslových hnojiv. Za hospodářský rok 2015/2016 se v kraji spotřebovalo 48,3 tisíc tun minerálních hnojiv v čistých živinách, což v přepočtu činilo 151,2 kg na hektar obhospodařované orné půdy (v roce 2015 to bylo 47,4 tisíce tun, resp. 149,0 kg na hektar orné půdy). Přepočtená hodnota spotřeby průmyslových hnojiv se proti roku 2007 zvýšila o 37,8 %.

Ekologické zemědělství se v kraji rozvíjí pomaleji.

Intenzivní zemědělská výroba je tedy spojena s používáním průmyslových hnojiv a ochranných chemických látek, tedy látek, jejichž výroba i spotřeba životní prostředí výrazně zatěžuje. K životnímu prostředí šetrnou alternativou je ekologické zemědělství, které je založeno na hospodaření bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů, umělých látek a genetických modifikací, a to jak v rostlinné, tak v živočišné výrobě, popř. při obhospodařování lesních pozemků. V Jihomoravském kraji se ale ekologické zemědělství rozvíjí pomaleji, neboť se uplatňuje spíše tam, kde nejsou pro konvenční zemědělství podmínky (např. v podhorských oblastech).

Chráněná území.

Na území Jihomoravského kraje se nachází i chráněná území. Rozlohu 6 259 ha zaujímá Národní park Podyjí (vyhlášen v roce 1991), 3 chráněné krajinné oblasti (Moravský kras, Pálava, Bílé Karpaty) se rozkládají na ploše 35 512 ha. Na konci roku 2015 bylo v kraji i 343 maloplošných chráněných území (národní přírodní památky, národní přírodní rezervace, přírodní památky, přírodní rezervace) a zaujímaly plochu 10 322 hektarů. Podle vyhlášek, jimiž je chráněné území vymezeno, celková rozloha chráněných území činila 52,1 tisíc ha, z toho na území kraje se nachází 48,8 tisíc ha.

Vodovody a kanalizace

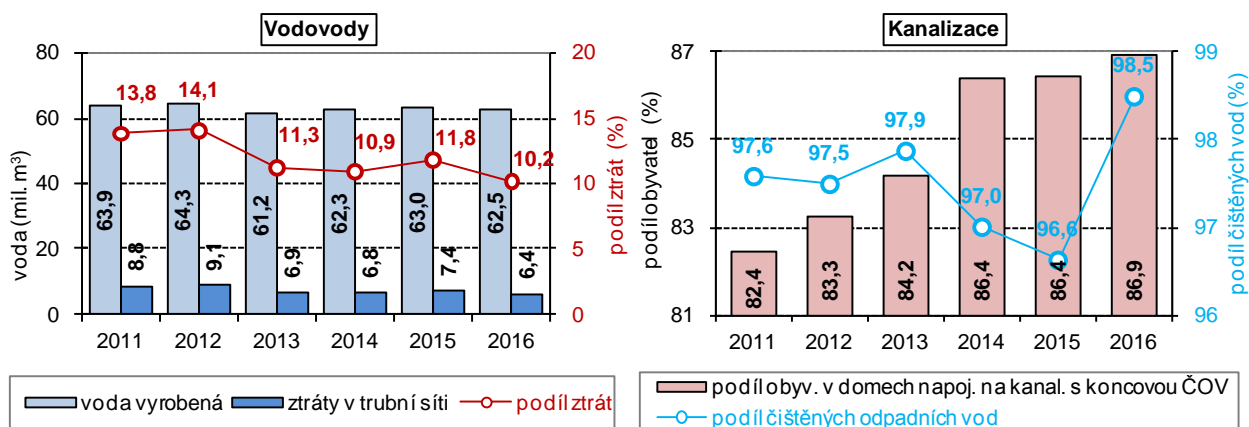
V zásobování pitnou vodou převládá voda z veřejných vodovodů.

V roce 2016 bylo v Jihomoravském kraji zásobováno pitnou vodou z veřejných vodovodů 1 114,6 tisíce osob, což bylo 94,7 % obyvatel kraje. Délka vodovodní sítě v Jihomoravském kraji dosahovala více než 7,8 tisíc kilometrů (2. nejvyšší mezi kraji), bylo zde 265,8 tisíc vodovodních přípojek.

Vody se vyrobilo méně, spotřeba vody na osobu a den se zvýšila a je mezi kraji druhá nejvyšší.

V kraji bylo vyrobeno 62,5 mil. m³ vody, v tomto množství bylo 54,7 mil. m³ fakturované pitné vody (z toho 37,9 mil. m³ bylo fakturováno domácnostem) a 7,5 mil. m³ vody nefakturované. Objem vyrobené vody byl meziročně o 1,3 % nižší, objem fakturované pitné vody celkem vzrostl jen o 0,6 %, výrazně se však snížil (zásluhou poklesu ztrát v potrubní síti) objem nefakturované vody, a to o 12,2 %. Objem fakturované pitné vody pro domácnosti se zvýšil o 0,5 %, mírně vzrostla i specifická spotřeba vody na osobu a den, a to z 92,4 na 92,9 litrů. Tato hodnota zůstává mezi kraji 2. nejvyšší. Největší spotřebu vody v domácnostech mají pražané, kde denně jedna osoba odebere průměrně 107,9 litrů vody.

Graf 4.3 Vodovody a kanalizace v Jihomoravském kraji

Zvýšení ceny vodného.

Objem tržeb za vodné celkem v Jihomoravském kraji dosáhl 1, 83 mld. Kč (bez DPH), což proti roku 2015 bylo o 3,5 % více. V mezikrajském porovnání se průměrná cena za 1 m³ fakturované vody v roce 2015 pohybovala od 31,90 Kč v Pardubickém kraji do 43,00 Kč v Ústeckém kraji. Průměrná cena za 1 m³ fakturované vody v Jihomoravském kraji v roce 2016 činila 33,50 Kč a proti předchozímu roku vzrostla o 1,00 Kč.

Desetina obyvatel kraje žije v domech, které nejsou napojeny ...

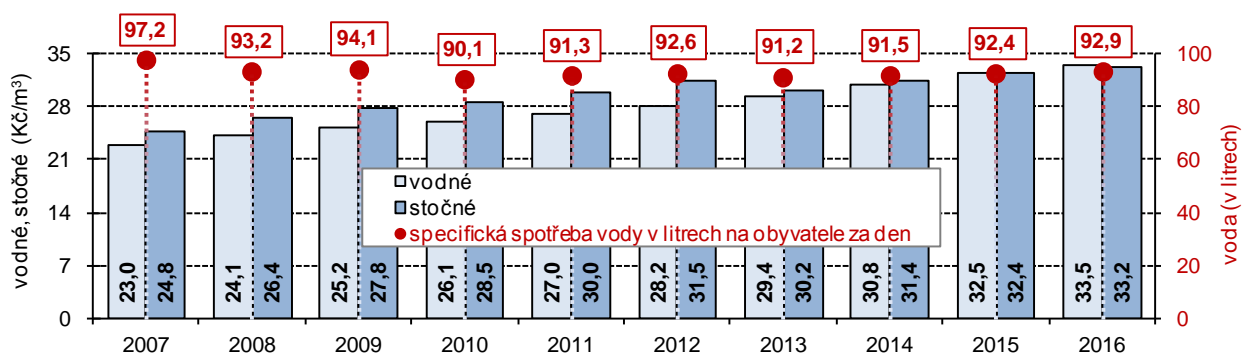
V domech s napojením na kanalizaci odpadních vod žilo v roce 2016 v kraji 1 053,5 tisíc obyvatel (89,5 % obyvatel kraje). V domech napojených na kanalizaci ústící do čistírny odpadních vod (ČOV) žilo 1 023,1 tisíc osob

... na kanalizaci ústící do ČOV.

(meziročně o 8,9 tisíc víc). Délka kanalizační sítě byla prodloužena v roce 2016 proti roku předchozímu o 75 km na 5 495 km, počet kanalizačních přípojek vzrostl o 5,1 tisíc na 240,7 tisíc.

Graf 4.4 Spotřeba vody na obyvatele, vodné a stočné v Jihomoravském kraji

Podíl čištěných odpadních vod vypuštěných do kanalizace dosáhl téměř 99 %.

Do kanalizace bylo v roce 2016 vypuštěno 59,2 mil. m³ odpadních vod (stejně množství jako v roce 2015), z toho byly 36,8 mil. m³, tj. 62,3 % vody splaškové. Podíl čištěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace dosáhl 98,5 %. Jihomoravské čistírny odpadních vod v roce 2016 vyčistily 77,5 mil. m³ vody (46,6 % tvořily vody splaškové, 34,5 % vody srážkové – balastní a zbytek vody průmyslové a ostatní). Do vodních toků bylo v kraji v roce 2016 vypuštěno celkem 80,3 mil. m³ odpadních vod, v roce předchozím to bylo o 0,5 mil. m³ méně.

Vrostla cena stočného.

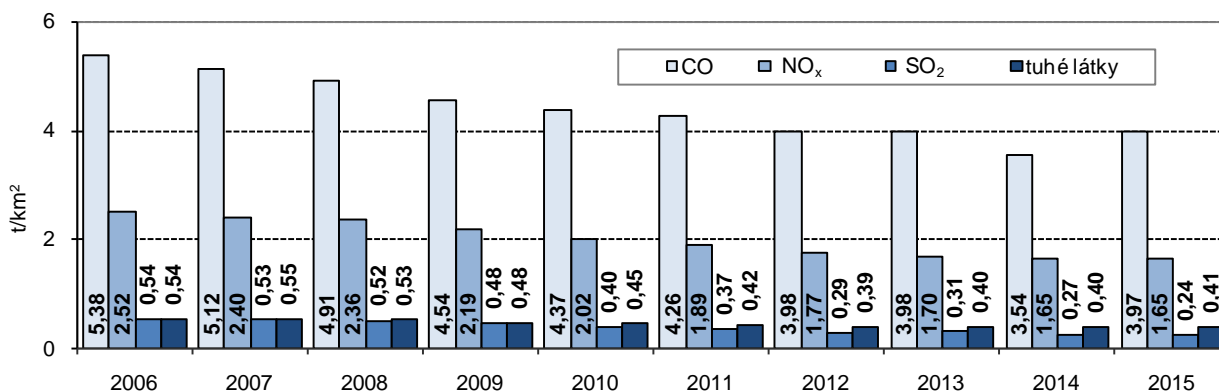
Tržby za stočné v Jihomoravském kraji meziročně vzrostly o 2,5 % a v roce 2016 dosáhly 1 967,8 mil. Kč (bez DPH). V mezikrajském porovnání se průměrná cena za 1 m³ odváděných odpadních vod pohybovala od 26,30 Kč v Kraji Vysočina do 41,90 Kč v Libereckém kraji. Průměrná cena stočného 33,20 Kč v Jihomoravském kraji je pátá nejvyšší a proti roku 2015 se zvýšila o 0,80 Kč.

Emise

Měření, množství a evidence znečišťujících látek.

Emisí je označován děj, při kterém jsou do ovzduší vnášeny látky různého skupenství. Mezi základní znečišťující látky patří oxid uhelnatý (CO), oxidy dusíku (NO_x), oxid siřičitý (SO₂) a tuhé emise v ovzduší. Měří se jejich celková produkce v tunách, případně měrné emise těchto látek – v přepočtu v tunách na km² nebo v kilogramech na obyvatele. Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO). Podle závislosti na druhu zdrojů a jejich tepelných výkonech se REZZO člení na REZZO 1 (velké stacionární zdroje znečišťování), REZZO 2 (střední stacionární zdroje znečišťování), REZZO 3 (malé stacionární zdroje znečišťování) a REZZO 4 (mobilní zdroje znečišťování).

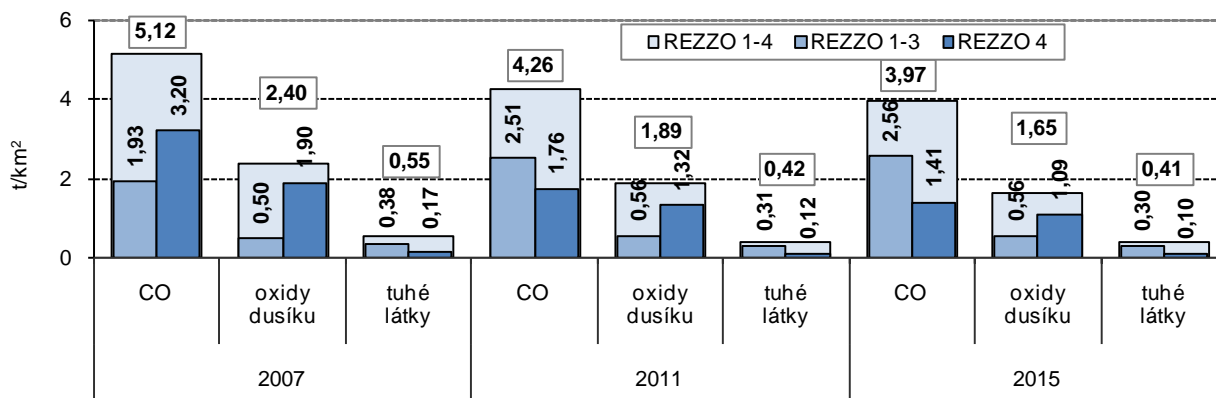
Graf 4.5 Měrné emise REZZO 1-4 v Jihomoravském kraji

Měrné emise SO₂ nejnížší mezi kraji.

V roce 2015 bylo v Jihomoravském kraji všemi zdroji vyprodukováno 28,6 tisíc tun CO (25,5 tisíc tun v roce 2014), 11,9 tisíc tun NO_x (shodně s předešlým rokem), emise SO₂ dosáhly objemu 1,7 tisíc tun (1,9 tisíc tun v roce 2014) a tuhé látky 2,9 tisíc tun (shodně s minulým rokem). Jak je zřejmé z grafu 4.5, hodnoty měrných emisních ukazatelů pozvolna klesaly postupně již od roku 2007. Výjimku tvořilo pouze meziroční navýšení emisí SO₂ v roce 2013 a rok 2015, kdy se vcelku výrazně zvýšily emise CO a mírněji emise tuhých látek. Zatímco měrné emise NO_x jsou ve srovnání s ostatními kraji průměrné (8. nejnížší), měrné emise tuhých látek byly 5. nejnížší, měrné emise CO 4. nejnížší a měrné emise SO₂ dokonce nejnížší mezi kraji.

Graf 4.6 Měrné emise vybraných znečišťujících látek v Jihomoravském kraji

Mobilní zdroje znečišťování.

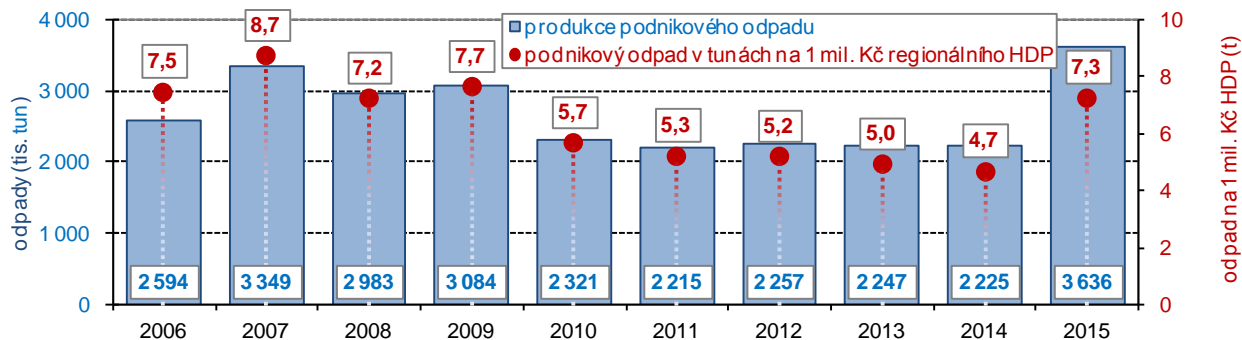
Na produkci oxidu uhelnatého, oxidů dusíku a tuhých látek se velkou měrou podílí „mobilní zdroje znečišťování“ (REZZO 4). V roce 2015 z těchto zdrojů dosáhly měrné emise oxidu uhelnatého 1,41 tun na km², oxidů dusíku 1,09 tun na km² a tuhých látek 0,10 tun na km². Na produkci oxidu siřičitého mají největší podíl „velké zdroje znečišťování“ (REZZO 1), v roce 2015 měrné emise SO₂ činily 0,18 tun na km² (v roce 2011 0,30 tun na km²).

Odpady

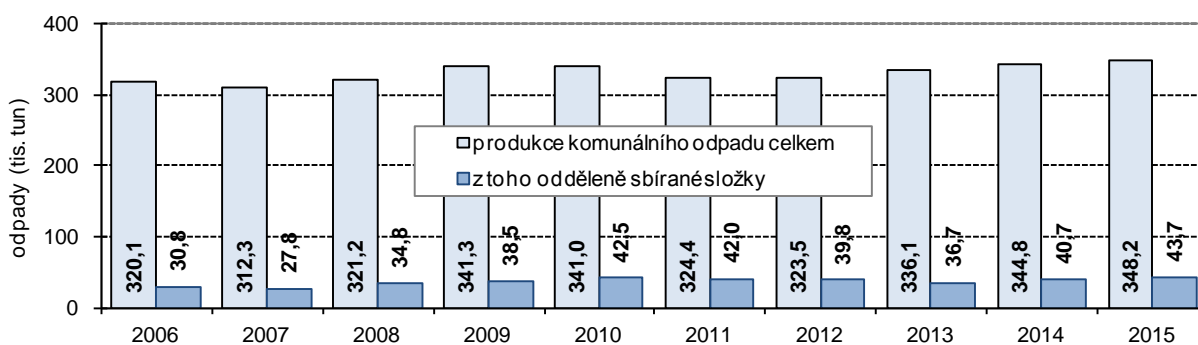
Meziroční zvýšení objemu odpadů u podniků o dvě třetiny.

Cílem činnosti podnikového i komunálního odpadového hospodářství je minimalizovat vedlejší produkty a jejich vliv na život kolem a maximalizovat jejich další možné využití. V roce 2015 vyprodukovaly podniky se sídlem v Jihomoravském kraji 3,64 mil. tun odpadů. Meziročně se objem odpadů zvýšil téměř o dvě třetiny (o 1,41 tisíc tun, tj. o 63,4 %), v desetiletém období, uvedeném v grafu 4.7, byla produkce podnikového odpadu nejvyšší. Přes růst objemu podnikového odpadu nebyl přepočtený ukazatel odpadové náročnosti hospodářské činnosti v kraji za rok 2015 ve sledovaném období nejvyšší. V roce 2015 připadlo na 1 mil. Kč vytvořeného HDP (v běžných cenách) 7,3 tun podnikového odpadu, což byla nižší hodnota, než v letech 2006, 2007 a 2009.

Graf 4.7 Podnikový odpad v Jihomoravském kraji

Graf 4.8 Komunální odpad v Jihomoravském kraji

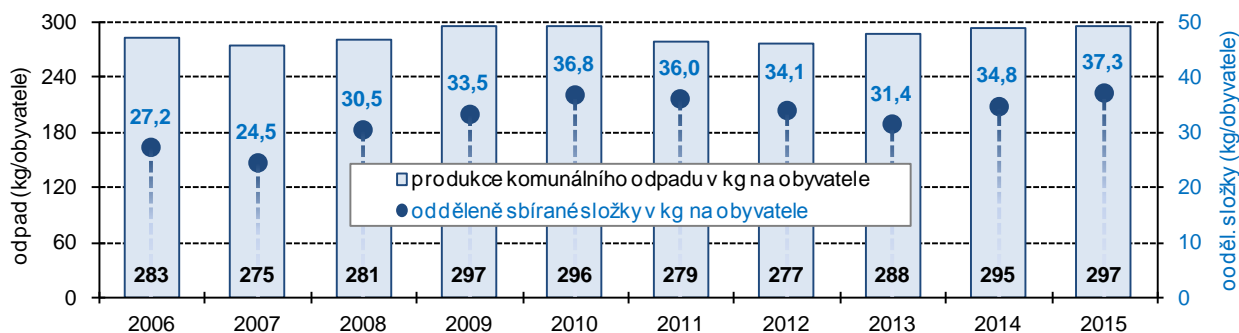

Nejvyšší hodnota zaznamenána i u produkce komunálního odpadu.

Nárůst a nejvyšší hodnota byla zaznamenána v roce 2015 i u produkce komunálního odpadu. Populaci v kraji bylo vyprodukováno celkem 348,2 tis. tun komunálního odpadu, na jednoho obyvatele kraje tak připadlo 297 kg odpadu. Doposud byl nejvyšší objem komunálního odpadu v absolutním vyjádření zaznamenán předešlý rok, a to 344,8 mil. tun, skutečnost roku 2015 tak byla o 3,4 mil. tun vyšší. Přepočtená hodnota produkce komunálního odpadu na obyvatele se vyrovnala dosavadnímu maximu z roku 2009 (v roce 2009 byl střední stav obyvatel o 23,6 tisíc nižší a celkový objem komunálního odpadu byl o 6,9 tisíc tun nižší).

Objem komunálního odpadu v absolutním vyjádření byl mezi kraji 4. nejvyšší, ovšem v přepočtu na obyvatele byl v roce 2014 mezi kraji 4. nejnižší (spolu s Karlovarským krajem).

Graf 4.9 Komunální odpad na obyvatele v Jihomoravském kraji

Málo třídíme komunální odpad.

Z celkového objemu komunálního odpadu v kraji bylo v roce 2015 43,7 tisíc tun odděleně sbíraných složek, podíl tvořil pouze 12,6 % z celku a byl mezi kraji 3. nejnižší (v ČR 14,5 %). V letech 2006 až 2015 se podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu v kraji pohyboval v rozmezí 8,9 % v roce 2007 až 12,9 % v roce 2011. Na 1 obyvatele v kraji tak v roce 2015 připadlo 37,3 kg tříděného odpadu, což sice znamenalo meziroční zvýšení o 2,5 kg, přesto to v tomto vyjádření byla mezi kraji 2. nejnižší hodnota (v ČR 46,0 kg na obyvatele). Nejvíce třídili odpad obyvatele ve Zlínském kraji – 55,9 kg na obyvatele.

Výdaje na ochranu životního prostředí

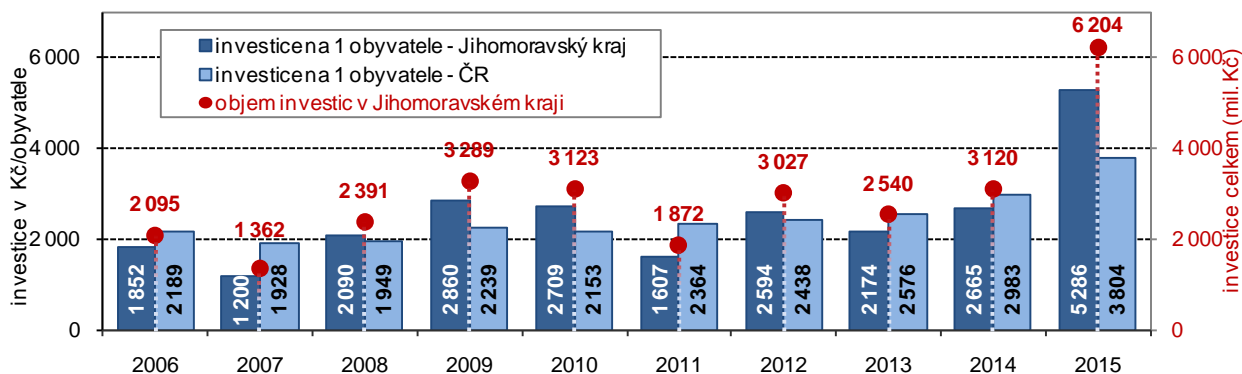
Rozdíl mezi výdaji investorů v kraji a výdaji realizovanými na území kraje.

U výdajů na ochranu životního prostředí je nutno rozlišit výdaje investorů se sídlem v kraji (bez územního určení) a výdaje, které jsou realizovány na území kraje. U investorů se sídlem v kraji výdaje na ochranu životního prostředí zahrnují investiční výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku a neinvestiční náklady, které se vztahují k aktivitám na ochranu životního prostředí. Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí zahrnují mzdové náklady, platby nájemného, energie a ostatní materiál a platby za služby, u kterých je hlavním účelem ochrana životního prostředí.

Částka vydaná na ochranu životního prostředí vrostla dvojnásobně.

Na území Jihomoravského kraje bylo na ochranu životního prostředí v roce 2015 investováno 6,20 mld. Kč. Tato částka byla proti roku 2014 téměř dvojnásobná, vzrostla o 3,08 mld. Kč a ve srovnání let 2006 až 2015 (graf 4.10) byla nejvyšší. Ve vyjádření investiční aktivity v přepočtu na jednoho obyvatele (5 286 Kč) bylo také zaznamenáno výrazné meziroční zvýšení, a to o 2 621 Kč. Přepočtená hodnota převýšila průměr ČR (2 983 Kč na obyvatele) a mezi kraji byla 4. nejvyšší. Ve sledovaných 10 letech uvedených v grafu jen v 5 letech krajský objem investic na obyvatele převyšoval republikový průměr.

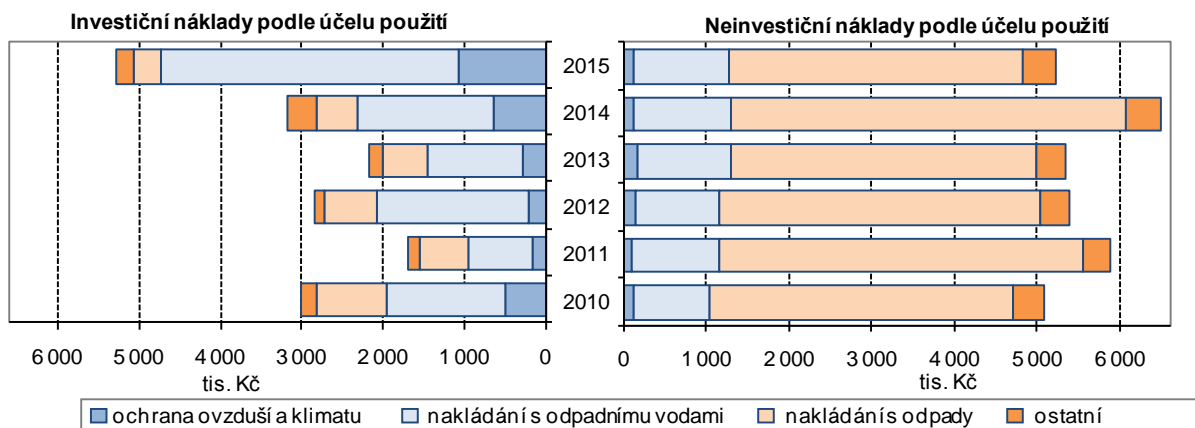
Graf 4.10 Pořízené investice na ochranu životního prostředí na 1 obyvatele podle místa investice

Objem neinvestičních nákladů poklesl o pětinu.

Investoři se sídlem v Jihomoravském kraji na ochranu životního prostředí vynaložili v roce 2015 celkem 10,50 mld. Kč, v této částce byly zahrnuty investice za 5,28 mld. Kč, dalších 5,21 mld. Kč tvořily neinvestiční náklady. Celkový objem výdajů se meziročně zvýšil o 818,2 mil. Kč, tj. o 8,5 %. Objem investičních nákladů byl meziročně o dvě třetiny vyšší, naproti tomu objem neinvestičních nákladů poklesl o pětinu.

Graf 4.11 Investice na ochranu životního prostředí v Jihomoravském kraji podle sídla investora

V posledních letech kolísal nejen objem investic, ale i poměr určení částek.

Objem investic na ochranu životního prostředí tvořil polovinu celkových nákladů (50,3 %), meziročně se zvýšil o 2,08 mld. Kč. V roce 2015 byly investice ve výši 1,08 mld. Kč určeny na ochranu ovzduší (20,5 % celku), 3,66 mld. Kč na nakládání s odpadními vodami (69,3 %) a 328,7 mil. Kč na nakládání s odpady (6,2 %). Z Grafu 4.11 je zřejmé, že v uvedených 6 letech kolísal nejen objem investic, ale i poměr určení částek. Např. nejvyšší objem investic byl zaznamenán právě v roce 2015 a nejnižší v roce 2011 (5,28 mld. Kč, resp. 1,71 mld. Kč). Nejvyšší podíl ve prospěch investic na ochranu ovzduší byl zjištěn v roce 2014 (20,8 %), nejvyšší podíl investic určených na nakládání s odpadními vodami v roce 2015 (69,3 %) a nejvyšší podíl investic na nakládání s odpady v roce 2011 (35,1 %).

**Dvě třetiny nákladů
směřovaly na
neinvestiční výdaje.**

Dvě třetiny výdajů na ochranu životního prostředí vynaložili investoři se sídlem v kraji na neinvestiční výdaje. V roce 2014 objem neinvestičních nákladů překročil hranici 6 miliard, meziročně byl o pětinu vyšší – nárůst o 1,15 mld. Kč, tj. o 21,5 %. Dosud (resp. v letech 2009 až 2014) byl nejvyšší objem zaznamenán v roce 2011, a to 5,86 mld. Kč. Rozložení výdajů podle druhu určení je v tomto případě v posledních letech vcelku stálé, neboť vždy přibližně 73 % připadalo na nakládání s odpady - v roce 2014 to bylo 4,78 mld. Kč (73,7 % z celku). Na ochranu ovzduší a klimatu byla určena částka 103,5 mil. Kč (1,6 % z celku), na nakládání s odpadními vodami bylo vynaloženo 1,18 mld. Kč (18,2 % z celkové částky neinvestičních výdajů).

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Parubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
Živě narození mimo manželství (%)															
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
Index stáří k 31. 12. (%)															
2011	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté období															
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,1	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
2014	75,5	77,5	75,7	75,8	76,0	74,1	73,6	75,1	76,2	76,1	76,2	76,0	74,9	75,1	74,1
2015	75,8	77,7	76,2	75,6	76,2	74,4	73,9	75,7	76,6	76,3	76,7	76,3	75,3	75,4	74,2
2016	76,0	78,0	76,5	76,0	76,3	74,4	74,0	76,1	77,0	76,4	77,2	76,5	75,5	75,5	74,4
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté období															
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,0	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
2014	81,4	82,5	81,3	81,2	81,3	80,3	79,3	81,5	81,8	81,6	82,4	82,0	81,9	81,5	80,6
2015	81,6	82,6	81,4	81,5	81,4	80,3	79,6	81,4	81,9	82,1	82,3	82,2	82,0	81,8	80,9
2016	81,7	82,7	81,6	81,6	81,4	80,7	79,5	81,8	82,2	82,4	82,4	82,6	81,6	82,2	81,2
Podíl cizinců (bez azytlantů) na obyvatelstvu (%)															
2011	4,1	12,9	4,5	2,3	4,2	6,4	3,7	3,8	2,5	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,4	2,4	4,4	6,3	3,8	3,8	2,4	2,2	1,5	3,2	1,6	1,4	1,9
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2011	6,8	3,6	5,6	5,8	5,7	8,0	9,8	7,3	5,7	6,5	7,2	7,6	8,3	7,0	8,3
2012	7,4	4,2	6,1	6,4	5,9	8,5	10,5	7,7	6,5	7,0	7,6	8,1	8,9	7,8	9,2
2013	8,2	5,1	6,9	7,1	6,4	9,3	11,5	8,5	7,3	7,4	8,1	8,9	9,8	8,3	10,5
2014	7,5	5,0	6,4	6,2	5,7	8,2	10,7	7,7	6,4	6,2	7,4	8,2	8,8	7,4	9,8
2015	6,2	4,2	5,4	5,1	4,6	7,1	8,9	6,4	5,0	5,1	6,2	7,0	7,0	6,0	8,6
2016	5,2	3,4	4,3	4,3	3,6	5,5	7,8	5,2	3,8	4,0	5,2	6,1	5,9	4,9	7,5
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2011	2,5	0,9	1,9	1,7	1,9	3,3	4,3	2,8	1,6	2,2	2,6	2,9	3,3	2,7	3,7
2012	2,7	1,1	2,1	1,8	1,9	3,3	4,6	2,9	1,9	2,2	2,6	3,0	3,5	2,7	3,8
2013	3,3	1,8	2,6	2,3	2,4	4,0	5,5	3,5	2,5	2,7	3,1	3,7	4,1	3,3	4,9
2014	3,4	2,0	2,7	2,2	2,2	4,1	5,6	3,4	2,5	2,4	3,1	3,7	4,1	3,0	5,1
2015	2,7	1,7	2,2	1,6	1,7	3,4	4,6	2,7	1,8	1,7	2,4	3,0	3,1	2,3	4,4
2016	2,1	1,3	1,6	1,2	1,3	2,5	3,7	1,9	1,2	1,1	1,8	2,5	2,3	1,7	3,7
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2011	196,7	261,8	214,6	187,3	196,4	176,0	175,5	182,2	188,3	182,7	188,2	190,7	177,7	181,8	178,3
2012	198,5	259,8	218,1	187,9	201,0	174,1	173,2	183,3	192,1	188,1	188,8	195,1	180,2	184,6	179,2
2013	198,4	260,8	213,7	186,4	203,2	177,0	173,3	183,7	192,6	186,9	190,5	198,7	177,5	184,1	178,0
2014	205,0	267,5	220,3	194,4	206,4	183,7	175,8	190,4	200,3	195,8	196,6	205,5	184,8	191,5	185,6
2015	211,6	273,2	224,5	198,0	216,6	192,0	183,0	196,6	208,8	200,6	203,3	212,9	191,7	201,6	191,5
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Medián mezd (Kč)³⁾ (MPSV, MF)															
2011	21 782	27 162	22 447	20 303	21 554	19 183	20 533	21 017	20 266	20 527	20 378	21 127	20 717	20 153	21 383
2012	21 997	27 182	22 576	20 455	21 752	19 327	20 999	21 672	20 958	20 598	20 644	21 447	20 594	20 036	21 838
2013	22 266	27 410	22 874	20 898	21 999	20 274	21 385	21 993	21 134	20 740	21 194	21 840	20 836	20 576	21 958
2014	22 844	27 750	23 579	21 675	23 175	20 690	21 686	22 772	21 750	21 413	21 757	22 392	21 651	21 094	22 377
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 934	30 209	25 522	24 027	25 389	22 691	23 994	24 841	23 873	23 693	24 032	24 701	23 165	23 363	24 163
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2011	10 567	11 304	10 643	10 459	10 520	10 349	10 476	10 489	10 444	10 337	10 285	10 443	10 253	10 333	10 642
2012	10 793	11 560	10 882	10 680	10 740	10 554	10 697	10 708	10 667	10 557	10 504	10 662	10 465	10 555	10 868
2013	10 985	11 767	11 087	10 872	10 933	10 725	10 881	10 900	10 854	10 745	10 695	10 845	10 644	10 748	11 058
2014	11 090	11 878	11 207	10 985	11 038	10 817	10 979	11 005	10 955	10 853	10 804	10 950	10 744	10 852	11 157
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2011	21,6	11,7	18,9	22,2	24,9	24,0	24,5	20,5	21,7	25,6	27,1	20,3	23,8	22,4	25,2
2012	22,5	12,2	19,7	23,3	25,8	24,9	25,4	21,4	22,8	26,6	28,3	21,2	24,9	23,5	26,2
2013	23,3	12,6	20,4	24,2	26,7	25,8	26,2	22,3	23,8	27,6	29,3	22,0	25,9	24,5	27,2
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁴⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2011	384,3	810,8	346,4	320,4	354,5	273,8	302,3	294,5	331,2	321,0	316,5	362,0	297,0	324,5	329,4
2012	386,3	807,6	349,5	327,5	347,0	272,4	303,1	300,0	333,4	306,4	324,0	372,1	300,8	324,6	332,8
2013	389,9	812,5	348,7	333,1	363,3	272,5	302,4	302,1	335,3	313,7	327,5	387,6	301,2	330,8	324,6
2014	409,9	834,6	376,8	344,5	388,4	282,1	309,9	317,7	359,2	333,1	341,3	404,5	318,6	365,3	344,3
2015	432,0	881,4	399,7	361,7	404,6	291,3	334,2	335,2	378,3	349,0	353,6	425,0	339,6	381,2	357,9
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vývoj HDP - předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2011	102,0	99,4	106,5	99,9	102,5	98,9	98,7	103,2	101,4	103,7	103,5	103,2	103,0	103,1	104,0
2012	99,2	99,7	99,2	100,5	95,9	98,7	99,5	99,8	98,2	93,4	100,2	101,4	99,4	97,5	99,5
2013	99,5	100,5	98,3	99,4	102,9	98,4	98,6	98,7	98,1	100,4	98,1	102,7	98,3	99,9	95,7
2014	102,7	102,3	104,1	100,7	104,3	101,2	100,4	101,6	103,9	103,5	101,1	102,6	103,5	106,5	102,4
2015	104,5	104,6	106,6	103,7	103,4	101,8	107,0	105,2	104,5	104,2	103,1	104,0	105,8	103,7	102,8
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2011	33,8	38,9	29,2	30,5	17,7	27,7	21,6	36,0	38,7	36,5	42,0	33,6	32,4	29,0	
2012	34,7	40,7	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,1	38,2	37,3	33,7	34,3	30,3	
2013	36,4	42,1	31,5	32,8	18,0	30,8	23,7	38,9	42,8	40,3	42,7	35,5	36,5	31,1	
2014	39,1	44,2	32,7	36,8	22,1	33,8	25,0	43,3	49,3	43,7	41,1	38,8	38,6	35,1	
2015 ¹⁾	36,3	41,3	29,3	33,3	20,0	33,1	23,0	40,9	44,3	38,3	41,5	36,6	35,5	31,6	
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2011	775,2	80,1	86,4	43,6	53,0	20,3	52,9	40,2	40,4	43,2	47,1	70,0	41,2	46,3	110,4
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních³⁾ na 1 000 obyvatel															
2011	3 643	10 459	1 414	4 178	2 328	14 402	1 193	4 907	5 577	1 839	1 839	1 877	2 320	2 598	1 467
2012	4 118	11 613	1 645	4 956	2 681	15 792	1 404	5 854	6 089	2 008	2 285	2 242	2 476	2 959	1 641
2013	4 120	11 773	1 593	5 010	2 565	15 226	1 431	5 823	5 813	2 008	2 312	2 429	2 552	3 027	1 591
2014	4 081	11 790	1 502	5 074	2 552	15 015	1 440	5 092	5 565	1 981	2 256	2 539	2 512	3 160	1 595
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940

¹⁾ semidefinitivní výsledky

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem na území kraje

³⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti; údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²)															
2011	2,0	1,0	2,0	0,8	0,9	2,6	11,5	0,4	1,1	2,7	0,3	0,4	0,7	1,1	4,0
2012	2,0	0,8	1,9	0,8	0,9	2,8	10,6	0,5	1,1	2,6	0,4	0,3	0,7	1,2	3,8
2013	1,8	1,0	1,9	0,8	0,9	2,9	7,8	0,5	1,0	2,7	0,3	0,3	0,7	1,2	3,7
2014	1,6	0,5	1,8	0,7	0,9	2,9	6,9	0,4	0,9	2,6	0,3	0,3	0,7	1,1	3,5
2015	1,6	0,5	1,8	0,6	0,9	2,9	6,3	0,5	0,9	2,6	0,3	0,2	0,7	1,1	3,3
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²)															
2011	2,6	15,1	2,7	1,1	1,2	2,6	9,8	1,1	1,4	3,2	1,4	1,9	1,7	1,6	4,7
2012	2,5	13,8	2,6	1,0	1,2	2,5	8,5	1,0	1,3	3,1	1,3	1,8	1,6	1,6	4,4
2013	2,3	13,4	2,4	1,0	1,2	2,2	7,4	1,0	1,4	3,0	1,3	1,7	1,6	1,5	4,5
2014	2,2	12,7	2,3	0,9	1,0	2,0	6,4	1,0	1,3	3,1	1,3	1,7	1,5	1,5	4,2
2015	2,1	11,8	2,3	0,9	1,0	2,1	5,9	1,0	1,3	2,8	1,2	1,6	1,5	1,5	4,1
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2011	1 898	4 646	1 478	1 554	1 727	579	1 937	1 058	717	768	769	1 902	967	1 575	2 529
2012	1 897	4 827	1 478	1 899	1 627	538	1 766	1 116	681	827	733	1 934	1 117	959	2 499
2013	1 915	5 029	1 565	1 611	1 694	661	1 529	1 148	730	847	798	1 923	1 163	1 472	2 269
2014	1 923	5 023	1 344	1 765	2 253	517	1 615	1 017	770	1 352	1 013	1 901	1 018	1 217	2 145
2015	2 205	4 909	1 420	2 420	2 012	629	1 757	1 014	1 071	1 402	1 341	3 098	1 559	1 701	2 285
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	307	303	372	315	231	289	327	265	275	299	318	288	308	297	317
2014	310	301	355	325	252	307	318	271	272	303	329	295	312	308	325
2015	317	301	374	346	283	297	321	266	295	315	335	297	330	299	313
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	13,9	16,8	10,9	14,0	17,8	13,1	10,7	14,6	17,1	14,1	16,9	10,9	12,0	17,4	14,9
2014	14,3	16,5	11,7	13,6	17,7	13,1	12,2	13,8	17,0	14,2	16,9	11,8	13,3	18,9	14,9
2015	14,5	16,8	12,0	14,3	17,1	13,8	13,2	12,4	15,7	15,1	16,0	12,6	13,3	18,7	15,5
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	2 576	1 549	2 687	2 303	2 322	1 558	4 198	2 173	2 536	3 363	2 687	2 174	1 902	2 080	3 676
2014	2 983	1 154	2 562	2 757	4 344	3 171	3 296	1 106	1 839	3 673	5 513	2 665	2 418	3 504	4 718
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Jihomoravského kraje v letech 2000–2016

	Měsíční jednotka	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
OBYVATELSTVO									
Obyvatelstvo ¹⁾	osoby	1 142 607	1 131 541	1 128 820	1 129 583	1 130 240	1 130 358	1 132 563	1 140 534
v tom ve věku: 0–14 let		182 704	177 258	173 408	169 278	166 233	163 135	160 256	159 102
15–64 let		795 944	791 461	792 308	796 605	799 256	800 187	802 230	808 105
65 a více let		163 959	162 822	163 104	163 700	164 751	167 036	170 077	173 327
Průměrný věk ¹⁾	roky	39,0	39,2	39,5	39,8	40,0	40,3	40,5	40,6
Sňatky		6 084	5 646	5 662	5 471	5 688	5 693	5 859	6 287
Rozvody		2 928	3 113	3 125	3 210	3 304	3 154	3 096	3 369
Živě narození	osoby	9 617	9 685	10 131	10 072	10 720	11 149	11 512	12 371
Zemřelí	osoby	12 159	11 726	12 025	12 171	11 659	12 059	11 667	11 774
Přistěhovalí	osoby	4 911	5 513	8 299	11 319	10 673	9 494	10 217	16 883
Vystěhovalí	osoby	4 136	6 976	9 126	8 457	9 077	8 466	7 857	9 509
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-2 542	-2 041	-1 894	-2 099	-939	-910	-155	597
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	775	-1 463	-827	2 862	1 596	1 028	2 360	7 374
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-1 767	-3 504	-2 721	763	657	118	2 205	7 971
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	117 050	126 706	129 551	134 377	145 674	151 890	160 029	173 690
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	568,3	555,4	551,0	553,6	555,4	559,1	560,3	562,6
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob				398,3	401,2	402,6	409,1	413,3
Míra ekonomické aktivity	%	59,7	58,6	58,1	58,2	58,1	58,1	57,8	57,7
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce ¹⁾	osoby	54 005	55 139	63 777	65 454	66 207	63 692	55 230	44 239
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾	%	.	.	.	.	.	7,5	6,5	5,2
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 215	6 726	6 756	6 997	7 189	7 659	8 097	8 653
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	4,1	4,2	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3	4,6
Děti, Žáci a studenti k 30. 9.	osoby								
mateřských škol		32 265	31 725	31 731	31 779	31 394	31 015	31 466	32 170
základních škol		120 207	116 749	113 033	108 222	103 752	99 841	95 529	91 546
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	.	.	64 349	64 330	63 828	63 386	62 318
vysokých škol ³⁾		.	40 210	43 880	49 353	52 701	56 931	61 330	65 873
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel		32,2	28,4	31,6	30,6	28,5	27,3	28,3	29,4
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	237 898	257 185	267 551	282 218	304 671	321 740	346 438	382 939
předchozí rok=100 (srovnatel. ceny)	%	103,7	103,2	101,1	104,3	104,8	105,4	105,6	106,9
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	.	3 061	3 144	3 473	3 964	4 675	5 450	6 481
Registrované ekonomické subjekty ¹⁾		221 294	231 492	238 702	251 194	252 506	258 291	263 071	269 366
Zemědělská produkce	mil. Kč	.	.	.	11 376	14 074	12 401	12 815	14 805
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	79 694	81 365	77 898	74 981	74 672	74 879	76 504	80 001
Stavební práce dle dodavatelských smluv podle místa stavby ⁵⁾	mil. Kč	18 207	18 807	21 359	24 817	28 345	27 728	33 574	31 229
Dokončené byty		3 118	2 878	3 437	3 316	3 842	3 816	3 985	6 013
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	osoby	910 762	901 582	817 457	1 050 316	1 022 646	1 056 307	1 069 258	1 178 114
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda ¹⁾	ha	427 276	427 059	426 612	426 294	425 323	431 563	430 858	429 851
z toho orná půda		359 641	359 439	359 019	358 062	355 609	359 498	358 469	357 309
Nezemědělská půda ¹⁾	ha	279 271	279 511	279 933	280 268	281 351	288 070	288 772	289 703
z toho: lesní pozemky		196 155	196 173	196 182	196 099	196 276	201 169	201 311	201 418
zastavěné plochy a nádvoří		13 972	13 979	13 974	13 959	13 963	14 122	14 149	14 147
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	98,5	98,2	95,6	96,1	99,7	94,0	93,2	97,2
Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.	kg	.	282,3	238,3	280,3	271,3	263,5	283,1	275,0
Pořízené investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	.	1 140	2 032	3 700	2 530	2 230	1 852	1 200

¹⁾ stav k 31. 12.

²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

³⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji k 31. 12.

⁴⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji; průměrný evidenční počet zaměstnanců

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Jihomoravského kraje v letech 2000–2016

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
OBYVATELSTVO									
1 147 146	1 151 708	1 154 654 ⁶⁾	1 166 313	1 168 650	1 170 078	1 172 853	1 175 025	1 178 812	Obyvatelstvo ¹⁾
158 728	160 012	162 565 ⁶⁾	168 031	170 460	172 886	175 874	178 921	182 280	v tom ve věku: 0–14 let
810 220	808 981	805 399 ⁶⁾	803 165	796 449	789 416	783 751	777 833	772 488	15–64 let
178 198	182 715	186 690 ⁶⁾	195 117	201 741	207 776	213 228	218 271	224 044	65 a více let
40,8	40,9	41,1 ⁶⁾	41,3	41,5	41,7	41,9	42,0	42,2	Průměrný věk ¹⁾
5 802	5 252	5 099	4 894	4 973	5 043	5 153	5 414	5 837	Sňatky
3 334	3 047	3 548	2 945	3 001	3 000	2 924	2 770	2 758	Rozvody
13 196	13 145	13 040	12 404	12 339	12 403	12 802	12 771	13 193	Živě narození
11 262	11 581	11 566	11 466	11 709	11 629	11 399	12 106	11 738	Zemřelí
12 327	10 392	9 503	8 658	9 472	9 308	10 050	10 537	11 416	Přistěhovalí
7 649	7 394	8 031	6 910	7 765	8 654	8 678	9 030	9 082	Vystěhovalí
1 934	1 564	1 474	938	630	774	1 403	665	1 455	Přirozený přírůstek/úbytek
4 678	2 998	1 472	1 748	1 707	654	1 372	1 507	2 334	Přírůstek/úbytek stěhováním
6 612	4 562	2 946	2 686	2 337	1 428	2 775	2 172	3 789	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
184 720	189 170	193 312	190 738	195 121	198 722	205 549	212 932	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
561,7	568,6	576,2	577,0	585,1	597,0	593,7	598,9	601,1	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
423,6	421,5	415,0	421,0	412,6	400,2	402,8	397,5	394,7	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
57,0	57,4	58,1	57,8	58,6	59,9	59,6	60,1	60,4	Míra ekonomické aktivity
43 063	65 944	69 342	62 722	66 435	71 970	66 203	56 032	49 032	Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce ¹⁾
5,1	8,1	8,5	7,6	8,1	8,9	8,2	7,0	6,1	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾
9 540	9 941	10 016	10 443	10 662	10 845	10 950	11 218	11 329	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
4,7	4,8	4,8	4,9	4,9	5,0	5,4	5,1	.	Lékaři na 1 000 obyvatel
33 181	34 615	36 377	38 072	39 489	40 498	41 330	41 519	41 129	Děti, žáci a studenti k 30. 9. mateřských škol
88 365	85 711	84 974	85 672	87 444	89 755	92 481	95 654	98 990	základních škol
61 534	60 471	57 724	54 359	50 824	48 089	46 536	45 496	45 155	středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
69 127	71 578	72 153	71 291	68 850	65 387	60 505	56 511	53 388	vysokých škol ³⁾
27,7	26,2	25,4	25,7	25,3	25,5	23,2	20,3	18,4	Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
412 275	403 037	407 139	421 653	434 334	452 931	473 554	498 757	.	Hrubý domácí produkt
105,0	95,3	102,8	103,2	101,4	102,7	102,6	104,0	.	předchozí rok=100 (srovnatel. ceny)
7 072	8 050	8 519	11 192	14 645	16 185	17 012	17 699	.	Výdaje na výzkum a vývoj celkem
276 783	275 189	283 202	291 162	294 308 ⁷⁾	295 523	300 204	304 729	309 786	Registrované ekonom. subjekty ¹⁾
14 802	12 267	12 401	15 192	13 518	15 505	14 921 ⁸⁾	14 965	.	Zemědělská produkce
78 009	69 100	63 213	69 984	67 716	65 313	67 090	68 901	70 923	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
37 207	33 173	30 545	25 774	26 775	25 716	27 776	35 963	25 753	Stavební práce dle dodavatelských smluv podle místa stavby ⁵⁾
4 553	4 928	4 455	3 608	3 770	3 516	3 242	3 338	3 833	Dokončené byty
1 185 770	1 041 492	1 042 070	1 115 349 ⁹⁾	1 317 690	1 427 154	1 499 974	1 536 172	1 647 533	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
429 187	428 099	427 411	426 703	426 041	425 765	425 168	424 577	424 021	Zemědělská půda ¹⁾
356 662	355 249	354 248	353 724	353 116	352 771	352 171	351 428	350 947	z toho orná půda
290 354	291 356	292 052	292 776	293 449	293 746	294 355	294 929	294 761	Nezemědělská půda ¹⁾
201 467	201 611	201 675	201 866	201 898	201 926	202 004	202 137	201 514	z toho: lesní pozemky
14 198	14 190	14 179	14 229	14 269	14 274	14 327	14 323	14 429	zastavěné plochy a nádvoří
93,2	94,1	90,1	91,3	92,6	91,2	91,5	92,4	92,9	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
280,9	296,8	295,8	278,5	277,2	287,7	294,5	296,7	.	Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.
2 090	2 860	2 709	1 607	2 594	2 174	2 665	5 286	.	Pořízené investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁶⁾ údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

⁸⁾ semidefinitivní výsledky

⁹⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – demografický vývoj

	Měšící jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Obyvatelstvo k 31. 12.	osoby	1 166 313	1 168 650	1 170 078	1 172 853	1 175 025	1 178 812
v tom: muži		570 795	571 982	572 533	574 178	575 536	577 723
ženy		595 518	596 668	597 545	598 675	599 489	601 089
z toho cizinci (bez azylantů)		36 386	36 690	37 804	38 588	40 366	43 447
Sňatky	počet	4 894	4 973	5 043	5 153	5 414	5 837
Rozvody	počet	2 945	3 001	3 000	2 924	2 770	2 758
Rozvody na 100 sňatků	počet	60,2	60,3	59,5	56,7	51,2	47,3
Živě narození	osoby	12 404	12 339	12 403	12 802	12 771	13 193
z toho mimo manželství	%	36,7	38,4	39,6	41,4	43,1	43,0
Úhrnná plodnost ¹⁾	počet	1,436	1,447	1,481	1,553	1,575	1,660
Potraty	počet	3 599	3 673	3 775	3 867	3 771	3 413
z toho umělá přerušení těhotenství		2 221	2 328	2 220	2 218	2 040	1 788
Potraty na 100 narozených	počet	28,9	29,7	30,4	30,1	29,4	25,9
Zemřelí	osoby	11 466	11 709	11 629	11 399	12 106	11 738
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		5 846	5 838	5 578	5 282	5 686	5 172
novotvary		2 923	2 999	2 905	2 985	2 915	3 030
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	938	630	774	1 403	665	1 455
Přistěhovalí	osoby	8 658	9 472	9 308	10 050	10 537	11 416
z toho z ciziny		2 743	3 486	3 611	3 905	4 349	4 694
Vystěhovalí	osoby	6 910	7 765	8 654	8 678	9 030	9 082
z toho do ciziny		1 163	2 145	3 167	2 790	2 934	2 780
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	1 748	1 707	654	1 372	1 507	2 334
z toho s cizinou		1 580	1 341	444	1 115	1 415	1 914
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	2 686	2 337	1 428	2 775	2 172	3 789
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	10,7	10,6	10,6	10,9	10,9	11,2
zemřelí	‰	9,8	3,1	10,0	9,7	10,3	10,0
přirozený přírůstek/úbytek	‰	0,8	0,5	0,7	1,2	0,6	1,2
přistěhovalí	‰	7,4	8,1	8,0	8,6	9,0	9,7
vystěhovalí	‰	5,9	6,7	7,4	7,4	7,7	7,7
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	1,5	1,5	0,6	1,2	1,3	2,0
celkový přírůstek/úbytek	‰	2,3	2,0	1,2	2,4	1,9	3,2
Mrtvorozenost	‰	3,1	3,7	2,7	2,9	3,6	2,8
Kojenecká úmrtnost	‰	2,4	3,5	2,3	3,4	1,7	2,0
Novorozenecká úmrtnost	‰	1,5	2,1	1,5	2,3	0,9	1,2
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku:							
0–14 let	osoby	168 031	170 460	172 886	175 874	178 921	182 280
%		14,4	14,6	14,8	15,0	15,2	15,5
15–64 let	osoby	803 165	796 449	789 416	783 751	777 833	772 488
%		68,9	68,2	67,5	66,8	66,2	65,5
65 a více let	osoby	195 117	201 741	207 776	213 228	218 271	224 044
%		16,7	17,3	17,8	18,2	18,6	19,0
Průměrný věk k 31. 12.	roky	41,3	41,5	41,7	41,9	42,0	42,2
v tom: muži		39,7	39,9	40,1	40,3	40,5	40,6
ženy		42,8	43,0	43,2	43,4	43,5	43,7
Index stáří ²⁾	%	116,1	118,4	120,2	121,2	122,0	122,9
Index ekonomického zatížení ³⁾	%	45,2	46,7	48,2	49,6	51,1	52,6
Naděje dožití při narození (dvouleté období)	roky						
muži		75,1	75,2	75,4	76,0	76,3	76,5
ženy		81,5	81,7	81,9	82,0	82,2	82,6
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté období)	roky						
muži		15,8	15,7	16,0	16,4	16,3	16,4
ženy		19,3	19,5	19,7	19,8	19,9	20,3

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

³⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
VYBEROVÉ SETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VSPS)							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	998,0	997,8	997,2	996,4	996,4	995,8
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	15,7	14,8	13,9	13,6	12,6	11,5
střední bez maturity	%	32,8	32,7	31,7	32,0	30,9	31,6
střední s maturitou	%	33,7	33,3	33,2	33,8	34,5	33,0
vysokoškolské ¹⁾	%	17,8	19,2	21,2	20,7	21,8	23,7
Pracovní síla (ekonomicky aktivní obyvatelstvo)	tis. osob	577,0	585,1	597,0	593,7	598,9	601,1
v tom: zaměstnaní v NH		533,7	537,7	556,4	557,5	569,1	577,9
z toho ženy		228,8	230,6	244,6	242,5	252,7	254,2
nezaměstnaní		43,3	47,4	40,6	36,2	29,8	23,2
z toho ženy		22,8	23,6	20,8	17,3	14,7	12,4
Ekonomicky neaktivní obyv. ve věku 15 a více let	tis. osob	421,0	412,6	400,2	402,8	397,5	394,7
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	2,9	2,9	2,9	2,7	2,6	2,8
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	35,9	36,9	35,3	36,8	36,1	37,1
terciární (služby)	%	61,2	60,2	61,8	60,4	61,4	60,1
Zaměstnaní v NH podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	81,7	82,4	82,9	83,9	84,0	83,0
zaměstnavatelé	%	4,4	3,2	2,6	3,0	3,2	3,1
pracující na vlastní účet	%	13,4	13,8	13,8	12,4	12,2	13,3
Míra ekonomické aktivity	%	57,8	58,6	59,9	59,6	60,1	60,4
v tom: muži		67,2	68,3	68,5	69,0	68,5	69,1
ženy		49,0	49,5	51,7	50,7	52,2	52,1
Míra zaměstnanosti	%	53,5	53,9	55,8	55,9	57,1	58,0
v tom: muži		62,9	63,4	64,4	65,1	65,4	66,9
ženy		44,5	44,9	47,7	47,3	49,3	49,7
Obecná míra nezaměstnanosti	%	7,5	8,1	6,8	6,1	5,0	3,9
v tom: muži		6,3	7,2	6,0	5,7	4,6	3,2
ženy		9,1	9,3	7,8	6,6	5,5	4,7
NEZAMĚŠTNANOST k 31. 12. (MPSV, evidence úřadů práce)							
Uchazeči o zaměstnání	osoby	62 722	66 435	71 970	66 203	56 032	49 032
z toho: ženy		30 304	32 386	34 775	32 916	28 380	24 690
absolventi škol a mladiství		4 461	4 579	5 139	3 764	2 917	2 188
osoby se zdravotním postižením		8 187	7 950	7 984	7 732	7 457	7 113
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti dosažitelní		16 360	13 074	14 521	14 306	13 516	13 280
dosazitelní		61 192	64 975	70 624	64 570	54 477	47 140
v tom podle věku:							
do 19 let		2 627	2 763	2 497	1 879	1 579	1 352
20–24 let		8 918	9 484	9 940	8 191	6 194	4 815
25–34 let		14 780	15 134	16 315	14 661	11 984	10 165
35–44 let		14 109	14 840	16 982	16 133	13 787	12 169
45–54 let		13 584	14 058	14 615	13 825	11 902	10 543
55 a více let		8 704	10 156	11 621	11 514	10 586	9 988
průměrný věk	roky	38,9	38,4	39,1	40,3	41,0	41,7
v tom podle dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		14 736	15 672	16 815	15 493	13 410	12 243
střední bez maturity		27 328	29 469	31 171	27 987	23 300	20 250
střední s maturitou		15 808	16 119	17 835	16 892	14 131	12 005
vyšší odborné vč. nástavbového vysokoškolské		4 65	5 62	6 73	6 18	5 533	4 434
4 385		4 613	5 476	5 213	4 658	4 100	
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		9 439	6 119	10 216	9 355	8 104	7 115
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		20 009	17 066	24 381	21 992	18 731	16 082
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6–8)		16 160	13 470	19 876	16 113	13 216	11 607
nekvalifikovaní (třída 9)		14 640	11 963	16 698	15 949	14 019	13 088

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj

1. pokračování

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	18 191	17 996	18 362	16 254	15 465	14 379
3–6 měsíců		11 484	12 283	12 202	10 203	8 777	7 756
6–12 měsíců		9 850	12 046	12 362	10 425	8 154	7 509
od 1 roku do 2 let		10 399	10 542	12 841	11 269	7 488	6 156
více než 2 roky		12 798	13 568	16 203	18 052	16 148	13 232
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 490	5 918	6 200	5 963	6 217	6 462
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	7,62	8,15	8,94	8,25	7,01	6,11
v tom: muži		7,79	8,24	9,13	8,19	6,83	5,98
ženy		7,44	8,05	8,74	8,30	7,20	6,23
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob ⁴⁾	%	2,9	3,0	3,7	3,7	3,0	2,5
Volná pracovní místa	počet	2 775	2 289	2 262	4 523	8 097	11 228
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	22,6	29,0	31,8	14,6	6,9	4,4
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DÚCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	222 140	227 734	232 222	240 632	249 889	.
na 1 obyvatele	Kč	190 738	195 121	198 722	205 549	212 932	.
průměr ČR = 100	%	97,0	98,3	100,2	100,3	101	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	24 518	25 153	25 587	26 079	27 051	28 456
v tom: muži		27 303	28 041	28 453	29 034	30 088	31 625
ženy		21 107	21 478	21 924	22 408	23 236	24 325
Medián mezd	Kč	21 127	21 447	21 840	22 392	23 328	24 701
v tom: muži		22 939	23 109	23 512	24 189	25 248	26 759
ženy		18 911	19 234	19 711	20 193	21 012	22 114
ŠKOLSTVÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		38 072	39 489	40 498	41 330	41 519	41 129
základních škol		85 672	87 444	89 755	92 481	95 654	98 990
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		54 359	50 824	48 089	46 536	45 496	45 155
vyšších odborných škol (denní studium)		2 638	2 482	2 369	2 188	2 032	1 768
Studenti vysokých škol (občané ČR) k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		39 326	37 973	36 305	33 978	31 777	29 814
s místem výuky v kraji		73	74	75	76	76	75
z toho v prezenčním studiu	%	71 291,0	68 850,0	65 387,0	60 505,0	56 511,0	53 388,0
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	počet	17 377	17 498	17 866	16 928	15 725	14 637
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	5 676	5 738	5 805	6 316	6 018	.
z toho v nestátních zařízeních		3 986	4 072	4 135	4 239	4 285	.
na 1 000 obyvatel		4,9	4,9	5,0	5,4	5	.
Nemocnice							
lůžka	počet	7 476	7 297	7 156	7 151	7 126	.
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	257,4	261,7	260,6	261,3	257	.
průměrná ošetrovací doba	dny	7,9	7,6	7,4	7,4	7	.
využití lůžek	dny	264,8	271,7	269,5	272,2	267	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	3,663	3,494	3,673	3,723	4,051	4,199
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	46,4	47,8	45,3	47,1	44,1	44,9
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)⁶⁾							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péstounské péče)	v tis.	1 323,2	1 263,6	1 273,8	1 263,5	1 237,8	1 188,9
z toho přídavek na dítě		650,5	622,6	615,7	588,1	550,9	504,3
Výdaje na dávky celkem (vč. péstounské péče)	mil. Kč	4 004	3 954	4 117	4 140	4 170	4 206
z toho přídavek na dítě		394	376	372	355	332	303
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 438	3 388	3 523	3 537	3 553	3 573

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ZARÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory	počet	2 988	2 940	3 072	3 028	2 946	¹⁰⁾ 2 853
Lůžka v domovech se zvláštním režimem	počet	2 101	2 184	2 469	2 816	2 938	¹⁰⁾ 3 051
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením	počet	1 344	1 294	1 295	1 262	1 239	¹⁰⁾ 1 130
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (MPSV, ČSSZ; stav v prosinci)							
Příjemci starobního důchodu celkem ¹⁾	počet	260 000	259 462	259 632	261 226	263 652	265 643
z toho: ženy		163 760	163 001	162 514	163 022	163 976	164 426
Příjemci starobního důchodu sólo (bez souběhu)	počet	191 679	191 196	191 451	193 103	195 804	197 784
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{2) 3)}	počet	52 888	55 069	57 141	59 393	61 535	63 412
z toho ženy		29 799	30 947	32 041	33 280	34 407	35 527
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	20,3	21,2	22,0	22,7	23,3	23,9
v tom: muži		24,0	25,0	25,8	26,6	27,2	27,5
ženy		18,2	19,0	19,7	20,4	21,0	21,6
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁴⁾	Kč	10 443	10 662	10 845	10 950	11 218	11 328
v tom: muži		11 546	11 785	11 976	12 085	12 371	12 477
ženy		9 528	9 726	9 894	9 988	10 240	10 340
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁵⁾ na mzdovém mediánu	%	49,4	49,7	49,7	48,9	48,1	45,9
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	mil. Kč	2 422,2	2 149,1	2 212,7	2 423,4	2 620,4	2 865,8
z toho dávky:							
nemocenské		1 511,3	1 264,7	1 301,0	1 495,2	1 641,1	1 809,7
peněžitá pomoc v mateřství		845,9	816,1	828,7	842,9	872,9	944,6
ošetřovné		64,1	67,2	82,0	84,3	105,4	110,9
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Zjištěné trestné činy	počet	29 933	29 533	29 811	27 109	23 828	21 604
na 1 000 obyvatel		25,7	25,3	25,5	23,2	20,3	18,4
Objasněné trestné činy	počet	11 083	11 211	11 625	11 619	10 074	9 173
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	67	50	55	66	81	49

¹⁾ zahrnuje vyšší odborné vzdělání

²⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

³⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ Zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výděлку) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu);

⁶⁾ data do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

⁷⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

⁸⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

⁹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

¹⁰⁾ počet uživatelů (klientů) sociálních služeb

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	421 653	434 334	452 931	473 554	498 757	.
předchozí rok=100 (srovnatelné ceny)	%	103,2	101,4	102,7	102,6	104,0	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	362 048	372 135	387 592	404 513	424 994	.
průměr ČR = 100	%	94,2	96,3	99,4	98,7	98,4	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	761 555	771 708	789 868	821 586	843 696	.
průměr ČR = 100	%	95,2	96,3	97,9	97,3	95,9	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	380 528	390 322	405 429	427 935	448 439	.
v tom sektory: primární	%	2,8	2,6	2,9	2,9	2,7	.
sekundární	%	36,9	38,0	36,6	36,6	35,7	.
terciární	%	60,4	59,4	60,5	60,5	61,6	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	117 065	113 607	98 150	114 394	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	100 517	97 338	83 991	97 716	.	.
průměr ČR = 100	%	98,9	97,2	86,0	94,9	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště ¹⁾	osoby	553 674	562 822	573 426	576 390	591 157	.
z toho zaměstnanci		461 023	475 880	484 196	495 595	507 563	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	31 504	32 437	32 503	33 614	34 858	.
v tom: přímé náklady		22 807	23 581	23 578	24 414	25 361	.
sociální požitky		318	297	312	282	277	.
sociální náklady a výdaje		8 184	8 367	8 469	8 750	9 064	.
personální náklady a výdaje		254	253	240	260	291	.
daně a dotace		-60	-61	-96	-92	-135	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	11 192	14 645	16 185	17 012	17 699	.
z toho: mzdové		4 165	5 169	6 070	7 419	8 185	.
financované z veřejných zdrojů ČR		4 408	4 818	5 214	5 045	5 259	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji celkem	přep. os.	8 872	10 627	10 884	12 042	13 048	.
z toho výzkumní pracovníci		5 163	6 351	6 284	7 246	8 182	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Domácnosti mající: osobní počítač	%	66,8	69,5	72,3	73,4	75,1	.
přístup k internetu	%	65,0	68,2	71,7	73,1	75,6	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ³⁾							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	291 162	294 308	295 523	300 204	304 729	309 786
z toho fyzické osoby		216 592	217 394	220 142	226 569	227 942	229 632
z toho živnostníci		198 756	197 399	189 938	195 020	200 549	203 507
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		163 547	168 603	164 026	161 931	161 177	161 172
z toho fyzické osoby		117 009	117 877	114 431	117 011	116 348	116 363
z toho živnostníci		102 671	102 473	94 548	96 795	98 806	99 536
Vzniklé subjekty	počet	13 650	11 807	11 159	10 709	10 887	11 626
z toho fyzické osoby		8 040	7 180	6 868	6 787	6 773	6 888
z toho živnostníci		7 244	6 877	6 012	6 074	5 811	5 970
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce	mil. Kč	15 192	13 518	15 505	14 921	14 965	.
z toho: rostlinná produkce		10 077	8 640	10 484	9 821	10 060	.
živočišná produkce		4 204	4 055	4 153	4 329	4 054	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	362 381	361 435	362 720	364 076	361 265	360 655
z toho orná		321 537	319 016	319 685	319 274	318 412	319 379
Sklizeň: obilovin	t	1 319 126	855 094	1 177 182	1 289 642	1 173 579	1 372 158
brambor	t	47 592	31 779	34 817	38 842	36 888	35 697
Stavy hospodářských zvířat k 1. 4.							
skot	počet	58 782	60 167	59 506	60 240	62 385	63 425
prasata	počet	261 098	194 801	173 734	167 423	168 405	149 500
drůbež	počet	3 672 693	3 299 773	3 029 128	3 390 692	2 989 748	3 093 789
Výroba jatečného skotu	t ž.hm.	9 009	8 633	7 334	7 835	8 145	8 769
Výroba jatečných prasat	t ž.hm.	48 837	35 159	35 480	34 454	35 914	34 238
Výroba jatečné drůbeže	t ž.hm.	51 691	49 370	46 435	46 978	49 149	50 421
Výroba mléka	tis. l	153 576	157 291	155 270	158 932	167 414	171 228
Snáška konzumních vajec	tis. ks	102 468	90 687	143 183	133 929	124 601	166 328

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 637	1 626	1 875	1 978	1 771	1 706
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 094 231	1 177 594	1 163 365	1 142 460	1 219 712	1 154 970
z toho nahodilá živelní		92 003	70 086	82 851	118 889	414 680	189 126
PRŮMYSL⁴⁾							
Průměrný počet podniků	počet	255	254	243	249	247	246
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy	mil. Kč	187 881	183 610	179 506	202 801	216 251	224 437
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 685	2 711	2 748	3 023	3 139	3 184
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	69 984	67 716	65 313	67 090	68 901	70 498
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	23 978	25 158	25 263	26 075	27 030	28 216
ENERGETIKA (ERÚ)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	1 526	1 544	1 564	1 521	1 608	1 598
podíl na ČR	%	1,7	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9
Spotřeba elektřiny ⁵⁾	GWh	5 672	5 642	5 398	5 125	5 098	5 215
podíl na ČR	%	8,0	8,0	7,7	9,2	9,0	9,0
Spotřeba elektřiny ⁵⁾ v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 050	1 068	1 077	1 050	1 067	1 087
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁶⁾	počet	79	79	80	80	74	71
Základní stavební výroba ⁶⁾	mil. Kč	18 210	21 039	20 270	19 557	21 324	16 605
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 646	1 948	1 958	1 937	2 224	1 774
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁶⁾	fyz. os.	11 061	10 802	10 351	10 098	9 586	9 362
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁶⁾	Kč	29 026	29 743	28 601	28 634	29 900	30 709
Stavební práce dle dodavatelských smluv podle místa stavby ⁷⁾	mil. Kč	25 774	26 775	25 716	27 776	35 963	25 753
z toho pro veřejné zadavatele		10 568	11 372	10 627	12 615	18 685	8 786
VYDANÁ STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	34 029	35 335	25 140	25 941	26 218	31 200
z toho: budov (bytových a nebytových)		22 398	26 339	17 963	18 582	21 262	25 753
na ochranu životního prostředí		6 024	4 146	3 366	3 027	1 815	1 678
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 903	3 378	2 516	2 675	2 410	3 210
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	3 380	3 008	2 807	3 650	3 841	3 776
z toho v nových rodinných domech		1 994	1 764	1 580	1 605	1 811	2 098
Dokončené byty	počet	3 608	3 770	3 516	3 242	3 338	3 833
z toho v nových rodinných domech		1 871	1 898	1 845	1 791	1 654	1 791
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	34 459	34 307	34 900	35 600	36 105	37 838
v novém bytovém domě	Kč	35 361	33 204	38 093	40 266	41 291	.
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily včetně dodávkových k 31. 12.	počet	476 330	488 497	491 628	504 154	530 161	.
CESTOVNÍ RUCH⁸⁾							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ) k 31. 12.	počet	533	879	872	816	813	800
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	33 813	46 324	46 074	44 213	45 236	45 095
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	osoby	1 115 349	1 317 690	1 427 154	1 499 974	1 536 172	1 647 533
z toho ze zahraničí		422 774	452 228	505 234	514 793	491 608	548 535
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
z toho hostů ze zahraničí		2,7	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8

¹⁾ odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA 2010 (Evropský systém účtů 2010)

²⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2013 je vypočten z dat roku 2012, 2013 a 2014)

³⁾ vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje před rokem 2013 plně srovnatelné.

⁴⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

⁵⁾ od roku 2014 spotřeba elektřiny v hodnotě netto, do roku 2013 v hodnotě brutto

⁶⁾ podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

⁷⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci

⁸⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti; údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné

⁹⁾ od roku 2014 včetně zahraničních fyzických osob

¹⁰⁾ semidefinitivní výsledky

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2011	2012	2013	2014	2015	2016
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	426 703	426 041	425 765	425 168	424 577	424 021
z toho: orná půda		353 724	353 116	352 771	352 171	351 428	350 947
zahrady, ovocné sady, vinice		42 989	43 009	43 050	42 870	42 937	42 900
trvalé travní porosty		29 990	29 916	29 945	30 127	30 212	30 174
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	292 776	293 449	293 746	294 355	294 929	294 761
z toho: lesní pozemky		201 866	201 898	201 926	202 004	202 137	201 514
zastavěné plochy a nádvoří		14 229	14 269	14 274	14 327	14 323	14 429
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	91,3	92,6	91,2	91,5	92,4	92,9
Čistírný odpadních vod (ČOV)	počet	200	209	210	219	230	240
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	87,7	87,7	88,4	90,4	89,9	89,5
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		82,5	83,1	84,2	84,6	86,4	86,9
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	97,6	97,5	97,9	97,0	96,6	98,5
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	326 345	329 806	330 603	335 353	333 672	335 444
Produkce kalů z ČOV	t sušiny	17 743	18 585	18 389	18 358	19 284	19 168
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1-4)	t/km ²	0,42	0,39	0,40	0,40	0,41	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,31	0,28	0,29	0,29	0,30	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,12	0,11	0,11	0,11	0,10	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,37	0,29	0,31	0,27	0,24	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,36	0,29	0,31	0,26	0,24	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,89	1,77	1,70	1,65	1,65	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,56	0,51	0,49	0,52	0,56	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,32	1,25	1,21	1,13	1,09	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	4,26	3,98	3,98	3,54	3,97	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		2,51	2,40	2,52	2,19	2,56	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,76	1,58	1,46	1,35	1,41	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ¹⁾	t	2 214 993	2 257 008	2 247 396	2 225 041	3 635 845	.
z toho: zpracovatelský průmysl	t	319 705	402 062	316 769	347 935	366 948	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	t	263 959	308 884	310 038	264 188	249 637	.
stavebnictví	t	1 313 907	1 234 475	1 311 219	1 507 863	2 911 286	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	1 902	1 934	1 923	1 901	3 098	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	279	277	288	295	297	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	12,9	12,3	10,9	11,8	12,6	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	36,0	34,1	31,4	34,8	37,3	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 607	2 594	2 174	2 665	5 286	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	1 712 224	2 857 120	2 182 058	3 200 530	5 284 672	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	10,2	8,0	14,2	20,8	20,5	.
nakládání s odpadními vodami	%	45,7	65,5	53,3	52,2	69,3	.
nakládání s odpady	%	35,1	21,8	25,0	15,4	6,2	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	5 863 639	5 382 408	5 333 743	6 480 354	5 214 376	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	1,6	2,5	2,8	1,6	2,0	.
nakládání s odpadními vodami	%	17,9	18,8	21,1	18,2	22,3	.
nakládání s odpady	%	74,8	72,1	69,5	73,7	68,0	.

¹⁾ podle sídla podniku

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje v roce 2016

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Obyvatelstvo k 31. 12.	2011	1 166 313	106 847	378 965	206 501	114 853	156 517	89 342	113 288
	2016	1 178 812	108 248	377 973	217 720	115 432	154 589	91 133	113 717
z toho cizinci (bez azylantů)	2011	36 386	2 051	21 435	5 030	2 142	1 866	1 453	2 409
	2016	43 447	2 135	27 134	5 146	2 565	2 227	1 726	2 514
v tom ve věku (%)									
0–14 let	2011	14,4	14,8	13,7	15,9	14,2	13,7	14,9	14,8
	2016	15,5	15,8	14,9	17,4	14,8	14,1	16,0	15,3
15–64 let	2011	68,9	68,3	67,9	68,2	70,5	70,0	69,3	70,1
	2016	65,5	64,9	64,9	64,9	66,8	66,8	66,0	66,4
65 a více let	2011	16,7	16,9	18,4	15,9	15,3	16,2	15,8	15,2
	2016	19,0	19,3	20,2	17,7	18,4	19,1	18,1	18,3
Průměrný věk k 31. 12.	2011	41,3	41,1	42,2	40,3	40,9	41,4	40,7	40,6
	2016	42,2	42,2	42,8	40,8	42,3	42,9	41,6	41,9
Index stáří ²⁾	2011	116,1	114,3	134,9	100,4	108,1	118,6	106,5	102,9
	2016	122,9	122,5	135,4	101,9	124,3	135,6	112,9	119,8
Index ekonomického zatížení ³⁾	2011	45,2	46,3	47,2	46,6	41,8	42,8	44,3	42,7
	2016	52,6	54,2	54,2	54,2	49,8	49,7	51,6	50,6
Přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel:	2011	2,3	4,5	-2,4	12,9	1,8	-2,2	4,7	1,6
	2016	3,2	1,1	2,5	11,1	0,8	-1,8	3,5	1,6
přirozenou měnou	2011	0,8	0,6	1,5	2,1	-0,2	-0,8	0,4	0,1
	2016	1,2	0,3	1,7	2,8	0,5	-0,2	1,7	0,1
stěhováním	2011	1,5	4,0	-3,8	10,8	2,0	-1,4	4,3	1,5
	2016	2,0	0,8	0,8	8,4	0,3	-1,6	1,8	1,5
Naděje dožití při narození (v období 2011–2015)									
muži		.	76,0	76,7	76,0	74,7	74,4	75,2	75,1
ženy		.	81,7	82,5	81,7	81,6	81,8	81,7	81,5
Neumístění uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce celkem k 31. 12.	2011	62 722	4 965	18 590	7 998	6 892	11 874	4 225	8 178
	2016	49 032	3 467	17 516	6 300	4 420	8 524	2 375	6 430
z toho (%):									
ženy	2011	48,3	49,8	50,7	50,7	45,1	44,1	47,2	48,9
	2016	50,4	51,7	52,5	51,6	47,8	46,3	50,4	49,8
absolventi škol a mladiství	2011	7,1	8,0	5,0	9,2	8,4	7,3	8,6	7,2
	2016	4,5	5,3	3,5	5,2	5,5	4,5	6,3	4,3
osoby se zdravotním postižením	2011	13,1	17,5	10,8	14,7	13,9	14,9	13,3	10,5
	2016	14,5	20,3	9,8	17,4	16,6	18,6	19,1	12,9
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2011	26,1	27,0	20,7	27,6	30,5	24,4	28,8	33,7
	2016	27,1	28,0	18,0	31,4	39,8	28,7	31,5	34,6
dosažitelní	2011	97,6	96,7	96,0	99,4	98,2	97,5	96,7	99,7
	2016	96,1	93,6	94,2	99,4	96,7	96,9	92,0	99,6
ve věku 55 a více let	2011	13,9	14,6	13,7	12,9	15,3	12,2	14,7	15,6
	2016	20,4	21,8	18,1	19,4	23,2	20,5	24,9	23,0
evidovaní 12 a více měsíců	2011	37,0	37,5	40,6	32,1	34,4	42,6	30,3	30,8
	2016	39,5	39,2	48,1	32,8	25,9	39,1	33,1	35,4
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ⁴⁾	2011	7,62	6,58	6,94	5,64	8,35	10,56	6,60	10,28
	2016	6,11	4,62	6,73	4,47	5,54	7,98	3,64	8,48
v tom: muži	2011	7,79	6,49	6,87	5,49	9,01	11,51	6,82	10,33
	2016	5,98	4,37	6,40	4,24	5,67	8,38	3,50	8,35
ženy	2011	7,44	6,67	7,01	5,80	7,68	9,57	6,36	10,22
	2016	6,23	4,87	7,06	4,71	5,41	7,55	3,79	8,61
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ⁵⁾	2011	2,9	2,6	2,9	1,8	2,9	4,6	2,1	3,2
	2016	2,5	1,9	3,4	1,5	1,5	3,2	1,3	3,0
Lékaři na 1 000 obyvatel	2011	4,9	3,5	8,9	1,8	3,3	3,2	3,1	3,5
	2015	5,1	3,5	9,5	1,8	3,4	3,7	3,3	3,6
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2011	3,663	4,458	3,270	4,008	4,625	4,687	3,445	3,150
	2016	4,199	5,214	3,403	4,791	5,863	5,672	4,651	4,165

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje v roce 2016

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu	2011	20,3	24,0	14,7	20,0	21,2	21,9	22,2	32,8
	2016	23,9	27,7	17,2	22,6	26,2	26,1	25,9	38,2
v tom: muži	2011	24,0	27,4	16,8	22,8	27,5	26,1	25,4	40,0
	2016	27,5	30,8	19,4	25,3	33,0	30,6	28,8	44,5
ženy	2011	18,2	21,9	13,5	18,3	17,5	19,4	20,4	28,5
	2016	21,6	25,7	15,9	20,9	22,1	23,3	24,1	34,2
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	2011	25,7	15,3	42,4	18,1	20,3	15,0	16,6	20,8
	2016	18,4	10,7	31,2	11,2	14,5	12,0	9,9	15,9
Dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2011	5,1	4,1	6,7	6,8	3,6	2,6	5,4	2,4
	2016	6,0	5,0	6,7	7,5	5,0	4,5	6,1	5,3
Soukromí podnikatelé (živnostníci) celkem na 1 000 obyvatel k 31. 12.	2011	170,7	143,3	200,4	159,6	153,0	153,7	164,4	163,2
	2016	172,9	144,2	203,6	163,4	153,1	154,4	170,1	164,0
z toho:									
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2011	88,2	77,8	97,8	89,9	79,4	81,0	88,7	81,0
	2016	84,6	75,3	93,1	87,5	76,2	78,6	86,8	74,5
subjekty vzniklé v roce	2011	11,7	7,6	17,2	10,6	8,8	8,7	8,9	8,8
	2016	9,9	6,6	14,5	8,0	8,3	7,8	7,4	7,6
Stavební práce dle dodavatelských smluv podle místa stavby ⁷⁾ na 1 obyvatele (tis. Kč)	2011	22,1	18,8	38,3	16,1	17,6	10,5	12,3	10,2
	2016	21,9	14,8	39,6	12,3	16,6	12,4	17,0	10,3
Počet bytů na 1 000 obyvatel:									
zahájených	2011	2,9	3,3	2,1	4,6	2,6	2,6	3,3	2,7
	2016	3,2	2,9	2,6	4,1	4,1	1,9	4,6	3,6
dokončených	2011	3,1	2,5	3,2	4,8	3,1	1,8	3,0	2,1
	2016	3,3	2,2	3,9	5,0	3,2	1,4	2,4	2,3
Hromadná ubytovací zařízení:									
lůžka	2012	46 324	4 157	12 295	5 509	10 381	5 082	1 561	7 339
	2016	45 095	3 875	13 851	4 997	9 456	5 218	1 704	5 994
lůžka na 1 000 obyvatel	2012	39,7	38,8	32,5	26,5	90,4	32,5	17,4	64,8
	2016	38,3	35,8	36,7	23,1	81,9	33,7	18,7	52,7
hosté ⁸⁾	2012	1 317 690	107 116	439 763	173 116	278 626	122 347	39 766	156 956
	2016	1 647 533	124 898	589 786	205 597	390 781	118 714	50 731	167 026
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%):									
orná půda	2011	49,2	33,9	22,6	48,1	49,9	48,8	49,5	61,9
	2016	48,8	33,7	22,2	47,9	49,3	48,2	49,3	61,6
zastavěné plochy a nádvoří	2011	2,0	1,5	9,1	1,9	1,9	2,3	1,6	1,3
	2016	2,0	1,6	9,1	1,9	2,1	2,2	1,6	1,4
Měrné emise (t/km ²) (REZZO 1–3):									
tuhých znečišťujících látek ⁹⁾	2011	0,13	0,16	0,46	0,17	0,06	0,15	0,07	0,11
	2015	0,14	0,15	0,53	0,14	0,07	0,12	0,14	0,15
oxidu siřičitého	2011	0,36	0,30	0,55	0,12	0,04	1,42	0,04	0,27
	2015	0,24	0,24	0,30	0,15	0,04	0,85	0,04	0,14
oxidů dusíku	2011	0,56	0,26	3,37	0,93	0,34	0,79	0,13	0,21
	2015	0,56	0,34	3,41	0,78	0,37	0,80	0,21	0,20
oxidu uhelnatého	2011	2,51	3,11	2,56	4,01	1,19	1,89	1,83	2,40
	2015	2,56	3,13	2,46	3,60	1,25	1,88	1,94	2,94

¹⁾ stav k 1. 1. 2011

²⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

³⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁴⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁶⁾ data za prosinec; starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání

⁷⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci

⁸⁾ v okresech Blansko, Vyškov a Znojmo hodnota s nižší, omezenou spolehlivostí

⁹⁾ nezahrnují emise TZL, NH₃ a VOC ze stavebních činností, chovů hosp. zvířat, aplikace min. hnojiv a nesledovaných zdrojů, použití rozpouštědel
